

**Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»**

VIII Всеукраїнська науково-практична конференція

**ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН
У СВІТЛІ ВИМОГ КОНСТИТУЦІЇ
УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

30 березня 2023 р.

Вінниця
ТВОРИ
2023

УДК 342(477)(063)

3-38

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Відокремленого структурного підрозділу ЗВО Вінницького соціально-
економічного інституту
Університету «Україна»
(протокол №5 від 07 липня 2023 року)*

За загальною редакцією **Давиденко Г.В.** – доктора педагогічних наук, кандидата філологічних наук, доцента, професора кафедри соціальних технологій Вінницького соціально-економічного інституту Університету «Україна».

Укладачі:

Давиденко В.В. – завідувач кафедри бізнесу та права, доктор політичних наук, кандидат філософських наук, доцент, професор, Заслужений працівник соціальної сфери України, академік Української Академії політичних наук.

Олійник О.М. – заступник завідувача кафедри бізнесу і права, старший викладач.

Мохнатюк В.Р. – асистент кафедри бізнесу і права.

Матеріали учасників конференції подано за редакцією авторів

3-38 **Захист прав і свобод громадян у світлі вимог Конституції України: VII**
Всеукраїнська науково-практична конференція (30 березня 2023 р., м. Вінниця):
збірник матеріалів/Уклад: В.В. Давиденко, В.Р. Мохнатюк, О.М. Олійник. Вінниця:
ТВОРИ, 2023. 176 с.

ISBN 978-617-552-399-5

У збірнику представлено стислий виклад матеріалів з актуальних питань щодо дослідження складових проблем реалізації та захисту прав і свобод громадян в Україні, зокрема поняття цієї соціально-правової категорії, причини існування проблем реалізації та захисту таких прав і свобод у контексті функціонування верховенства права, актуальні питання правового регулювання міжнародних стандартів у сфері прав людини та їх закріплення в міжнародних документах, міжнародно-правова регламентація правового становища населення, правовий стан іноземців, осіб без громадянства (апатридів), осіб з подвійним громадянством (біпатридів), міжнародно-правові питання громадянства, право притулку, міжнародні органи із захисту прав людини, Європейський Суд з прав людини, загальна характеристика військовим кримінальним правопорушенням, відповідальності за непокору, опір начальнику, невиконання наказу начальника, відповідальність за дезертирство та ін.

УДК 342(477)(063)

© Відокремлений структурний
підрозділ ЗВО Вінницький
соціально-економічний інститут
Університету «Україна», 2023

ISBN 978-617-552-399-5

© ТВОРИ, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.

Баласюк О.М., Олійник О.М. Окремі аспекти запобігання академічному плагіату в освітньому середовищі	6
Баласюк О.М., Олійник О.М. Правове регулювання місцевих ініціатив ...	10
Бараєв В.Д., Мисак О.І. До питання про цивільно правові засоби захисту прав споживачів	14
Безносюк А.М., Войтенко О.О. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	18
Безносюк А.М., Галачова Ю.В. Роль українського народу як суб'єкта конституційно – правових відносин	22
Богуцький В.А., Мисак О.І. Теоретичні аспекти генези договору купівлі-продажу	27
Гречанюк О.С., Платонова Г.В. Охорона і захист основного закону України державними інституціями	31
Гуменюк В.А., Пригоцький В.А. Про деякі аспекти електронного банкінгу	36
Давиденко В.В. Аналіз процесу політичних реформ, їх мети та вплив на суспільство та політичну систему	40
Дудар В.Б., Пригоцький В.А. Про деякі актуальні питання адвокатури та адвокатської діяльності	45
Качан К.О., Олійник О.М. Соціальна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями	50
Кушнір В.А., Мохнатюк В.Р. Політична культура юриста та її компоненти	54
Левчук С.С., Мисак О.І. Ознаки та механізм законодавчої процедури	59

Мазур Ю.А., Пригоцький В.А. Про деякі питання патронату над дітьми	64
Мельничук В.В., Олійник О.М. Майно у системі господарського права	68
Онофрійчук М.Р., Олійник О.М. Щодо основних проблем забезпечення і захисту прав та свобод людини і громадянина	71
Панасюк Є.О., Пригоцький В.А. Про деякі особливості письмових доказів в цивільному процесі	76
Пінкевич Я.В., Пригоцький В.А. Про деякі тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу	82
Сидоренко А.М., Мохнатюк В.Р. Правова освіта громадян з дитинства ...	86
Стецюк Д.А., Олійник О.М. Роль банків у господарській діяльності суб'єктів підприємництва	91
Чумак А.В., Олійник О.М. Ефективність контролю і регулювання трудових відносин в Україні	94

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ КОНСТИТУЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.

Бондарчук В.В., Платонова Г.В. Особливості роботи Інтерполу в Україні	100
Заболотний О.О., Безносюк А.М. Важливість ролі юриста на міжнародній арені	106
Мисак О.І., Мельник М.О. Роль міжнародного права у конституційній системі країни	111
Мохнатюк В.Р., Порохня Л.А. Роль національних парламентів у формуванні суб'єктності міжнародного права	117

Надольний О.В., Олійник О.М., Порівняльна характеристика оцінки нерухомості в Україні та закордоном	122
Олійник О.М., Полторак О.М. Непризнані держави як суб'єкти міжнародного права	127
Пашенко А.Е., Шевченко В.С. Конституційне регулювання міжнародних договорів: процедури ратифікації та втілення в національне законодавство	133
Пригоцький В.А., Ратошнюк Є.О. Міжнародне право та корпорації: відповідальність та правовий статус	138
Сарабун О.В., Шевченко В.С. Концепція території в міжнародному праві: правові аспекти і визначення	143
Чанковський Ф.В., Мохнатюк В.Р. Політична культура юриста у правотворчості та реалізації права на міжнародному рівні	148

СЕКЦІЯ 3. ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ ТА ПРАВОПОРУШЕННЯ.

Безносюк А.М., Шевчук Я.О. Відповідальність командування за військові злочини: концепція командної відповідальності та її реалізація	153
Ваколюк Л.М., Гурін А.А. Правовий статус приватних військових компаній та їх роль у військових злочинах	158
Коновалюк Ю.В., Олійник О.М. Рашизм – геноцид українського народу	163
Платонова Г.В., Ткачук В.А. Роль міжнародних трибуналів у розслідуванні та переслідуванні військових злочинів	167
Сауляк А.І., Олійник О.М., Військові злочини та правопорушення	172

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.

Баласюк О.М., студент групи ПР-23-2-вп

Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права

Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У житті кожної людини бувають випадки, коли їм доводиться щось створювати. Тоді часто у пошуках творчого натхнення люди знаходять зернинку успіху в роботах інших людей.

На жаль, не завжди використання чужих робіт обмежується тільки пошуком творчого натхнення. Іноколи все залежить від того як і з якою метою людина використовує чужу роботу, переступаючи межу люди шляхом привласнення, ідей, поглядів та думок використовують чужі роботи у власних цілях, це пов'язано з можливістю вільного доступу до інтелектуальної власності та безперешкодного її використання, так і виникають питання, які породжують існування плагіату.

Важливість проблеми існування та виявлення плагіату полягає у тому що більшість студентів та науковців не розуміють трактування поняття «плагіат».

Тому доцільно дослідити поняття «плагіат», яке подається у різних джерелах. Так кожна людина, яка не розуміє значення того чи іншого слова у першу чергу звертається до Тлумачного словника у якому визначено, що плагіат – це привласнення авторства на чужий твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію а також використання в своїх працях чужого твору без посилання на автора.

На нашу думку найкраще визначення поняття «академічний плагіат», подано у таких нормативно-правових актах:

1. Відповідно до ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту», академічний плагіат – це «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [1].

2. Аналогічне формулювання містить ч. 6 ст. 69 чинного Закону України «Про вищу освіту» де визначено, що Заклади вищої освіти та наукові установи здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату - оприлюдненню (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворенню опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства [2].

Академічний плагіат розглядається як порушення етичних норм академічної спільноти, та може стосуватися текстів, рисунків, фрагментів музичних творів, математичних моделей, виразів та перетворень, програмних кодів тощо. Його джерелами можуть бути книжки, статті, брошури, патенти, тези, рукописи, веб-сайти та інші Інтернет-ресурси, виступи під час обговорень, роздаткові матеріали для студентів, роботи інших студентів та ін.

Різновиди академічного плагіату є: привласнення авторства, копіювання значної частини чужих матеріалів у свою наукову роботу без внесення у запозичене жодних змін та без належного оформлення цитування, представлення поєднання власних та запозичених аргументів без належного цитування, приховане некоректне запозичення, парафраза, компіляція, самоплагіат [3, с. 22].

Варто зазначити, що регулювання данного питання є досить розвиненим і актуальним на локальному рівні. Уже промайнуло декілька років, як на теренах Хмельниччини у багатьох ВНЗ почали приймати та вводити у дію «Кодекси академічної доброчесності учасників освітнього процесу». Саме прийняття таких локальних актів, як на нас, стало ефективним початком змін

у правовому та освітньому полі, шляхом встановленням рівноправності серед здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників. Адже кожен з нас знає що, норми передбачені цим Кодексом є обов'язковими для всіх, тому незнання чи нерозуміння цих норм не звільняє від відповідальності за їх порушення.

На сьогодні, судова практика, щодо врегулювання плагіату, є дискусійною, це можна пояснити тим, що у суддів відсутня однотайність у прийнятті рішень по аналогічних справах. Яскравий приклад цього, можна спостерігати по рішеннях ОАКС де за позовами А. В. Портнова та І. С. Гриценка до НАЗЯВО, суд ухвалив два зовсім протележних рішення. У першому випадку Рішення комітету з питань етики НАЗЯВО не було скасовано судом, навідрізно від другого випадку у якому суд скасував та визнав незаконним рішення Комітету з питань етики НАЗЯВО. Тому виникає колізія щодо підсудності таких категорій справ адміністративним судам.

На нашу думку, варто зазначити, що ці справи є не підсудними адміністративним судам, тому що Комітет з питань етики НАЗЯВО діє в цих відносинах не як суб'єкт владних повноважень.

На сьогодні Національне агентство тимчасово призупинило розгляд скарг про порушення академічної доброчесності до формування сталої судової практики або прийняття відповідних нормативно-правових актів.

Ми сподіваємося, що Верховний Суд поставить крапку у багатьох спірних питаннях у сфері реалізації повноважень Комітету з питань етики НАЗЯВО, і це сприятиме формуванню сталої практики правозастосування у сфері академічної доброчесності.

Тому, вважаємо за необхідне на законодавчому рівні врегулювати питання правового статусу Комітету з питань етики НАЗЯВО, шляхом прийняття відповідного нормативно-правового акту у якому будуть подані роз'яснення щодо правового статусу, визначення чіткого переліку прав та обов'язків даного Комітету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
2. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.

Матінченко С. Я. Інтелектуальна власність / С. Я. Матінченко // Інтелектуальна власність. – 2012. – No 1. – С. 21-23.

Баласюк О.М., студент групи ПР-23-2-вр
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ ІНІЦІАТИВ

На сучасному етапі розвитку нашої держави досить актуальною проблемою, яка виникає на місцевому рівні, є розвиток локальної демократії – однієї з важливих умов побудови громадянського суспільства. Незважаючи на те, що існує широкий спектр форм безпосередньої локальної демократії, розвиток дієвої системи місцевого самоврядування є неможливим без належних нормативних та організаційних умов. Вважаємо за доцільне зупинитись на правовому регулюванні однієї із форм – місцевих ініціативах.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», члени територіальної громади мають право ініціювати в порядку місцевої ініціативи розгляд у раді будь-якого питання, віднесеного до відання місцевого самоврядування, а порядок внесення такої ініціативи може визначатися представницьким органом місцевого самоврядування або статутом територіальної громади [1].

Таким чином, відповідний порядок може бути врегульований через ухвалення місцевими радами окремого Положення «Про порядок реалізації права на місцеву ініціативу», або ж у Статуті територіальної громади. Але слід зауважити, що в локальних правових актах норми, що регулюють реалізацію прав громадян через місцеві ініціативи часто є недосконалими, або взагалі відсутні.

Наприклад, статут територіальної громади міста Ужгород не згадує місцеву ініціативу в переліку механізмів участі членів територіальної громади у місцевому самоврядуванні. Положення про реалізацію права на місцеву ініціативу відсутнє. Приблизна ситуація спостерігається в м. Житомир, статут якого не пройшов обов'язкову державну реєстрацію в органах Міністерства

юстиції України і, відповідно, немає жодної юридичної сили. Положення про реалізацію права на місцеві ініціативи відсутнє [2].

У Статуті територіальної громади м. Хмельницького, який був ухвалений 31.05.2017 р., місцевим ініціативам присвячено цілу главу (2.4), яка регламентує можливість внесення місцевих ініціатив на розгляд міської ради. Так, передбачено, що для ініціювання розгляду у міській раді цього питання, члени територіальної громади створюють ініціативну групу у складі 5 жителів міста (не менше) і складають заяву, підписану всіма членами ініціативної групи, яка реєструється в міській раді. І не раніше ніж через 10 днів після реєстрації заяви, ініціативна група проводить збори громадян на яких визначаються конкретні питання місцевої ініціативи для внесення на розгляд ради. А вже за результатами зборів складається протокол, який у двох примірниках подається ініціативною групою до міської ради. Розгляд місцевої ініціативи здійснюється на сесії міської ради на відкритому засіданні за обов'язкової участі членів ініціативної групи [3].

Однак неприпустимим слід вважати положення, відповідно до якого рада може фактично делегувати розгляд місцевої ініціативи відповідному виконавчому органу міськради або ж посадовим особам місцевого самоврядування, тому що це фактично перетворює місцеву ініціативу на колективне звернення, яке надійшло на розгляд сесії ради.

Отже, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» регламентує право членів територіальних громад на місцеві ініціативи лише фрагментарно, містячи відсылки до локальних актів, якими, в кращому випадку, є Статут територіальних громад. Але практика показує, що Закон і статуту недостатньо для того, щоб забезпечити реалізацію права на місцеву ініціативу, а отже, здійснення цього права залежить від того, чи існує у населеному пункті прийняте місцевою радою положення про місцеві ініціативи.

Слід зазначити, що свого часу, з метою гарантування прав громадян

України на безпосередню участь у місцевому самоврядуванні, було розроблено законопроект «Про місцеві ініціативи», яким пропонувалося запровадити єдину для рад всіх рівнів процедуру щодо порядку внесення та розгляду радою питань в порядку місцевої ініціативи. Але окремі положення даного проекту є досить спірними [4, с.191]. Так, наприклад, у ст. 5 передбачалося, що документ, підготовлений у порядку місцевої ініціативи, оформлюється у вигляді проекту рішення відповідної ради, до якого повинна додаватися пояснювальна записка з необхідними додатками, посилання на які містяться в тексті. А ст. 9 проекту надає право ініціативній групі письмово відкликати подання про місцеву ініціативу до часу включення питання до порядку денного сесії ради. Але ж це означає, що ініціативна група може відкликати місцеву ініціативу навіть після того, як на її підтримку висловились більша половина громадян, які проживають на відповідній території, що по суті нівелює саму місцеву ініціативу. Законопроект містить і ряд інших суперечливих положень [5].

Але ми вважаємо взагалі недоцільним прийняття спеціального закону про місцеві ініціативи. Достатньо внести комплексні зміни, які повинні передбачати частковий перегляд існуючих і запровадження додаткових форм участі громадян у розгляді та прийнятті рішень відповідними радами (наприклад, проведення громадського обговорення проектів найбільш важливих для населення відповідних територій правових актів тощо). Також, варто прийняти типові положення про місцеві ініціативи на рівні підзаконного нормативно-правового акту, яке носило б рекомендований характер і могло використовуватися при розробці статутів територіальних громад до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та додатків до нього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21 травня 1997 року. № 280/97 Верховна Рада України. Законодавство України.
2. Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»: Закон України від 1 липня 2010 року. № 2388-VI. – Режим доступу: <https://civil-rada.in.ua/pravove-regulyuvannya-miscevikh-iniciativ>.
3. Статут територіальної громади м. Хмельницького. Рішення п'ятнадцятої сесії №5 від 31. 05. 2017 року – Режим доступу: <https://khm.gov.ua/uk/content/statut-terytorialnoyi-gromady-m-hmelnyckogo>.
4. Місцеве самоврядування в Україні: теорія і практика. Посібник для депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів / Б.А. Руснак. – Одеса, 2016. – 736 с.
Про місцеві ініціативи: проект Закону України від 6 липня 2015 року. № 2296а. Верховна Рада України. Законодавство України.

Бараєв В.Д., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Мисак О.І., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ДО ПИТАННЯ ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Одними з найпоширеніших цивільних правовідносин є правовідносини, що виникають з договору купівлі-продажу, оскільки через них відбувається значна частина суспільного обміну економічними благами. У свою чергу, роздрібна купівля-продаж є основною формою участі фізичних осіб в економічному кругообігу, оскільки укладення договору роздрібною купівлі-продажу є найбільш зручним і поширеним засобом задоволення потреб пересічної людини в різноманітних товарах, якими володіє кожен. використав у той чи інший спосіб.

Обравши європейський вектор розвитку, Україна підтвердила прагнення стати на шлях перенесення найбільш значущих досягнень світової правової освіти в чинне законодавство, у тому числі побудови гнучкої та ефективної системи захисту прав споживачів.

В Україні право на захист прав споживачів закріплено в ст. 42 Конституції України, якою визначено, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та всіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів [1].

Одним із важливих питань у цьому контексті є забезпечення права громадян-споживачів на вільний доступ до інформації про якість продукції та послуг. Захист права споживача на повну та достовірну інформацію про товари та послуги є пріоритетним завданням кожної країни.

У ст. 15 Закону України «Про захист прав споживачів» зазначено, що споживач має право на одержання необхідної, доступної, достовірної та

своєчасної інформації про продукцію, яка забезпечує можливість свідомого та компетентного вибору [2]. Дія Закону України «Про захист прав споживачів» поширюється на всіх споживачів, які перебувають на території України під час придбання, замовлення або використання товарів (робіт, послуг) для задоволення власних побутових потреб [2].

Зазначимо, що споживач не є повністю убезпеченим у відносинах, які виникають на ринку, що перебуває в стані природної монополії, та на суміжних ринках. Водночас зазначаємо, що обізнані, поінформовані та уповноважені споживачі є двигуном економічних змін, їхній вибір стимулює впровадження інновацій та розвиток економіки.

Претензії споживача розглядаються після пред'явлення споживачем розрахункового документа, а щодо товарів, на які встановлено гарантійний строк, технічного паспорта або іншого документа, що його замінює, з відміткою про дату продажу. Вимоги споживача щодо лікарських засобів та виробів медичного призначення розглядаються після пред'явлення споживачем розрахункового документа, передбаченого Законом України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», а для технічно складних побутові товари - після пред'явлення розрахункового документа, передбаченого Законом України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», та технічного паспорта або іншого документа, що його замінює, з відміткою про дату продажу [3].

Під час продажу товару продавець зобов'язаний видати споживачеві розрахунковий документ встановленої форми, що засвідчує факт купівлі, з відміткою про дату продажу або відтворити на дисплеї QR-код програмний реєстратор розрахункових операцій (дисплей пристрою, на якому встановлено програмний реєстратор розрахункових операцій), який дає можливість особі ознайомитися з ним та ідентифікувати його з розрахунковим документом за структурою даних, що містяться в ньому, або надіслати електронний

розрахунковий документ на вказаний споживачем абонентський номер чи адресу електронної пошти [4].

Розрахунковий документ повинен бути оформлений або створений в електронній формі не пізніше моменту передачі товару (послуги).

Вимоги споживача, не можуть бути задоволені, якщо продавець, виробник доведе, що недоліки товару виникли внаслідок порушення споживачем правила використання товару або його зберігання.

Обмін товару належної якості провадиться, якщо він не використовувався, а його зовнішній вигляд, споживчі властивості, пломби, ярлики, а також розрахунковий документ, виданий споживачеві разом з проданим товаром, або відтворені на вітрині. програмний реєстратор розрахункових операцій (дисплей пристрою, на якому встановлено програмний реєстратор розрахункових операцій) QR-код, який дає можливість споживачеві зчитувати та ідентифікувати його з розрахунковим документом за структурою даних, що містяться в ньому, або надісланий електронний розрахунковий документ на вказаний споживачем абонентський номер або адресу електронної пошти [2].

Якщо на момент обміну аналогічний товар відсутній у продажу, споживач має право або придбати будь-який інший товар з наявного асортименту з відповідним перерахунком вартості, або розірвати договір і отримати гроші назад. Суми вартості поверненого товару, або обміняти товар на аналогічний при першому надходженні відповідного товару на продаж. Продавець зобов'язаний повідомити про це споживача, який вимагає обміну товару, в день розміщення товару в продажу [5,с.174].

Тож, відсутність цілісної системи державного контролю сприяє розвитку недобросовісного бізнесу та виробництву неякісних товарів і наданню послуг. Отже, внутрішній споживчий ринок є більш ризикованим і небезпечним для споживачів, права яких масово порушуються. Більшість суб'єктів господарювання (виробників) втрачають свою

конкурентоспроможність. Як наслідок, поширення на внутрішньому ринку небезпечної продукції та продукції неналежної якості стає все більш загрозовою для здоров'я та життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Конституція [прийнято Верхов. Радою 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР] – Поточна редакція– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Про захист прав споживачів [Електронний ресурс]: Закон [прийнято Верхов. Радою 12 травня 1991 року № 1023-ХІІ]. – Редакція від 19.11.2022, підстава - 2529-ІХ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
3. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг [Електронний ресурс]: Закон [прийнято Верхов. Радою 3 вересня 2015 року № 675-VІІІ]. – поточна редакція — Редакція від 19.11.2022, підстава - 2529-ІХ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр#top>
4. Про електронну комерцію[Електронний ресурс]: Закон [прийнято Верхов. Радою 6 липня 1995 року № 265/95-ВР]. – Редакція від 01.08.2022, підстава - 1591-ІХ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>
5. Цивільне право (особлива частина) : навч. посібник / за заг. ред. : Н.М. Процьків, В.М. Никифорака. - Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

Безносюк А.М., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

Войтенко О.О., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини є одним з найважливіших державних органів, який забезпечує захист та дотримання прав людини в Україні. Це важлива посада, яка існує в багатьох країнах світу і є ключовим інструментом захисту прав людини. Уповноважений з прав людини - це незалежна посада, яка забезпечує захист прав і свобод людини від дискримінації, приниження та інших форм порушень прав людини. Вони здійснюють свою діяльність на різних рівнях - від національного до міжнародного. Основна роль уповноваженого з прав людини полягає в захисті та підтримці прав людини. Вони мають право відвідувати місця позбавлення волі та інші установи, де можуть бути порушені права людини, та давати рекомендації з покращення умов. Уповноважений з прав людини також може звертатися до уряду з проханням про зміну законодавства або політики, які можуть порушувати права людини. Вони також працюють з громадськістю та іншими організаціями для забезпечення належної інформації та свідомості про права людини. Завдяки роботі уповноважених з прав людини у багатьох країнах були створені механізми захисту прав людини, зокрема, омбудсмени та національні людські права. Ці інституції допомагають забезпечувати дотримання прав людини та покращувати життя людей.

Організація роботи Уповноваженого з прав людини має на меті забезпечення взаємодії державних органів та громадських організацій з метою зміцнення та захисту прав людини. Один з основних напрямів роботи Уповноваженого полягає у моніторингу та аналізі порушень прав людини в

Україні. Для цього Уповноважений здійснює спостереження за діяльністю державних органів, контролює дотримання законодавства з питань прав людини, проводить експертизу законопроектів з питань прав людини та допомагає у вирішенні індивідуальних скарг на порушення прав людини. Він призначається на посаду і звільняється з посади Верховною Радою України таємним голосуванням шляхом подання бюлетенів. На цю посаду може бути призначено громадянина України, який на день обрання досяг 40 років, володіє державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови, має високі моральні якості, досвід правозахисної діяльності та протягом останніх п'яти років проживає в Україні.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини здійснює свою діяльність на підставі Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини». Цей закон був прийнятий у 1997 році та визначає статус, повноваження та організаційні засади діяльності Уповноваженого з прав людини в Україні. Закон визначає, що Уповноважений з прав людини є самостійним та незалежним органом, який діє на підставі Конституції та законів України. Він має право на доступ до всієї необхідної інформації та документів, пов'язаних з його діяльністю, та може звертатися до державних та громадських організацій з метою отримання допомоги та консультацій. У законі також визначені основні функції Уповноваженого з прав людини, серед яких:

- моніторинг дотримання прав людини в Україні;
- взаємодія з державними та громадськими організаціями з питань прав людини; надання консультацій та допомоги громадянам у вирішенні питань, пов'язаних з порушенням їх прав;
- проведення заходів з популяризації та захисту прав людини.

Тому, Уповноважений з прав людини діє на підставі спеціального закону, який визначає його статус, функції та організаційні засади діяльності. А також, згідно зі статтею 55 Конституції України, Уповноважений Верховної Ради

України з прав людини здійснює свою діяльність на підставі Конституції України, законів України та міжнародних договорів України про захист прав людини та громадянських свобод, ратифікованих Верховною Радою України.

Крім того, Уповноважений з прав людини сприяє формуванню та розвитку громадської свідомості щодо прав людини та громадянського суспільства в цілому. Для цього він проводить різноманітні заходи з інформування громадян про їх права та свободи, організовує навчання та тренінги для представників громадських організацій з питань прав людини, а також сприяє створенню мережі організацій, які займаються захистом прав людини в Україні. Також, він здійснює міжнародну співпрацю з органами та організаціями з захисту прав людини з метою впровадження міжнародних стандартів та норм в сфері прав людини в Україні.

Ця посада дає право на доступ до інформації та документів, пов'язаних з правами людини, можуть проводити розслідування порушень прав, відвідувати місця позбавлення волі та інші установи, де можуть бути порушені права людини, і давати рекомендації з покращення умов. Уповноважені з прав людини також можуть звертатися до уряду з проханням про зміну законодавства або політики, які можуть порушувати права людини. Вони працюють з громадськістю та іншими організаціями для забезпечення належної інформації та свідомості про права людини. І звичайно грають важливу роль у захисті прав людини та покращенні умов життя. Та є ключовим інструментом для забезпечення дотримання міжнародних стандартів прав людини та зміцнення правової культури в країні.

Отже, уповноважений з прав людини - це важлива посада, яка має ключове значення для захисту прав людини. Їх робота спрямована на забезпечення дотримання прав людини та покращення умов життя. Уповноважений здійснює свою діяльність незалежно від інших державних органів та посадових осіб. Діяльність Уповноваженого доповнює існуючі засоби захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина, не відмінює їх і не тягне

перегляду компетенції державних органів, які забезпечують захист і поновлення порушених прав і свобод. Повноваження Уповноваженого не можуть бути припинені чи обмежені у разі закінчення строку повноважень Верховної Ради України або її розпуску (саморозпуску), введення воєнного або надзвичайного стану в Україні чи в окремих її місцевостях. Уповноважений має печатку із зображенням малого Державного Герба України та своїм найменуванням. Місцезнаходженням Уповноваженого є столиця України - місто Київ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [Електронний ресурс]: Закон України [прийнято Верховною Радою України від 23.12.1997 № 776/97-ВР] Редакція від 07.05.2022, підстава - 1780-IX Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Банах С.В. Функції омбудсманів у сучасному світі: порівняльно-правове дослідження: дис. канд. юрид. наук.: [Підручник] / Банах С.В.: – Маріуполь, 2014. 236 с.

3. Колодій А.М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: [Підручник] / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник – К.: Всеукр. асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 350 с.

4. Погорілко В.Ф. Конституційне право України: [Підручник] / За заг. ред. В. Ф. Погорілка. / В.Ф. Погорілко, В.Л. Федоренко. – К.: Наукова думка; Прецедент, 2007. – 344 с.

Безносюк А.М., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Галачова Ю.В., студентка групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

РОЛЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ЯК СУБ'ЄКТА КОНСТИТУЦІЙНО – ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Український народ є основою держави та суб'єктом конституційно-правових відносин. Він є джерелом влади та повинен бути захищений від будь-яких порушень його прав та свобод. Згідно з Конституцією України, народ є єдиним джерелом влади в Україні. Це означає, що всі владні повноваження належать народу та він передає їх на тимчасову основу представникам влади, обраним за допомогою вільних та чесних виборів.

Окрім того, народ є суб'єктом конституційно-правових відносин в Україні. Це означає, що всі закони та інші правові акти приймаються в інтересах народу та повинні бути спрямовані на захист його прав та свобод. Крім того, народ має право на участь в управлінні державою та на здійснення контролю за діяльністю державних органів. Особливу увагу слід звернути на права та свободи народу, які забезпечуються Конституцією України. Серед них – право на свободу слова та думки, право на вільне вираження своїх поглядів, право на об'єднання, право на приватну власність та багато інших. Крім того, народ має право на захист своїх прав та свобод від будь-яких порушень з боку державних органів або інших осіб.

Шлях українського народу щодо конституційно-правових відносин можна розглядати в декількох аспектах. По-перше, український народ має право на свободні та чесні вибори та на вибір своїх представників у владних органах. Це є важливим етапом в будь-якій демократичній країні, в тому числі і в Україні. Народ має право на обрання тих, хто буде представляти його інтереси в парламенті та інших органах влади, та на відстеження діяльності

цих органів та їх рішень. Зокрема, український народ обирає своїх представників до Верховної Ради України та місцевих органів влади через загальні вибори. Ці вибори відбуваються згідно зі стандартами демократичного процесу та мають бути вільними, чесними та прозорими. Обраних представників народ має право контролювати та вимагати від них виконання обіцянок та здійснення дій, які були обіцяні під час виборчої кампанії.

По-друге, український народ має право на забезпечення своїх конституційних прав та свобод. Для цього в Україні існує система правосуддя, яка має за мету захистити права та інтереси громадян та народу в цілому. Народ має право на звернення до суду та інших органів з питань порушення його прав та свобод.

По-третє, український народ може використовувати різні форми громадського діалогу та протестів для вираження своєї думки та захисту своїх прав. Це може бути вуличні акції, петиції, звернення до влади та інші форми громадської діяльності. Народ України також має право на громадський контроль за діяльністю органів влади. Наприклад, національні та місцеві органи влади зобов'язані публікувати інформацію про свою діяльність та відповідати на запити громадськості. Крім того, існує також інститут петицій, коли громадяни можуть звернутися до влади з проханням про здійснення певних дій чи звернення уваги на проблему.

Окрім того, український народ має право на активну участь у конституційному процесі та на зміни в Конституції України. Для цього існує процедура проведення референдуму та процес законодавчих змін. Український народ має також право на участь у референдумах та на мирні протести. Це є ефективними способами впливу на органи влади, коли народ може висловити свою позицію та вимагати змін. Тому, український народ має значний вплив на органи влади в Україні та може використовувати різноманітні шляхи для вираження своєї думки та вимог. Конституційно-

правові відносини в Україні регулюються рядом законів та нормативно-правових актів. Основні з них наступні:

- Конституція України – головний закон України, який встановлює основні принципи та правила функціонування держави, визначає права та свободи громадян.

- Кодекси – систематизовані збірники нормативно-правових актів, які регулюють певні види правових відносин. Наприклад, Цивільний кодекс, Кримінальний кодекс, Кодекс України про адміністративні правопорушення та інші.

- Закони України – акти, що приймаються Верховною Радою України та місцевими радами. Закони регулюють різні аспекти життя громадян та функціонування держави, наприклад, Закон України «Про свободу слова та свободу доступу до інформації», Закон України «Про охорону здоров'я», Закон України «Про вибори народних депутатів України» та інші.

- Постанови та розпорядження Президента України, уряду та інших державних органів – ці акти приймаються відповідно до повноважень, які вони мають відповідно до законів України.

- Рішення та акти судів – суди розглядають справи та вирішують конкретні правові спори. Рішення судів є обов'язковими до виконання і мають силу закону.

- Міжнародні договори та угоди - ці акти можуть мати пряму дію в Україні, якщо вони були ратифіковані Верховною Радою України.

Конституційно-правові відносини під час війни в Україні регулюються Конституцією України та іншими законами. Війна є надзвичайним станом, і в таких умовах можуть застосовуватися деякі обмеження щодо прав та свобод громадян. Згідно з Конституцією України, в разі загрози національній безпеці або територіальній цілісності країни, Президент України може оголосити воєнний стан на всій території або на окремих її частинах.

Під час воєнного стану можуть застосовуватися обмеження щодо прав і свобод громадян, такі як обмеження свободи переміщення, зборів та мирних зібрань, обшуки та затримання осіб без судового рішення. Також у разі воєнного стану може збільшуватися військова присутність на території країни, можуть бути введені додаткові військові обов'язки для громадян та збільшені витрати на оборону. У разі війни в Україні, Конституція та законодавство передбачають спеціальний режим, що передбачає зміни у повсякденному житті громадян та держави. Проте, незважаючи на війну, держава зобов'язана дотримуватися принципів правової держави та захищати права та свободи громадян.

Отже, можна сказати, що шлях українського народу щодо конституційно-правових відносин був складним та нелегким. Після здобуття незалежності Україна почала формувати свою конституційну систему, яка згодом була закріплена в Конституції України. На протязі всієї історії незалежної України народ активно брав участь у формуванні та розвитку правової системи, відстоюючи свої права та свободи. Однак, необхідно зазначити, що на шляху до створення демократичної та правової держави в Україні були різноманітні перешкоди, серед яких можна виділити корупцію, недостатню ефективність судової системи, невідповідність законодавства міжнародним стандартам, та інші.

З того часу, коли Україна стала незалежною державою, було зроблено значний прогрес на шляху розвитку конституційно-правових відносин. Закріплення основних прав та свобод громадян у Конституції, прийняття законів, які регулюють правові відносини у різних сферах життя, створення механізмів захисту прав та свобод громадян - все це свідчить про те, що Україна рухається у напрямку демократичної та правової держави. Проте, ще залишається багато роботи, щоб досягти повного відповідності конституційно-правових відносин української держави міжнародним

стандартам та нормам. Тому важливо продовжувати розвивати правову систему та зміцнювати принципи демократії у нашій державі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барабаш Ю. Г. Народ і нація як суб'єкти конституційного права / Ю. Г. Барабаш // Конституційний процес в Україні: здобутки та проблеми : [матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 25–26 черв. 2009 р.)]. – Харків : Право, 2009. – С. 27–34.

2. Берченко Г. В. Українська нація як політичний суб'єкт та її роль у формуванні громадянського суспільства / Г. В. Берченко // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ, 2011. – Вип. 1. – С. 89–95.

3. Давидов Р. Питання теорії конституційних правовідносин / Р. Давидов, Ю. Данилюк // Право України. – 2006. – № 1. – С. 16–19.

4. Погорілко В. Суб'єкти конституційно-правових відносин: поняття, ознаки, види / В. Погорілко // Порівняльноправові дослідження. – 2005. – № 1. – С. 65–77.

5. Шаповал В. В. До питання про класифікацію суб'єктів конституційного права України / В. В. Шаповал // Проблеми законності. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2000. – Вип. 44. – С. 33–39.

Богуцький В.А., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Мисак О.І., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГЕНЕЗИ ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ

Одними з найпоширеніших цивільних правовідносин є правовідносини, що виникають з договору купівлі-продажу, оскільки через них відбувається значна частина суспільного обміну економічними благами. Купівля-продаж є основною формою участі фізичних осіб в економічному кругообігу, оскільки укладення договору роздрібною купівлі-продажу є найбільш зручним і поширеним засобом задоволення потреб пересічної людини в різноманітних товарах, якими володіє кожен. використав у той чи інший спосіб. Комплексне наукове дослідження та осмислення генези договору роздрібною купівлі-продажу, його характерних ознак як самостійного інституту цивільного права України є актуальним завданням сучасної цивілістики і має важливе практичне значення.

Договір купівлі-продажу є одним із традиційних інститутів цивільного права і, відповідно, має багатовікову історію розвитку. Вже в класичному римському праві він формується як консенсуальний договір «emptio et venditio», за яким слід було розглядати договір, з якого одна сторона - продавець («vendedor») - зобов'язується надати покупцю («emptor») річ, товар («merx»), друга сторона - покупець зобов'язується сплатити продавцю певну грошову суму («pretium») за зазначений товар [1, с.219]. Римське право знало також угоди про продаж майбутнього врожаю, в цьому випадку застосовувався договір купівлі-продажу майбутньої або передбачуваної речі, а продаж вважався досконалою умовою [1]. Об'єктом договору купівлі-продажу може бути також нематеріальний об'єкт, тобто право власності (право вимоги, право узуфрукту тощо).

У дореволюційному цивільному законодавстві договорами купівлі-продажу (або, як передбачалося законодавством, «які діяли законодавством, «продаж і купівлі») визнавалися лише договори продажу рухомого майна. Що стосується нерухомого майна, то купівлю-продаж закон відносив не до договору, а до способу набуття права власності; купча вважалася актом передачі права власності на нерухомість. Цивілісти, які критикували тогочасне законодавство, вважали, що існує єдиний двосторонній договір як щодо рухомого, так і нерухомого майна, оскільки підставою набуття покупцем права власності на продану річ завжди є згода сторін [2, с.404].

У науковій літературі зазначають, що у 19 столітті договір купівлі-продажу визначався як контракт, у якому одна сторона погоджувалася передати право власності на предмет іншій стороні та сплатити їй відому суму [3, с.208].

Слід зазначити, що в радянський період розвитку цивільного права сфера дії договору купівлі-продажу по суті була обмежена відносинами між громадянами і навіть між громадянами та підприємствами роздрібною торгівлі. Відносини між «соціалістичними» організаціями, пов'язані з реалізацією виробленої ними продукції і товарів, регулювалися договорами поставки, підяду, енергозабезпечення, які мали планову основу і були самостійними договорами [4, 223]. У тогочасній юридичній літературі ця обставина пояснювалася тим, що «в соціалізмі дія цього закону вартості збігається з дією «закону планомірного і пропорційного розвитку і основного економічного закону соціалістичного суспільства» [4, 224]. Через війну закон вартості втрачає загальне значення, звужуючи тим самим і сферу дії договору купівлі-продажу, який використовувався переважно для продажу предметів споживання і, порівняно невеликою мірою, для продажу засобів виробництва.

Що ж до сучасного розумінні договору купівлі-продажу, то відповідно до статті 655 Цивільного кодексу України (далі - ЦК) за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає майно (товар) у власність другій

стороні (покупцеві) або зобов'язується передати його. а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму [5].

Договір купівлі-продажу - це угода, за якою продавець (одна сторона) зобов'язується передати майно у власність покупцеві (іншій стороні), а покупець зобов'язується прийняти майно та сплатити за нього певну грошову суму [2].

За договором купівлі-продажу продавець зобов'язується передати покупцеві у власність або повне господарське відання чи управління майно, а останній зобов'язується прийняти це майно та сплатити за нього суму, обумовлену договором. Це оплатний, двосторонній і консенсуальний договір. Воно спрямоване на безповоротне відчуження права власності продавцем і його передачу у власність (повний господарський контроль або управління) покупця, і тому є правовою основою для створення таких зобов'язальних правовідносин, які призводять до того, що покупець має абсолютне право права власності [6].

Договір купівлі-продажу зазвичай має одноразовий характер і переважно укладається на наявне майно, яке готується до продажу. При цьому вартість проданого майна виплачується продавцю тільки в грошовій формі. У деяких випадках покупця цікавить не сама придбана нерухомість (як матеріальний об'єкт), а прописане в ній конкретне право, наприклад, при купівлі цінних паперів. Оплата придбаного майна повинна здійснюватися в національній валюті України, крім випадків, передбачених законодавством [7, с.486].

Тож, аналізуючи генезу та сучасні особливості правового значення договору купівлі-продажу укладаючи договір купівлі-продажу, необхідно вміти його юридично вірно охарактеризувати, при цьому передбачивши всі аспекти. Практика показує, що грамотне формулювання договірних умов є одним із надійних засобів уникнути різних непорозумінь у майбутньому.

Інтереси покупця і продавця не завжди збігаються, а тому при неналежному виконанні обов'язків одна зі сторін несе збитки, що найчастіше призводить до судових позовів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основи римського приватного права : навч. посіб. – [вид. 2-ге, допов.] / В. С. Макарчук. – К. : Атіка ; Х. : Право, 2015. – 256 с.
2. Цивільне право України : Особлива частина : підручн. / В.Г. Фазикош, С.Б. Булеца, В.В. Заборовський та ін.; за ред. В.Г. Фазикоша, С.Б. Булеци. – К. : Знання, 2013. – 751 с.
3. Цивільне право (особлива частина) : навч. посібник / за заг. ред. : Н.М. Процьків, В.М. Никифорака. - Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
4. Цивільне право України: Підручник / Є.О. Харитонов, Н.О. Санахметова. – К.: Істина, 2013. – С. 448.
5. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : кодекс [прийнято Верхов. Радою 16.01.2003 № 435-IV]. – Редакція від 01.04.2016, підстава 922-19 – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар: У 2 ч./ За заг. ред. Я. М. Шевченко - К.: Концерн «Видавчий Дім «Ін Юре», 2004. - Ч.2. - 896 с.
7. Цивільне право України: підручник [Текст] : в 2 т. Т. 2 / кол. авторів; за ред. Г.Б. Яновицької, В.О. Кучера. – Львів: «Новий Світ-2000», 2014. – 428 с.

Гречанюк О.С., студентка групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Платонова Г.В., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ОХОРОНА І ЗАХИСТ ОСНОВНОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ

Охорона та захист основного закону України є однією з найважливіших функцій державних інституцій. Основний закон України - Конституція - визначає основні принципи державного устрою, права та свободи громадян, обов'язки держави та громадян перед державою. Державні інституції, такі як правоохоронні органи, суди, органи державного управління та інші, забезпечують охорону та захист Конституції. Це означає, що вони повинні захищати права та свободи громадян, забезпечувати виконання законів та забезпечувати порядок у суспільстві.

З метою забезпечення охорони та захисту основного закону, державні інституції повинні виконувати свої повноваження відповідно до закону та Конституції. Вони повинні діяти об'єктивно та незалежно від будь-яких політичних, економічних або особистих інтересів. Правоохоронні органи забезпечують охорону законності та правопорядку в державі. Вони мають право застосовувати заходи примусу для виконання законів та забезпечення порядку. Однак, вони повинні діяти відповідно до закону та Конституції та не порушувати права та свободи громадян. Судова влада забезпечує здійснення правосуддя в державі. Суди повинні діяти незалежно та об'єктивно, відповідно до закону та Конституції. Вони повинні захищати права та свободи громадян та забезпечувати рівність перед законом.

Конституція України передбачає кілька форм захисту, які можуть бути використані в разі порушення її положень. Правоохоронні органи мають право застосовувати законні заходи примусу для забезпечення законності та

правопорядку в державі. Це може включати в себе проведення розшуку та затримання осіб, які порушують закон, та застосування інших заходів, необхідних для забезпечення порядку. Громадяни та організації можуть звернутися до суду з позовом про захист своїх прав та свобод, які були порушені державними органами або іншими особами. Суд повинен діяти об'єктивно та незалежно від будь-яких інтересів та захищати права та свободи громадян, які закріплені в Конституції.

Громадяни та організації можуть використовувати різні форми політичного захисту, такі як мітинги, демонстрації та інші акції громадської активності. Ці заходи повинні відповідати вимогам закону та не порушувати прав інших громадян. У разі порушення прав та свобод, закріплених в Конституції, громадяни та організації можуть звернутися до міжнародних органів та міжнародних договірних механізмів за захистом своїх прав. У такому разі, міжнародні органи можуть розглянути скаргу та висловити своє рішення щодо порушення прав та свобод.

Заборона політичних партій як форма захисту Конституції може мати різні правові природи та порядки застосування залежно від країни, в якій вона використовується. Заборона політичних партій може бути вжита у випадках, коли партії діють проти основних принципів демократії, порушують права та свободи людей або намагаються здійснити збройну або насильницьку діяльність. Такі заходи можуть бути вжиті для захисту державної безпеки та конституційного ладу.

Порядок застосування заборони політичних партій може відрізнятися залежно від країни. У більшості країн це рішення приймається судом. У таких випадках суд розглядає докази порушень, які були вчинені партією, і приймає рішення про те, чи повинна бути заборонена партія чи ні. У деяких країнах заборона політичних партій може бути введена законом або рішенням уряду. У таких випадках може бути відсутній правовий механізм для оскарження рішення.

В будь-якому випадку заборона політичних партій є серйозним обмеженням прав людей на свободу думки, вираження та об'єднання. Тому, якщо вона вживається, то має бути обґрунтованою, необхідною та пропорційною. Такі рішення повинні ґрунтуватися на об'єктивних та переконливих доказах порушень і не повинні бути вжиті для політичної переслідування або залякування опозиції. Умови воєнного або надзвичайного стану можуть призвести до обмеження реалізації прав людини з метою забезпечення безпеки і стабільності держави в цій складній ситуації. Однак, такі обмеження повинні бути обмеженими, необхідними та пропорційними, щоб не порушувати основні принципи прав людини.

Конституції багатьох країн містять положення, що дозволяють обмежувати права людини в умовах воєнного або надзвичайного стану. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть призвести до того, що деякі права людини можуть бути обмежені. Однак, такі обмеження мають бути обґрунтовані та дотримуватися конституційно-правових стандартів. У більшості країн, де існує правова держава, конституція та інші закони передбачають право людини на життя, свободу і безпеку, свободу слова та думки, право на збори, право на справедливий суд, та інші права. Ці права можуть бути обмежені у випадку, якщо вони загрожують національній безпеці або громадському порядку. Конституційні підстави обмеження прав людини в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть бути визначені у самій конституції, законах про стан війни або надзвичайного стану, рішеннях судів та інших правових актах. Наприклад, стаття 15 Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод дозволяє державі вживати заходів, які необхідні для забезпечення національної безпеки в умовах війни чи загрози війни. Однак, такі заходи повинні бути необхідними та пропорційними до загрози, що становиться небезпека.

Українська Конституція містить положення, яке дозволяє встановлювати надзвичайний стан у випадках загрози національній безпеці, державному

суверенітету, територіальній цілісності України. Умови встановлення та дії надзвичайного стану регулюються Законом України «Про стан надзвичайного стану». Згідно з цим Законом, обмеження прав та свобод людини можуть застосовуватися лише в мінімально необхідному обсязі та тільки за наявності загрози, що не можуть бути подолані з використанням звичайних законних засобів. Обмеження прав людини в умовах воєнного або надзвичайного стану повинні бути обґрунтовані та відповідати принципам необхідності, пропорційності та розумності. Такі обмеження мають бути тимчасовими та не мають порушувати основних прав та свобод людини, що є невід’ємними від її гідності та поваги.

Правова охорона та захист Конституції України є однією з найважливіших функцій держави. Конституція України є основним законом країни, який визначає основні принципи функціонування держави та права та свободи громадян. Для забезпечення правової охорони та захисту Конституції України існують різні органи та інституції, такі як судова система, правоохоронні органи, Верховна Рада України та її комітети, Конституційний Суд України тощо. Крім того, існують різні закони та правові акти, які регулюють питання правової охорони та захисту Конституції України.

Захист Конституції України передбачає не тільки запобігання порушення її положень, але і виявлення та припинення таких порушень, відшкодування шкоди, запобігання повторення порушень тощо. Забезпечення правової охорони та захисту Конституції України є необхідною умовою для збереження демократичної правової держави, захисту прав та свобод громадян і зміцнення довіри до держави. Отже, правова охорона та захист Конституції України є важливим завданням для держави та кожного громадянина України, оскільки вони забезпечують дотримання законів, захист прав та свобод людей, стабільність та розвиток держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барабаш Ю.Г. Ключові напрями конституційної політики в галузі імплементації міжнародних стандартів прав людини / Ю.Г. Барабаш // Вісник Академії правових наук України. 2009 р. № 1(56). – Х.: Право / голов. ред. В. Я. Тацій; ред. кол. М. В. Цвік [та ін.], 2009. – С. 48-54.
2. Бернацький Б. В. Рішення Конституційного Суду України у справі про заборону компартії України у світлі концепції войовничої демократії / Б. В. Бернацький // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. - 2017. - Т. 193. - С. 92-96.
3. Берченко Г. В. Громадянське суспільство в Україні (конституційні аспекти): Х.: Юрайт, 2014. – 208 с.
4. Савчин М.В. Забезпечення конституційного порядку та стан війни // Український часопис конституційного права. - 2017. - № 2. - с. 35-59 URL: <https://www.constjournal.com/pub/2-2017/zabezpechennia-konstytutsiinohoporiadku-stan-viiny/>

Гуменюк В.А., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Пригоцький В.А., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЕЛЕКТРОННОГО БАНКІНГУ

Електронний банкінг є важливим елементом фінансової системи та надає клієнтам можливість здійснювати банківські операції в онлайн-режимі. Однак, використання цього типу послуги потребує дотримання визначених правових вимог. У зв'язку з цим, проведення аналізу правових аспектів електронного банкіngu та їх вплив на фінансовий ринок є актуальним завданням [1].

Електронний банкінг - це сукупність банківських послуг, які надаються через Інтернет або мобільні пристрої. Завдяки електронному банкіngu клієнти можуть здійснювати різні операції, такі як переказ грошей, оплата рахунків, купівля та продаж цінних паперів, управління банківським рахунком тощо.

За останні роки використання електронного банкіngu значно зросло, що пов'язано з його зручністю та доступністю. Наприклад, згідно з дослідженням, проведеним компанією J.D. Power в 2021 році, понад 60% клієнтів банків в США використовують послуги електронного банкіngu [2].

Україна має визначені правила, які регулюють використання електронного банкіngu. Зокрема, Національний банк України встановлює вимоги до електронного банкіngu та забезпечує контроль за діяльністю банків у цій сфері.

Найважливішими правовими аспектами електронного банкіngu в Україні є:

1. Захист персональних даних клієнтів. Банки повинні дотримуватись законодавства про захист персональних даних та забезпечувати безпеку даних

своїх клієнтів. Це означає, що банки повинні забезпечувати шифрування даних та захист від несанкціонованого доступу до них.

2. Аутентифікація клієнтів. Банки повинні забезпечувати аутентифікацію клієнтів перед здійсненням будь-яких операцій. Це означає, що клієнти повинні мати доступ до відповідних засобів аутентифікації, таких як паролі, підписи, коди підтвердження тощо.

3. Захист від шахрайства та кіберзлочинності. Банки повинні забезпечувати захист своїх систем від несанкціонованого доступу та шахрайства, а також повинні вживати заходів для запобігання кібератакам та іншим формам кіберзлочинності.

Вплив електронного банкінгу на фінансовий ринок може бути як позитивним, так і негативним.

Позитивні аспекти включають:

1. Зручність та доступність. Електронний банкінг дозволяє клієнтам здійснювати банківські операції в будь-який час та з будь-якого місця з доступом до Інтернету.

2. Економія часу та зменшення витрат. Електронний банкінг дозволяє клієнтам здійснювати операції в режимі онлайн, що дозволяє економити час та зменшувати витрати на візити до банку.

3. Збільшення конкуренції на ринку. Електронний банкінг дозволяє банкам пропонувати клієнтам нові продукти та послуги, що збільшує конкуренцію на ринку та сприяє поліпшенню якості обслуговування.

Негативні аспекти включають:

1. Ризик кібератак та інших форм кіберзлочинності. Електронний банкінг може бути піддається кібератакам та іншим формам кіберзлочинності, що може призвести до крадіжки грошей клієнтів та порушення довіри до банківської системи в цілому.

2. Незручність для деяких клієнтів. Деякі клієнти можуть вважати електронний банкінг незручним та складним у використанні, що може зменшувати їхню здатність скористатись цією послугою.

3. Зменшення ролі фізичних відділень банків. Розвиток електронного банкінгу може привести до зменшення ролі фізичних відділень банків та зменшення кількості працівників, що може вплинути на рівень зайнятості в галузі.

Для того, щоб забезпечити ефективне та безпечне використання електронного банкінгу, важливо розвивати інфраструктуру та технології, які підтримують цей вид послуг. Наприклад, необхідно забезпечити швидкий та безперебійний доступ до мережі Інтернет, що є основою для функціонування електронного банкінгу. Також важливо підтримувати технічну базу банків, яка дозволяє проводити операції з використанням електронного банкінгу без перебоїв та збоїв.

Крім того, розвиток електронного банкінгу може мати позитивний вплив на економіку в цілому, зокрема, на підвищення продуктивності та ефективності банківських операцій. Також електронний банкінг може сприяти розвитку міжнародної торгівлі та зменшенню залежності від готівки. Важливо забезпечити рівні можливості доступу до електронного банкінгу для різних верств населення та регіонів України, щоб забезпечити соціальну справедливість та економічну рівність.

Узагальнюючи, аналіз правових аспектів електронного банкінгу та їх впливу на фінансовий ринок в Україні показує, що електронний банкінг є важливою складовою сучасної банківської системи та може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Для того, щоб забезпечити ефективне та безпечне використання електронного банкінгу, необхідно розробляти та вдосконалювати правову базу, яка регулює використання електронного банкінгу, а також забезпечувати високий рівень кібербезпеки та захисту конфіденційності даних клієнтів. Банки повинні надавати достатній рівень

навчання та підтримки для клієнтів, щоб забезпечити їхню здатність використовувати електронний банкінг без проблем. Крім того, необхідно враховувати соціальні та економічні наслідки розвитку електронного банкіngu, зокрема, його вплив на зайнятість та конкуренцію на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 р. № 2121-III.

2. Дослідження проведенні компанією J.D. Power в 2021 році [Електронний ресурс] - <https://www.retailbankerinternational.com/news/customer-satisfaction-study/>

3. Постанова Національного банку України "Про затвердження Положення про порядок здійснення банківських операцій за допомогою технічних засобів зв'язку" від 19.11.2019 р. № 141.

4. Постанова Національного банку України "Про затвердження Правил ведення реєстрів клієнтів банками" від 05.12.2016 р. № 410.

5. Директива Європейського парламенту та Ради ЄС 2015/2366 від 25 листопада 2015 року про платіжні послуги внутрішнього ринку, що змінює Директиву 2002/65/ЄС та Директиву 2009/110/ЄС.

6. Стратегія розвитку фінансової технологічної індустрії в Україні на період до 2025 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 р. № 297-р.

*Давиденко В.В., професор кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ ПОЛІТИЧНИХ РЕФОРМ, ЇХ МЕТИ ТА ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО ТА ПОЛІТИЧНУ СИСТЕМУ

Політичні реформи є важливими процесами, які спрямовані на зміну політичної системи та політичних інститутів у суспільстві. Ці реформи можуть бути проведені урядами або політичними організаціями з метою поліпшення демократичних процесів, забезпечення більшої прозорості та відповідальності, зміни політичного ландшафту або розвитку суспільства. Одна з основних цілей політичних реформ полягає в забезпеченні більшої демократії. Це може включати створення більш ефективних механізмів громадського участі, зміну виборчих систем, розширення політичних прав громадян, забезпечення рівних можливостей для всіх груп населення та інші заходи, спрямовані на підвищення демократичного потенціалу суспільства. Крім того, політичні реформи можуть бути спрямовані на розвиток економіки та забезпечення стабільності. Це може включати реформи фінансової системи, податкової політики, торгівлі, інфраструктури та інші заходи, які сприяють економічному зростанню та створенню робочих місць. Такі реформи можуть також створювати сприятливу інвестиційну клімат, що привертає іноземні інвестиції та сприяє розвитку країни.

Реформи фінансової системи можуть включати створення більш ефективного та прозорого банківського сектору, розвиток фінансових ринків, зміни у регулюванні та нагляді за фінансовими установами. Це може сприяти стабільності фінансової системи, залученню інвестицій та забезпеченню доступу до фінансових послуг для широких верств населення. Реформи податкової політики можуть включати спрощення податкової системи, зменшення податкових тягарів для підприємств та громадян, боротьбу з податковим ухиленням і корупцією. Це може зробити країну більш

привабливою для бізнесу, сприяти розвитку підприємництва та створенню нових робочих місць. Реформи в сфері торгівлі можуть включати укладення нових торговельних угод, лібералізацію торговельних бар'єрів, сприяння експорту та залученню іноземних інвестицій. Це може сприяти розвитку зовнішньої торгівлі, розширенню економічних можливостей та зростанню ВВП країни. Реформи інфраструктури можуть включати модернізацію транспортних мереж, енергетичних систем, телекомунікаційної інфраструктури та інших секторів. Це може покращити ефективність економіки, забезпечити доступ до послуг для громадян та створити сприятливі умови для бізнесу. Усі ці реформи мають потенціал створити сприятливий інвестиційний клімат, повернути іноземні інвестиції та сприяти розвитку країни в економічному плані. Однак, успішність цих реформ залежить від їхньої правильної розробки, виконання та врахування конкретних умов і потреб суспільства та економіки країни.

У деяких країнах, де існував авторитарний режим, спостерігалася тенденція до переходу до більш демократичної системи. Це може включати проведення виборів, зміну конституції або розширення політичних свобод. З метою боротьби з корупцією було прийнято різні заходи. Це може включати створення спеціальних антикорупційних органів, укладення міжнародних угод про боротьбу з корупцією та прийняття законодавчих актів, які зміцнюють прозорість та відповідальність у владі. В деяких країнах проводяться реформи з метою стимулювання економічного зростання і підвищення життєвого рівня населення. Це може включати лібералізацію ринків, приватизацію державних підприємств, залучення іноземних інвестицій тощо.

Одним із наслідків політичних реформ може бути зміна політичного ландшафту та розподілу влади. Реформи можуть призводити до зміни структури політичної системи, перегляду ролі політичних партій, створення нових політичних інститутів або зміни конституційних положень. Це може

мати вплив на розподіл влади між різними політичними акторами та сприяти більш рівномірному представництву інтересів різних груп суспільства. Політичні реформи також можуть мати значний вплив на суспільство. Вони можуть сприяти соціальній справедливості, захисту прав людини, рівності гендерів та інших соціальних цінностей. Реформи можуть покращити якість життя громадян, забезпечити доступ до освіти, охорони здоров'я, соціальних послуг та інфраструктури. Однак політичні реформи можуть також спричинити соціальні та політичні напруження. Вони можуть викликати опозицію та спротив з боку тих, хто втрачає свої привілеї або позиції в результаті змін. Крім того, реформи можуть бути проведені недостатньо ефективно або бути супроводжені корупцією та зловживанням влади, що може спричинити додаткові проблеми.

Політичні реформи можуть бути ефективними лише за умови, що процес їх впровадження є демократичним, прозорим і включає широку участь громадян та заінтересованих сторін. Діалог, консультування громадськості і партнерство є ключовими складовими для забезпечення прийняття реформ, які будуть відповідати потребам суспільства. Залучення громадськості до процесу впровадження політичних реформ забезпечує їх більшу легітимність. Це допомагає залучити широку підтримку громадськості та зменшити можливі суперечки та опозицію. Коли громадяни відчують, що їхні погляди та потреби враховуються в процесі прийняття реформ, вони більш схильні підтримувати та сприймати ці реформи як важливий крок у напрямку покращення суспільства. Громадські консультації та партнерство дозволяють отримати цінну інформацію, думки та ідеї від різних сегментів суспільства. Це допомагає збагатити процес розробки реформ і врахувати різноманітні потреби та проблеми. Громадськість може принести свої унікальні знання, досвід та перспективи, які можуть сприяти більш якісним і ефективним реформам. Включення громадськості в процес реформ також сприяє збільшенню відповідальності уряду та органів влади. Громадськість може

виступати в якості наглядачів та контролерів, що допомагає уникнути корупції, зловживань та неправильного впровадження реформ. Це зміцнює довіру до владних структур та забезпечує більшу ефективність реформ.

Політичні реформи, незважаючи на свою спрямованість на покращення політичної системи, можуть також стикатися з рядом викликів та мати негативні наслідки. Деякі з них включають:

➤ Ризик політичної нестабільності та конфліктів: Реформи можуть створювати напруження у політичній системі та суспільстві, особливо якщо існують розбіжності відносно цілей та напрямків змін. Це може призвести до політичної нестабільності, конфліктів, а навіть насильства.

➤ Можливість зловживання владою та корупції: Політичні реформи можуть створювати нові можливості для зловживання владою та корупції. Зміни у політичних структурах та процесах можуть породжувати недостатню прозорість, відкритість та відповідальність, що сприяє розповсюдженню корупції.

➤ Невідповідність реформ потребам суспільства: Іноді політичні реформи можуть бути запроваджені, не враховуючи реальних потреб та пріоритетів суспільства. Це може призвести до того, що реформи не вирішують важливі проблеми або не впливають на життя громадян так, як очікувалося.

➤ Соціальні та економічні наслідки реформ: Політичні реформи можуть мати значний вплив на соціальну та економічну сфери. Вони можуть створювати нерівність, економічну нестабільність, зростання безробіття або інші негативні наслідки, особливо якщо реформи не супроводжуються відповідними заходами з соціальної підтримки та економічного розвитку.

➤ Суперечливість та спірність реформ: Політичні реформи можуть бути предметом суперечок та спорів серед різних політичних груп, інтересів та ідеологій. Це може ускладнювати процес прийняття та реалізації реформ, а також знижувати їхню ефективність.

Політичні реформи є невід'ємною частиною політичного розвитку країн. Вони спрямовані на поліпшення політичної системи, зміцнення демократії, захист прав людини та створення стабільного громадянського суспільства. Проте, успіх політичних реформ залежить від їхньої легітимності, демократичності, а також врахування потреб інших сфер суспільства. Негативні наслідки можуть виникнути внаслідок некомпетентності або зловживання владою. Тому важливо планувати та реалізовувати реформи з урахуванням всіх можливих наслідків та інтересів суспільства. У загальному, політичні реформи є складними та багатограними процесами, які можуть мати значний вплив на суспільство та політичну систему. Їх успішне проведення вимагає уваги до деталей, широкого залучення громадськості та ретельного аналізу потенційних наслідків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні питання сучасної політики: словник-довідник для працівників ОВС / за ред. проф. М. П. Гетьманчука. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. – 118 с.
2. Баранівський В.Ф. Політологія: підручник / В. Ф. Баранівський. – К.: Національна академія управління, 2016. – 235 с.
3. Піча В. М., Хома Н. М. Політологія: підручник Львів: «Магнолія-Плюс», 2006. – 304 с.
4. Політична система: сучасні проблеми розвитку громадянського суспільства і держави: у 2-х томах / за ред. О. В. Скрипнюка. – Національна академія правових наук України. – Київ: Логос, 2010.

*Дудар В.Б., студентка групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Пригоцький В.А., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

ПРО ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДВОКАТУРИ ТА АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Правове регулювання адвокатської діяльності має для держави велике значення, оскільки в Конституції цьому питанню присвячено значну кількість норм. Зокрема, серед конституційних приписів це стаття 131-2, в якій указується, що засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом. Ця ж теза передбачена і у п. 14 статті 92 Конституції.

Перехідними положеннями Конституції (пп. 11, п. 16-1) указується на виключність представництва адвокатом іншої особи в суді. Така виключність, тобто початок перехідного періоду розпочалась із 01.01.2017 року представництвом у Верховному суді та судах касаційної інстанції, а закінчилась 01.01.2020 року представництвом органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Названі норми Конституції дещо двозначно регулюють права «клієнтів» адвокатів. Зокрема, це стосується можливості представництва держави у суді виключно адвокатами.

Так, стаття 131-1 Конституції у п. 3 передбачає, що адвокатами здійснюється

«3) представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом».

У Перехідних положеннях Конституції, у пп. 11, п. 16-1, указано, що таке представництво розпочинається 01.01.2017 року із Верховного суду;

потім — апеляційні інстанції (з 01.01.2018 року) та перші інстанції (з 01.01.2019 року).

Разом із цим у абз. 2 цього ж п. 11 передбачається, що

«Представництво органів державної влади та органів місцевого самоврядування в судах виключно прокурорами або адвокатами здійснюється з 1 січня 2020 року».

Виникає законне питання про певну невідповідність у дефініціях, які уживає законодавець. Так, у ст. 131-1, п. 3, указується на «інтереси держави у суді», а у пп. 11, п. 16-1 — на «представництво органів держави», хоча за загальним правилом це одне і те ж.

З нашої точки зору такі невідповідності є наслідком недосконалої юридичної техніки, що може мати порушення інтересів держави (органів держави) через різні дати початку представництва її (їх) у суді адвокатами. А відтак, така невідповідність повинна стати предметом відповідного тлумачення Конституційного суду.

Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена[1].

Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» дає нам знати що таке адвокатура, хто такий адвокат і на яких принципах та засадах регулюється адвокатура та адвокатська діяльність [2].

Адвокатура та адвокатська діяльність є однією з ключових складових системи правосуддя, що забезпечує захист прав та інтересів громадян перед судом. У зв'язку з цим, важливо досліджувати проблеми, пов'язані з організацією та функціонуванням адвокатської спільноти в Україні, щоб забезпечити якісний та ефективний захист прав та інтересів громадян.

Зміни в законодавстві та політичній ситуації в Україні останні роки суттєво вплинули на роботу адвокатів та адвокатської спільноти. Наприклад, у зв'язку зі змінами до Кримінально-процесуального кодексу та Кримінального кодексу України в 2016 році було введено нову процедуру судового процесу, яка вимагає від адвокатів нових знань та навичок.

Адвокатура є комплексним проявом як державного, так і суспільного інтересу, оскільки саме через адвокатуру і завдяки їй правова держава реалізує можливість забезпечення своїм громадянам їхніх прав і свобод. Діяльність адвокатів, з одного боку, має конституційно обумовлений державно значущий характер, а з другого, — адвокати повинні бути максимально незалежні від держави, щоб ефективно захищати громадян і юридичних осіб від адміністративного свавілля [3, 244].

Серед актуальних проблем адвокатури та адвокатської діяльності в Україні можна виділити наступні:

1. Високі вимоги до якості надання правових послуг. Клієнти часто очікують від адвокатів високої якості надання послуг та успішного розв'язання своїх проблем. Адвокатам доводиться працювати в умовах постійних вимог до якості своєї роботи, що може створювати складнощі в її виконанні.

2. Недостатній рівень захисту прав людини та громадянських свобод. Ця проблема пов'язана з низьким рівнем правової свідомості населення, нестабільністю законодавства та залежністю суддівських рішень від політичних впливів. Для її вирішення необхідно забезпечити зміцнення незалежності судів та збільшення їх ефективності, а також підвищення рівня правової освіти населення.

3. Проблеми з виконанням судових рішень. Часто судові рішення не виконуються через недостатню ефективність судової влади та залежність її від політичних впливів.

4. Низький рівень заробітної плати адвокатів та відсутність стимулів для їхнього підвищення. Це може створювати складнощі у залученні та збереженні кваліфікованих фахівців в цій сфері.

5. Недостатня розгалуженість адвокатської мережі та неоднаковий рівень надання послуг в різних регіонах України. Це може створювати проблеми з доступністю адвокатських послуг для населення в окремих регіонах країни. Для вирішення цієї проблеми необхідно створити сприятливі умови для розвитку адвокатської мережі в регіонах, зокрема шляхом забезпечення державної підтримки та створення спеціалізованих центрів надання правової допомоги.

6. Проблеми з етичною поведінкою адвокатів, зокрема, випадки порушення конфіденційності, представлення інтересів з боку замовника, а не захисту права на законний спосіб. Для їх вирішення необхідно підвищувати етичний рівень адвокатської професії шляхом проведення спеціальних тренінгів та семінарів для адвокатів щодо етичних стандартів та поведінки в професійній діяльності, а також зміцнювати механізми контролю за дотриманням етичних норм серед адвокатів.

До інших актуальних проблем можна віднести також недостатню здатність адвокатської мережі відповідати на сучасні виклики, зокрема в галузі цифрових технологій та кібербезпеки. Для їх вирішення необхідно забезпечити підвищення кваліфікації адвокатів у цій галузі та створити спеціалізовані центри для надання правової допомоги в цифровому просторі.

Також до проблем можна віднести відсутність достатньої підтримки держави для розвитку адвокатської мережі та забезпечення доступності правової допомоги для населення. Для їх вирішення необхідно забезпечити підтримку адвокатів та створення сприятливих умов для їх професійної діяльності, а також збільшити фінансування цієї галузі з державного бюджету.

Таким чином, з огляду на сказане, можна стверджувати, що актуальні проблемні питання адвокатської діяльності в Україні пов'язані з розвитком

правової системи нашої держави, через ускладнення суспільних відносин. Крім того велике значення має забезпечення доступності та ефективності правової допомоги для зацікавлених осіб. Для вирішення необхідно проводити приведення у відповідність постійного реформування державної галузі тим запитам суспільства, що є нагальними на сьогодні. І з урахуванням тільки національних інтересів. А також підтримувати адвокатуру та її професійне спрямування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Редакція від 01.01.2020 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
3. Вільчик Т.Б. Адвокатура та громадянське суспільство у правовій державі // Право України. – 2014. – С. 243.

Качан К.О., студентка групи *СР-20-3-вп*
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ ТА МОЛОДДЮ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ

В сучасному українському суспільстві відбуваються процеси поступового переосмислення суті, змісту та технологій здійснення соціальної роботи. Науковцями і практиками здійснюються пошуки можливостей соціальної підтримки та надання допомоги все більшому колу людей, які її потребують.

З кожним роком у соціально-педагогічній роботі використовується все більше методів та технологій роботи спрямованих на надання допомоги людям з особливими потребами.

Питання організації соціальної роботи з громадянами, які мають особливості психофізичного розвитку вирішуються сьогодні шляхом створення спеціалізованих соціальних служб, реабілітаційних установ, які у свою чергу організують діяльність, спрямовану на інтеграцію людей, що опинилися в складних життєвих обставинах, у соціумі.

На сьогоднішній день, в Україні немає єдиного терміну стосовно осіб, що мають фізичні чи психічні відхилення у здоров'ї. У пояснювальній записці до законопроекту автори зазначили, що термін «особа з інвалідністю» є більш коректним, прийнятним і недискримінаційним та наголошує на тому, що людина є особистістю, а не підкреслює її інвалідність.

Ще з 20 січня 2018 року набрав чинності закон, яким внесено зміни до деяких законодавчих актів щодо соціального захисту осіб з інвалідністю.

Відтепер термін «інвалід» не використовується у вжитку, а замість нього існує - «особа з інвалідністю».

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо соціального захисту осіб з інвалідністю)» від 19.12.2017 № 2249-VIII (далі — Закон № 2249) набрав чинності 20.01.2018. Як зауважив Президент України під час підписання Закону № 2249: «Акцентувати треба на людині, а не на її інвалідності». Закон № 2249 узгоджує норми законодавства з офіційним перекладом Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, ратифікованої 2015 року. Мета змін — дотримати європейських стандартів соціального захисту людей з особливими потребами.

Дитиною з обмеженими функціональними можливостями є особа зі стійким розладом функцій організму, зумовленим захворюванням, внаслідок травм або з вродженими дефектами, що призводить до обмеження життєдіяльності, до необхідності в соціальній допомозі і захисті. Вирішення проблем людей з обмеженими функціональними можливостями в сучасному суспільстві повинно відбуватися одночасно в двох напрямках.

По-перше – це профілактика інвалідності, тобто застосування комплексу заходів, спрямованих на її зниження за рахунок підвищення якості медичної допомоги та розширення мережі медико-генетичних закладів, запобігання виробничому та побутовому травматизму.

По-друге – це соціальна реабілітація людей з обмеженими функціональними можливостями, а саме розвиток центрів реабілітації, приведення існуючої мережі учбових та виховних закладів у відповідність з об'єктивною необхідністю і діючими міжнародними нормативами з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду з вирішення проблем цієї категорії людей [3, с.7].

Під час проходження практики у реабілітаційній установі, мною були проведені соціальні тренінги з молоддю з функціональними обмеженнями.

Тренінги були проведені з молоддю різних груп: фотографи, адміністратори та флористи. Був проведений перший тренінг, це тренінг знайомства із групою фотографи, флористи та адміністратори. На наступний

день, було проведено соціальний тренінг на тему: "Шкідливі звички" з групою, яка навчається на фотографів та флористів. Людям було цікаво слухати інформацію про шкідливі звички, так, як ця тема завжди важлива у житті, для того, щоб люди зрозуміли в майбутньому, що можуть цим нашкодити лише собі. Разом із тим, відбувся жіночий тренінг, у якому мені дуже сподобалося брати участь. Там було дуже приємно слухати людей, які розповідали про себе багато цікавого, я також розповідала про себе, словом, я отримала задоволення. Було проведено останній тренінг на тему: "Стрес".

Основна мета проведення тренінгу з даної теми була: зацікавити молодь, розкрити сутність такого поняття, як "стрес", його вплив на людину та методи боротьби зі стресом. Також, для зняття стресу, використано арт-терапію, що є методом психотерапії, який дозволяє з допомогою творчості пережити внутрішні конфлікти, тривогу, страхи, що турбують людину.

Арт-терапію можна використовувати для лікування широкого спектра психічних розладів. У багатьох випадках її можна використовувати в поєднанні з іншими методами психотерапії, наприклад, груповий або когнітивно-поведінкової терапії. Думаю, що проведені мною соціальні тренінги на різні теми та участь у жіночих тренінгах, принесли людям лише користь, море задоволення, підняли настрої та допомогли нам зняти стрес, розслабитися, зануритись у себе та усвідомити, чого ми дійсно хочемо у цьому житті.

Отже, важливим напрямком, або технологією, соціальної роботи із людьми з обмеженими можливостями є навчання методів самопомоги, взаємодопомоги та взаємопідтримки їхнього найближчого оточення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закони України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України; «Щодо соціального захисту осіб з інвалідністю» від 20.01.2018 № 2249-VIII.

2. Конвенція ООН «Про права осіб з інвалідністю» № 1767-VI від 01.08.2015.

Навчальний посібник: «Соціальна робота з дітьми та молоддю з інвалідністю» І.С Гамрецький, О. В. Столяренко. 2012.

Кушнір В.А., студент групи ПЗ-22-1-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Мохнатюк В.Р., асистент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА ТА ЇЇ КОМПОНЕНТИ

Правова культура юриста - це форма політичної свідомості, яка відображає ставлення соціальних суб'єктів (юристів) до чинних правових норм і політичних явищ. Правова культура відображає не тільки стан політично-правових відносин, а й тенденції їх зміни.

Поняття політичної культури юриста використовується для аналітичного найменування уявлень і значень права в політичному контексті, що циркулюють у суспільних відносинах. Правова культура юриста це те, що правники роблять і говорять про певні політичні явища. Вона розуміється як частина взаємного процесу, в якому значення, що надаються юристом своєму політичному світу, впорядковуються, стабілізуються та об'єктивуються. Ці значення, будучи інституціоналізованими, стають частиною матеріальних і дискурсивних політичних систем, які обмежують і стримують майбутню смислотворчість. Політична культура юриста не є індивідуальною властивістю і не є суто ідеологічною; правова культура - це вид соціально-політичної практики, що відображає і формує соціально-політичні структури.

Політична культура юриста стало більш загальним терміном, який охоплював не тільки знання політично-правової системи, але й те, як звичайні правники думають, говорять про право та політику і розуміють їх у своєму повсякденному житті. Таким чином, концепція політичної культури юриста розумілася як інтеграція таких термінів, як правові знання, правосвідомість, довіра до права, думка про право та політику тощо. Крім того, вона розширила свій фокус з експертів у галузі права на широкі верстви населення в політичній площині. Що стосується концептуалізації політичної культури правника, то дослідження були зосереджені, насамперед, на більш глибокому розумінні

окремих компонентів політичної культури, включаючи їх класифікацію. Наприклад, Ewick та Silbey представили три схеми політичної культури, а саме: «до закону», «з законом» та «проти закону». Іншим прикладом може бути аргументація Халла про те, що політичну культуру юриста слід розуміти як «шаруватий феномен», що складається з когнітивного та поведінкового шарів.

В основному, політична культура юриста існує в суспільстві, соціальній групі та в окремому індивіді-юристі. Можна виокремити мікро- (що складається з кількох осіб) та макрогрупи. Останні можуть відповідати визначенню суспільства. Політична культура юриста - це безпосередній модифікатор поведінки суспільства, групи чи індивіда, який відображає об'єктивну реальність, а також місце і роль суб'єктів свідомості в цій реальності. Існують різні форми політичної культури юриста (політична, правова, моральна, етнічна, естетична, релігійна тощо), через які правники усвідомлюють навколишній світ. Всі форми політичної культури юриста визначаються соціальним середовищем і самі впливають на процеси, що відбуваються в суспільстві.

Політична культура юриста - це сукупність ідей, поглядів, почуттів і традицій, які відображають ставлення юриста до політично-правових питань у суспільстві. Через політичну культуру юриста відбувається розробка та реалізація законів у суспільстві, оскільки будь-який конкретний закон, що розробляється або реалізується, повинен відповідати принципам розробника та виконавця закону щодо його обґрунтованості та ефективності. Політична культура юриста відіграє важливу роль у формуванні імперативної моделі поведінки. Це здійснюється шляхом всебічного вивчення поглядів правників на комплекс економічних, політичних, етичних, релігійних та інших відносин на рівнях суспільства в цілому, соціальних груп і окремої особистості. Політична культура юриста оцінює чинне право, а також має на увазі образ бажаного або ідеального права.

Складність роботи юристів полягає у наступному. Зокрема, це наявність високих вимог до його ділових і політично-моральних якостей. Знання соціальних норм, стійкий імунітет до правового нігілізму та аморальності, виховання, що виключає мотиви особистої необ'єктивності, суб'єктивізму, зловживання владою або службовим становищем, морально стійка особистість - ось основні якості характеру юриста. Основними засобами формування політичної культури юристів є правова освіта та політично-правове виховання. Адже саме ці засоби є первинними (базовими) елементами механізму формування політичної культури у майбутніх фахівців у галузі права, дія яких спрямована на розвиток правової компетентності, що передбачає інтегровану здатність повноцінно реалізовувати на практиці знання, способи, досвід правомірної поведінки, правові цінності моделі політично-правової поведінки. Звичайно, ні правова освіта, ні політично-правове виховання не охоплюють всього комплексу формування індивідуальної політичної культури юриста, але вони є визначальними чинниками цього процесу.

До основних функцій політичної культури юриста віднесено: пізнавальну, спрямовану на отримання політично-правових знань, інформації про чинне законодавство та особливості його застосування на практиці; оціночну, яка реалізується через оцінку юридично значущих подій, явищ, обставин і документів, а також зіставлення їх з прийнятими в суспільстві політичними цінностями і нормами; регулятивну, що дозволяє сформувати механізм регулювання поведінки або дій з урахуванням правової бази.

Співвідношення цих видів політичної культури юриста визначається тим, що, по-перше, доктринальна політичної культури юриста має конструктивний характер, на відміну від професійної культури, яка є нормативною. Важливо, що в кожному з видів домінуюча властивість не поєднується з аналогічними властивостями, характерними для інших видів політичної культури юриста.

По-друге, основним елементом доктринальної політичної культури юриста є концептуальна ідея, а професійної політичної культури юриста - норма. По-третє, розуміння права, незалежно від його виду, притаманне лише доктринальній політичній культурі юриста. У свою чергу, професійна політична культура юриста характеризується правовими знаннями. По-четверте, порівнювані види політичної культури юриста відрізняються домінуючими механізмами дії: у доктринальній політичній культурі юриста домінує механізм віри, у професійній політичній культурі юриста - механізм ідеології.

Слід зазначити, що тільки в тісній взаємодії політичної культури вчених-юристів і юристів-практиків можна досягти розвитку і вдосконалення нашої правової системи. Вчені наповнюють право змістом, формуючи політично-правову ідеологію, а юристи на практиці реалізують догми права і в процесі професійної діяльності виявляють нові проблеми, які підлягають вивченню і вирішенню науковцями, створюючи дієвий механізм, що вдосконалюється з появою нових видів і сфер суспільних відносин.

Отже, можна підвести певний висновок, що політичну культуру юриста можна визначити як особливу сферу свідомості, що відбиває правову дійсність у формі юридичних знань та оцінного ставлення до політики, права і практики їх реалізації, соціально-правових установок і ціннісних орієнтацій, що регулюють поведінку в юридично значущих ситуаціях. Політична культура юриста, з точки зору глибини пізнання правових явищ і процесів, свідчить про те, що правові знання, навички, переконання, почуття, якими здійснюється правотворча діяльність, є спеціалізованими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гусаров С. М. Поняття та сутність правотворчості в Україні. Південноукраїнський правничий часопис. 2015. № 2. 55 – 59 с. (дата звернення 07.02.2023 р.).
2. Оніщенко Н. М. Сучасна політична культура юриста (еволюція терміно-поняття «право» та «права» як явища соціальної дійсності) / Н. М. Оніщенко // Альманах права «Праворозуміння та правореалізація: від теорії до практики. Науково-практичний юридичний журнал. Випуск 2. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. — С. 11-17. (дата звернення 07.02.2023 р.).
3. Лепех Ю. Питання про співвідношення понять «правотворчість» та «нормотворчість». 2016. 225 – 231 с. (дата звернення 07.02.2023 р.).
4. Ковальський В. С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади: [монографія] / В. С. Ковальський, І. П. Козінцев. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — 192 с. (дата звернення 07.02.2023 р.).
5. Мельничук С. М. Правотворча діяльність – провідна правова форма здійснення функцій держави: теоретико-прикладний аспект. Інформація і право. 2016. № 1 (16). 5 – 11 с. (дата звернення 07.02.2023 р.).

Левчук С.С., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Мисак О.І., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ОЗНАКИ ТА МЕХАНІЗМ ЗАКОНОДАВЧОЇ ПРОЦЕДУРИ

Законодавча процедура в Україні – це складний і важливий процес, який передбачає розробку та прийняття законів, що регулюють різноманітні сфери життя суспільства. Цей процес залежить від багатьох факторів, таких як склад Верховної Ради, політична ситуація в країні, потреби суспільства та інші. Кожен етап процедури має свої вимоги та обмеження, які повинні бути дотримані, щоб законопроект міг бути прийнятий. Зокрема, першою є стадія ініціювання та підготовки проекту нормативного акта. Ініціювання нормативного акта відбувається шляхом подання відповідних ідей та пропозицій суб'єктами нормотворення.

Українська Конституція визначає, що суб'єктами нормотворення є Верховна Рада України та Президент України, а також Кабінет Міністрів України, який виконує закони та інші акти, прийняті Верховною Радою. Верховна Рада України є єдиним законодавчим органом держави, який має право приймати закони, вносити зміни до Конституції та інших нормативних актів, розглядати та затверджувати державний бюджет, встановлювати ставки податків та зборів, ратифікувати міжнародні договори тощо. Президент України має право вносити до Верховної Ради проекти законів та інших нормативних актів, здійснювати законодавчу ініціативу щодо питань, які потребують невідкладного вирішення, розпускати Верховну Раду за певних умов тощо. Кабінет Міністрів України, у свою чергу, здійснює виконавчу владу, проте він також може вносити до Верховної Ради проекти законів та інших нормативних актів з питань своєї компетенції. Отже, суб'єктами

нормотворення в Україні є органи державної влади, які мають право приймати закони та інші нормативні акти.

Після того як ініціатива була висловлена починається важливий етап щодо розробки концепції майбутнього рішення, який полягає у зборі інформації про фактичний стан справ. На пленарному засіданні рада офіційно розглядає проект нормативного акта та супровідну документацію до нього. Ця процедура супроводжується зазвичай такими етапами:

1) доповідь розробників проекту рішення чи ініціаторів внесення пропозиції, запитання доповідачу і відповіді на них;

2) співдоповідь (у разі необхідності), запитання співдоповідачу і відповіді на них;

3) виступи депутатів з оголошенням та обґрунтуванням окремої думки, якщо вона є додатком до висновків чи пропозицій комісій, з приводу яких виступали доповідач і співдоповідачі, за умови, що окрема думка не була поширена серед депутатів разом з висновком відповідної комісії;

4) виступи по одному представнику від постійних комісій, які бажають виступити, представників депутатських груп та фракцій;

5) виступи депутатів, що зареєструвалися на виступ;

6) оголошення головуючим на пленарному засіданні про припинення обговорення та повідомлення про кількість промовців, які виступили і зареєструвалися на виступ;

7) заключне слово доповідача (співдоповідачів);

8) уточнення та оголошення головуючим на пленарному засіданні пропозицій, які надійшли щодо обговорюваного питання і ставитимуться на голосування;

9) виступи з мотивів голосування.

Таким чином, законодавча процедура передбачає собою певний, особливий механізм, який виокремлює прийняття того чи іншого акту. Перед

тим, як законопроект буде внесено до Верховної Ради для першого читання, необхідно виконати певні підготовчі етапи.

Розроблення проекту закону або іншого нормативного акту є одним з важливих етапів законодавчого процесу в Україні. Цей етап зазвичай розпочинається з ініціювання певної проблеми або потреби в зміні діючого законодавства. Ініціатором може бути Президент, народні депутати, Кабінет Міністрів та інші суб'єкти нормотворення. Для розроблення проекту закону або іншого нормативного акту необхідно визначити мету, об'єкти, суб'єкти та інші характеристики норми. Зазвичай для цього створюють робочу групу, яка складає проект закону, розробляє його мотиваційну частину, описує ризики та переваги прийняття даної норми.

До проекту закону можуть бути внесені різні поправки та пропозиції, які враховуються наступним етапом - розглядом на комітеті Верховної Ради. Розроблення проекту закону має відповідати вимогам Конституції України, інших законів та правових актів. Процес розроблення проекту закону або іншого нормативного акту може бути досить складним і тривалим, оскільки він потребує вивчення проблеми, обговорення з зацікавленими сторонами, підготовку правового аналізу, аналізу впливу тощо. Однак, якщо проект закону розроблений належним чином та має належну мотиваційну частину, він має шанс бути прийнятий Верховною Радою та підписаний Президентом. Законопроект реєструється в апараті Верховної Ради, після чого отримує реєстраційний номер. Він може бути направлений на експертний аналіз до спеціалізованих комітетів Верховної Ради, які проводять його аналіз та роблять висновки щодо відповідності законопроекту вимогам законодавства. До першого читання закону можуть бути підготовлені різні документи, такі як пояснювальна записка, текст закону та інші документи, які необхідні для проведення парламентських процедур. Законопроект може бути внесено до Верховної Ради для першого читання депутатом або групою депутатів, а також Кабінетом Міністрів або іншими органами влади. Президент має право на

підписання закону або відхилення його підпису. Якщо Президент відхиляє підписання закону, він повертає його на доопрацювання або може внести на розгляд Верховної Ради пропозиції щодо його вдосконалення. Якщо Президент підписує закон, він повинен бути опублікований в офіційному виданні "Урядовий кур'єр" протягом десяти днів після підписання. Після цього закон набирає законної сили та застосовується на всій території України.

Також варто зазначити, що існує процедура конституційності закону, коли будь-який громадянин або орган державної влади має право подати до Конституційного Суду України заяву про визнання закону або його окремих положень неконституційними. Якщо Конституційний Суд визнає закон неконституційним, він втрачає свою законну силу.

Отже, законодавча процедура є важливим елементом демократичного управління в Україні. Цей процес включає в себе розроблення, обговорення та прийняття нормативних актів, які регулюють різноманітні сфери життя суспільства. Важливим етапом законодавчої процедури є розроблення законопроекту, який має відповідати вимогам Конституції та інших законів України. Також важливим етапом є перша, друга та третя читання закону у Верховній Раді, де депутати мають можливість обговорити та внести пропозиції щодо вдосконалення закону.

Для успішної прийняття закону необхідно, щоб він був підтриманий більшістю голосів на кожному етапі його розгляду. Крім того, закон має бути підписаний Президентом України та опублікований в офіційному виданні для набрання законної сили. У цілому, законодавча процедура є складним та важливим процесом, який вимагає уважності, об'єктивності та відповідальності від усіх учасників процесу. Виконання законодавчої процедури відповідно до вимог законів та Конституції України є важливим елементом забезпечення демократії та правової держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України [Електронний ресурс]:[прийнято Верховною Радою України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР] Редакція від 01.01.2020, підстава - 27-IX Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про Законодавчу процедуру [Електронний ресурс]: Закон України [прийнято Верховною Радою України від 10.02.2010 № 1861-VI] Редакція від 23.12.2022, підстава - 2846-IX Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
3. Словська І. Є. Законодавча ініціатива - початкова стадія законодавчого процесу / І. Є. Словська // Держава та регіони. Сер. Право. – 2011. – Вип. 3. – С. 64-69.
4. Ковальський В. С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади / В. С. Ковальський, І. П. Козінцев — К.: Юрінком Інтер, 2005. – 192 с.

Мазур Ю.А., студентка групи ПЗ-20-3-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Пригоцький В.А., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПАТРОНАТУ НАД ДІТЬМИ

На сьогодні особливого значення набуває патронат над дітьми, оскільки у такі часи випробувань не тільки всього народу, але і дітей.

Метою патронату є забезпечення права кожної дитини, яка опинилася в складних життєвих обставинах, виховуватися у сприятливому та безпечному сімейному середовищі шляхом відновлення здатності батьків або осіб, які їх замінюють опікуватися дитиною та виховувати її, вчинення заходів щодо повернення дитини до біологічної родини, а у разі неможливості прийняття рішень щодо її влаштування до постійної форми сімейного виховання, яка найбільше відповідає потребам дитини.

Патронат над дитиною являє собою тимчасовий догляд, виховання та реабілітацію дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин.

Сім'я патронатного вихователя — це сім'я, в якій за згоди всіх її членів повнолітня особа, яка пройшла спеціальний курс підготовки, виконує обов'язки патронатного вихователя на професійній основі. Патронатний вихователь за участю членів сім'ї надає послуги з догляду, виховання та реабілітації дитини у своїй сім'ї.

Патронатним вихователем не можуть бути особи, зазначені у ст. 212 «Особи, які не можуть бути усиновлювачами» СКУ [1]. А саме: обмежені у дієздатності; визнані недієздатними; позбавлені батьківських прав, якщо ці права не були поновлені; були усиновлювачами іншої дитини, але усиновлення було скасовано або визнано недійсним з їхньої вини; перебувають

на обліку або на лікуванні у психоневрологічному чи наркологічному диспансері; зловживають спиртними напоями або наркотичними засобами; не мають постійного місця проживання та постійного заробітку (доходу); страждають на хвороби, перелік яких затверджений Міністерством охорони здоров'я України.

Термін перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя встановлюється органом опіки та піклування і не може перевищувати трьох місяців. Загальний термін перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя не може перевищувати шість місяців.

Порядок створення та діяльності сім'ї патронатного вихователя, влаштування, перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя затверджується Кабінетом Міністрів України.

Орган опіки та піклування влаштовує дитину, яка перебуває у складних життєвих обставинах, в сім'ю патронатного вихователя за договором про патронат над дитиною.

Договір про патронат над дитиною укладається в письмовій формі. Типовий договір про патронат над дитиною затверджується Кабінетом Міністрів України.

Договір про патронат над дитиною може бути розірваний за згодою сторін або за рішенням органу опіки та піклування, суду у разі невиконання патронатним вихователем своїх обов'язків за договором.

Для влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя потрібна згода дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити. Влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя здійснюється за письмовою згодою її батьків, інших законних представників.

Влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя здійснюється без згоди батьків, інших законних представників у разі відібрання у них дитини, відсутності відомостей про місце їх перебування, а також за наявності безпосередньої загрози життю чи здоров'ю дитини.

На період перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя за нею зберігається право на аліменти, пенсію, інші соціальні виплати, а також на відшкодування шкоди у зв'язку з втратою вихователя.

Оплата послуг патронатного вихователя та виплата соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів у розмірі та порядку, визначених Кабінетом Міністрів України, що передбачено у ст. 256 *«Оплата послуг із здійснення патронату над дитиною»* СКУ.

В Україні соціальну послугу з патронату над дітьми активно впроваджують з 2016 року. Механізм запровадження патронату над дитиною та порядок організації діяльності сім'ї патронатного вихователя визначає Постанова Кабінету Міністрів України №893 від 20 серпня 2021 року *«Деякі питання здійснення патронату над дитиною»* [3].

Патронатним вихователем може бути громадянин України, який має позитивний досвід виховання дітей, відповідні житлові умови для догляду, виховання та соціальної реабілітації дитини в своєму помешканні. Обов'язковою умовою є наявність у патронатного вихователя добровільного помічника з числа членів сім'ї.

Фінансування послуг патронату складається з оплати праці патронатного вихователя (п'яти прожиткових мінімумів для працездатної особи) та соціальних виплат на влаштованих під патронат дітей.

У разі коли в сім'ї патронатного вихователя перебуває одночасно двоє і більше дітей, малюк віком до 1 року, дитина з інвалідністю, малолітня або неповнолітня вагітна, ВІЛ-інфікована дитина, розмір грошового забезпечення збільшується на 10% за кожну дитину, але сумарно не більш як на 50%.

Роботодавець (орган опіки та піклування) сплачує єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування патронатного вихователя.

Обов'язкова умова: один з патронатних батьків має бути безробітним, бо основним місцем роботи стає опіка над дитиною, відповідно йому чи їй нараховуватиметься страховий стаж.

Патронатний вихователь не може поєднувати догляд за дитиною з іншими видами діяльності, які перешкоджатимуть якісному виконанню умов договору про патронат над дитиною [2].

Таким чином, оформлення патронату над дитиною потребує чіткого урегулювання на рівні нормативного акту та потребує від особи, яка хоче це зробити значного терпіння щодо бюрократичних перепон на цій дорозі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сімейний кодекс України №2947-III від 10 січня 2002 року.
2. Сайт Херсонської обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://khoda.gov.ua/pro-patronat-nad-ditinoju--dopomozhi-ditin%D1%96-zrostaty-v-rodin%D1%96->
3. Деякі питання захисту прав дитини та надання послуги патронату над дитиною: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2021 № 893 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/893-2021-%D0%BF#Text> .

Мельничук В.В., студентка групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

МАЙНО У СИСТЕМІ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Майно є одним з важливих понять у господарському праві, яке охоплює всі матеріальні та нематеріальні ресурси, що належать юридичним та фізичним особам та можуть бути підлягають правовому регулюванню.

У системі господарського права майно розглядається як економічна категорія та визначається в контексті правових відносин, які пов'язані з володінням, користуванням та розпорядженням майном. Згідно з цим, майно може бути предметом права власності, користування, спільної власності, оренди, лізингу та інших правових відносин.

В господарському праві майно поділяється на рухоме та нерухоме, що залежить від того, чи може воно переміщуватись. Нерухоме майно включає земельні ділянки, будівлі, споруди та інші об'єкти нерухомості, які пов'язані з землею. Рухоме майно включає будь-які інші речі, що можуть переміщуватись від одного місця до іншого.

У господарському праві майно має велике значення, оскільки воно може бути предметом купівлі-продажу, дарування, спадщини та інших правових дій. Крім того, правовий статус майна може впливати на різні господарські операції та трансакції, наприклад, на отримання кредиту або відшкодування збитків.

Майно є одним з основних об'єктів права власності. Власник майна має право користуватися ним, розпоряджатися ним і розподіляти його між іншими особами за власним бажанням. При цьому власник майна зобов'язаний не порушувати права інших осіб на цей майно [1].

У системі господарського права майно є важливою складовою з урахуванням його значення для забезпечення економічного розвитку країни та інтересів суспільства в цілому. Проблеми з майном у системі господарського права можуть виникати з різних причин і мати різний характер. До прикладу проблемою може стати суперечність у правах власності: можуть виникнути проблеми з встановленням правового статусу майна, особливо у разі, коли власництво змінювалося, але не було правильно зареєстроване або ж відсутність документів, коли можуть виникати проблеми з майном, якщо немає документів, які підтверджують право власності, зокрема, актів надання права власності, договорів купівлі-продажу, довіреностей, реєстраційних документів тощо.

Також є такі питання, з яких можуть виникати спори про те, кому належить майно, коли права на майно надані декільком особам одночасно, або коли майно використовується спільно з іншими особами. Нерідко можна зустрітись і порушення прав, коли можуть виникати проблеми з майном, наприклад, через його незаконне захоплення або знищення.

Ще однією проблемою може бути наслідування майна. У господарському праві існує поняття "підприємство як майно", тому при спадщині можуть виникати складні питання щодо передачі прав на керівництво і власність на підприємство. Також, іноді може виникати питання про права на інтелектуальну власність, таку як авторські права або патенти на винаходи, в результаті чого можуть виникати судові тяжби та конфлікти між власниками майна та іншими сторонами.

Розв'язання проблем та питань з майном можуть включати такі кроки, як правова експертиза, врегулювання спорів шляхом медіації або судового розгляду, повторна реєстрація прав на майно, вирішення питань з документами та інші. Для попередження проблем з майном важливо дотримуватись правил правової дії та укладення договорів [2].

В цілому, система господарського права стикається з численними проблемами, пов'язаними з майном, і вимагає постійного вдосконалення та адаптації до змін у соціально-економічному середовищі.

Отже, майно є важливим поняттям у господарському праві, яке визначається в контексті правових відносин і може мати велике значення для різних господарських операцій та трансакцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 17.03.2023).

2. Господарське право: навчальний посібник / за заг. ред. В.І. Корчинського, І.В. Лазоренко, О.М. Лапіна та ін.; за ред. О.М. Лапіної. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2020. – 520.

Онофрійчук М.Р., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ЩОДО ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Проблеми забезпечення та захисту прав людини і громадянина в Україні на сьогоднішній день існують і, на жаль, їх доволі багато, що зазвичай відбувається в контексті верховенства права.

Тому можна виділити наступні проблеми в її забезпеченні: низька правова культура і правосвідомість більшості населення та незадовільний рівень зовнішнього виховного впливу, у кожного своє поняття честі та гідності, справжнього змісту честі та гідності.

Низький рівень дотримання правопорядку (законності) в суспільному житті. Суспільство і держава несуть відповідальність за те, що всі без винятку нерівні у процесі та результатах своєї діяльності як перед собою, так і перед іншими. Недосконалість гілок та організації державної влади. Відсутність реального функціонування місцевого самоврядування в громаді, низький рівень професіоналізму в політиці та публічній сфері.

Виняткова залежність адміністрації від індивідуальних та групових (племінних) інтересів, відсутність чіткої структури громадянського суспільства суспільства .

Високий рівень корупції та громадського контролю за діяльністю всіх державних інституцій. Високий рівень корупції в державному секторі. Рівні та стадії державного і суспільного життя та відсутність політичної волі до їх зниження, відсутність прямої взаємозалежності між державою і громадянами та державою і суспільством, і громадянами, державою і суспільством без відповідальності самих чиновників і громадян.

Свобода людини і громадянина певною мірою відображено в назвах міжнародно-правових документів щодо захисту прав людини. Прихильники однієї точки зору у своєму твердженні, стверджують що існують основоположні права і свободи людини, які є само собою зрозумілими, даються людині при народженні, і ті, що набуваються (даруються).

Друга точка зору полягає в тому, що всі права надаються (закріплюються) за людиною надаються (закріплюються) за кожною людиною суспільством і державою і не мають непорушного виняткового характеру. Це дуже важливо тому, що всі держави зобов'язані піклуватися про своїх громадян. Перш за все, держава повинна піклуватися про своїх громадян в міру своїх можливостей. Конституція України в загальних рисах визначено обсяг прав і свобод Українського народу.

Конституція містить чіткі матеріальні гарантії реалізації проголошених прав і свобод. Слово «гарантується» є матеріальною гарантією реалізації проголошених прав і свобод. Слово «гарантується» з'являється в ній неодноразово. У чому суть цього протиріччя? Воно полягає в тому, що я стверджую або гарантую найширші права і свободи.

Наприклад, візьмемо кілька статей Конституції України, у яких згадуються права Українського народу.

Згідно ст.27 Конституції України ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави - захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань [1].

Чи виконує українська влада такі зобов'язання? Ні, не працює. Вбивають скрізь: в аеропортах, під'їздах, у ліфтах, на вулицях серед білого дня, у квартирах, у залах судів.

Згідно ст.29 КУ кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його

права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правничою допомогою захисника .

Це положення рідко застосовується на практиці. По-перше, тому що правоохоронні органи часто не виконують вимоги Конституції. У деяких випадках поліція б'є затриманих, що часто виявляється в суді, хоч і в ст. 28 Конституції говорить: « Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню».

Іншою проблемою у вирішенні цього наукового конфлікту щодо природи прав людини є відсутність повного та вичерпного переліку прав людини, що, з одного боку, є об'єктивним, а з іншого – ускладнює процес реалізації прав людини та громадянина, суспільства і держави певною мірою не дозволяє налагодити ефективні механізми захисту.

Конституція України у Розділі 2 «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» закріплює загальні принципи і положення, спрямовані на визначення широкого кола прав і свобод людини, а також зміст гарантій та механізмів реалізації цих прав і свобод .

Однак не слід забувати, що окремі положення Конституції України досі мають декларативний характер. Це призвело до поширення правового нігілізму в суспільстві та формування недовіри громадян до здатності держави належним чином забезпечувати та гарантувати конституційні права.

Стаття 43 Конституції України говорить: «Держава створює умови, що для повного здійснення громадянами права на працю...». З цієї частини Конституції країни випливає, що держава прагне гарантувати своїм громадянам зайнятість.

Але на справді держава лише забезпечує умови. А хто зобов'язаний забезпечити гарантію зайнятості конкретному громадянину? Ніхто. Громадяни повинні бути залишені напризволяще. У цьому суть буржуазної концепції права на працю .

Вільний ринок праці, де робоча сила може вільно купуватися і продаватися як товар, є ідеальним для роботодавців. Однак він не є ідеальним для працівників. Особливо для тих, хто є безробітним або не може знайти роботу через брак досвіду роботи чи похилий вік.

Згідно ст.45 КУ кожен, хто працює, має право на відпочинок. Гаразд, для тих, хто працює, так. Але як бути з тими, хто не має роботи через провину держави? Де їхнє право на відпочинок? Згідно з Конституцією, право на відпочинок включає в себе дводенний робочий тиждень, щорічну відпустку і скорочений робочий день на певних роботах і в нічний час. Держава зобов'язана створювати культурні, освітні та рекреаційні мережі. Вона також повинна створювати умови для розумного використання вільного часу для занять спортом, фізичною культурою і туризмом. Вона повинна створювати умови для розумного використання вільного часу. На жаль, держава більше не має цього обов'язку.

Отже, як ми дізналися, що існує багато проблем в реалізації прав і свобод людини і громадянина. Потрібно вдосконалювати законодавство для того, щоб не виникало проблем з реалізацією прав та обов'язків людини і громадянина.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 01.01.2020. №254к/96-ВР. [Електронний ресурс]Верховна Рада України;[прийнято від 28.06.1996]- Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Оніщук М. Проблеми забезпечення прав людини в Україні: від загальної декларації прав людини до сьогодні. Юридичний журнал «Право України»№4.2009.с.29-35.

3. Пильгун Н.В.,Рошук Н.В. Проблеми реалізації та захисту прав і свобод громадянина в контексті функціонування принципу верховенства права в Україні. Науковий вісник Ужгородського нац.університету.Серія «Право»№26.2014.с.40-43.

4. Сіренко В. Сучасний стан реалізації основних прав і свобод громадянина. Юридичний журнал «Право України»№4.2009.с.22-27.

Панасюк Є.О., студентка групи ПЗ-20-3-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Пригоцький В.А., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПИСЬМОВИХ ДОКАЗІВ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Суд не може вирішити ніякої справи, не з'ясувавши її обставин. У кожному конкретному випадку він встановлює юридичні факти, з якими норми права пов'язують виникнення, зміну і припинення правовідносин, визначає спірні правовідносини. Діяльність суду спрямована на з'ясування сутності розглянутої справи, його юридичного і фактичного складу. Тобто цивільний процес, як судова процедура, як інші види судових процесів, — є фактичним похідним явищем від наявної можливості обґрунтувати його обставини, тобто мету, яка є бажаним результатом для відновлення/усунення порушених прав.

Для встановлення обставин, які суд не може безпосередньо сприймати у засіданні, використовуються явища матеріального чи нематеріального світу, які сприймаються судом безпосередньо, і які дають йому інформацію про факти. Це судові докази. Вони є засобом опосередкованого пізнання судом фактів, що мають значення в справі.

Судовими доказами можуть бути лише відомості про факти, що підтверджують наявність або відсутність обставин, що мають значення для правильного вирішення спору. До справи відносяться лише ті фактичні дані, які служать засобом встановлення обставин, що мають значення для справи. Суд приймає тільки ті докази, які мають значення для розгляду справи.

Отже докази — це будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність оспорюваних обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які

мають значення для вирішення справи. *Факт* — це явище об'єктивної реальності, дійсності. Вони існують незалежно від того, чи знають про них учасники провадження. *Фактичні дані*, тобто відомості про факт — це інформація, за допомогою якої пізнається факт, що має значення для вирішення справи.

Ці дані встановлюються такими засобами:

- 1) письмовими, речовими і електронними доказами;
- 2) висновками експертів;
- 3) показаннями свідків.

Процесуальний закон, Цивільний процесуальний кодекс України (далі – ЦПКУ), визначає ту фактичну інформацію, на відповідних носіях, яка може сприйнята у якості доказів. Так, серед інших визначень доказів, відповідно до ст. 95 «*Письмові докази*» ЦПКУ письмові докази — це документи (крім електронних документів), які містять дані про обставини, що мають значення для правильного вирішення спору.

Письмовими доказами є предмети, на яких за допомогою знаків закріплені думки, що містять свідчення про факти, необхідні для вирішення справи. Таке визначення визначає головні ознаки письмового доказу [1, с. 192].

Виокремлюють два головні способи отримання письмових доказів:

- подання сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі;
- витребування письмових доказів судом. Цей випадок застосовують тоді, коли щодо отримання доказів у сторін чи інших осіб, які беруть участь у справі, є труднощі, суд за їх клопотанням зобов'язаний витребувати такі докази.

Письмові докази, зазвичай, подаються в оригіналі. У випадку подання копії письмового доказу, суд за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, має право вимагати подання оригіналу доказу, який відповідно до ст. 138 Цивільного процесуального кодексу України може бути повернений до

набрання судовим рішенням законної сили за клопотанням осіб, які його подали, якщо це можливо без шкоди для розгляду справи. Водночас у справі залишається засвідчена суддею копія письмового доказу [3, с. 67].

Відповідно до Цивільного процесуального кодексу України письмові докази або протоколи їх огляду оголошуються в судовому засіданні та надаються для ознайомлення особам, які беруть участь у справі, а в необхідних випадках — також експертам, спеціалістам і свідкам [2, с. 52]. Особи, які беруть участь у справі повідомляються про час і місце огляду доказів за їх місцезнаходженням. Якщо ці особи не з'явилися, то їх відсутність не є перешкодою для проведення огляду.

За клопотанням особи, яка бере участь у справі можуть бути залучені різні експерти, спеціалісти, свідки та перекладачі. Також може бути здійснено фотографування, звуко- і відеозапис. Про огляд доказів за місцезнаходженням цих осіб складається протокол, що підписується усіма, хто бере участь в огляді. До протоколу можуть додаватися фотознімки чи відеозаписи доказів, зроблені під час огляду, копії документів тощо.

Письмові докази повинні бути оголошені в судовому засіданні та надаватися особам, які беруть участь у справі для ознайомлення, в окремих випадках - третім особам (свідкам, експертам тощо). Сторони мають право надавати пояснення щодо доказів та, за необхідності, ставити питання свідкам, спеціалістам тощо, щодо цих доказів.

У разі подання заяви про те, що доданий до справи або поданий до суду особою, яка бере участь у справі, для ознайомлення документ викликає сумнів з приводу його достовірності або є фальшивим, особа, яка подала цей документ, може просити суд виключити його з доказів і розглядати справу на підставі інших доказів. Підробленість письмового доказу виявляється шляхом дослідження інших доказів у справі в їх сукупності, а також шляхом проведення експертизи. Як правило, часто перед судами виникає необхідність призначення криміналістичної експертизи [1, с.194-195].

Документом називають діловий папір, що виданий за підписом уповноваженої особи, має відповідні реквізити та викладений у письмовій формі. За загальним правилом, він слугує для підтвердження певного юридичного факту чи права особи. Прикладами таких документів є паспорт, свідоцтва, посвідчення тощо.

Залежно від джерела одержання відомостей про обставини приватноправового спору докази можуть бути

- особистими — походять від конкретної особи, наприклад, від свідків, сторін, третіх осіб тощо,

- речовими — пов'язані з об'єктами матеріального світу, речами (письмові та речові докази). Речовими доказами є предмети, які в силу свого зв'язку із подією та обставинами, що є предметом судового розгляду, сприяють правильному вирішенню справи у суді та приєднані до справи як докази спеціальним документом;

- змішаними поєднують в собі ознаки і різні види доказів. Так, до змішаних доказів можна віднести, наприклад, висновок експерта, повідомлення, надіслане за допомогою засобів стільникового зв'язку, диск із записаним на ньому файлом тощо.

Процесуальною формою доказів є засоби доказування, в яких містяться інформація, що обґрунтовує вимоги і заперечення сторін та інші обставини, які мають значення для правильного вирішення справи. У цивільному процесі засобами доказування (джерела доказів) є:

- 1) пояснення сторін, третіх осіб, їх представників, допитаних як свідків;
- 2) показання свідків
- 3) письмові докази;
- 4) речові докази, зокрема звукозаписи і відеозаписи; 5) висновки експертів.

Перелік засобів доказування є вичерпним, хоча і з появою нових носіїв інформації (комп'ютерних дисків, карт пам'яті тощо) цей перелік засобів доказування сам по собі змін не зазнав, проте розширився їхній обсяг.

Одним із різновидів документів є електронні документи, згідно Закону «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 р. Таким чином, згідно ст. 5 цього Закону, електронний документ – це документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові його реквізити [4].

Вирішуючи питання щодо належності доказу, суд визначає:

- 1) чи належить обставина, яку може забезпечити доказ до предмету доказування,
- 2) чи існує об'єктивний зв'язок між доказом і обставиною, що її належить встановити.

Таким чином можна констатувати, що докази у судовому провадженні є тим його елементом, який у сукупності із іншими елементами провадження визначає можливість прийняття того чи іншого рішення. У іншому випадку, тобто при відсутності доказів для суду будуть усі підстави залишити позовну заяву без розгляду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний процес України: підручник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 768 с.
2. Середницька І.А. Цивільний процес в питаннях та відповідях: Навчальний посібник / І. А. Середницька. – Одеса: ОДУВС, 2019. 143 с.
3. Цивільне право та процес: підготовка до іспиту. Частина друга : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р. (кер.), Юнін О. С., Юніна М. П. та ін.]. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – 216 с.

4. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р № 851-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

Пінкевич Я.В., студент групи ПЗ-20-3-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Пригоцький В.А., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПРО ДЕЯКІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Завдання пов'язані з криміналістикою в різних видах правоохоронної діяльності тією чи іншою мірою набули поширення. Перед правоохоронними органами у тому числі й поліцією постійно постають нові проблеми вирішення яких потребує уваги з боку криміналістики та кримінального процесу.

Кримінальний процесуальний закон досить часто оперує умовними абстракціями, тоді як криміналістика наповнює їх конкретним змістом і оперативно відгукується на всі зміни, що відбуваються у злочинній діяльності та діяльності з розслідування кримінальних правопорушень.

Таким чином, криміналістика – це наука про найбільш ефективні способи здійснення кримінального судочинства.

Зауважимо, що новий КПКУ приніс не лише демократичні перетворення, але й вимагає усунення недоліків які з'явилися у зв'язку з поспішним реформуванням правоохоронної діяльності. Так, одним із нововведень є інститут угод у кримінальному процесі, який є втіленням концепції відновного правосуддя. Відповідно до ст. 468 КПКУ передбачається можливість укладення двох видів угод – угоди про примирення між потерпілим та обвинуваченим чи підозрюваним та угоди про визнання винуватості між прокурором та обвинуваченим чи підозрюваним [2]. На перший погляд такі компроміси сприяють раціоналізації процесу та досягнення мети й завдань кримінальної процесуальної діяльності, так як ведуть до скорочення термінів розгляду кримінальних проваджень, чим

значно зменшують навантаження на суди всіх інстанцій, економлять державні фінансові ресурси та сприяють правосуддю.

Проте угоди не можуть врятувати від ризику судової помилки, наприклад коли обвинувачений визнає себе винним у менш тяжкому злочині, ніж той, що він фактично скоїв. Окрім того, може виникнути небезпека пов'язана із слабкістю доказової бази обвинувачення в разі укладення угоди про визнання вини. Це свідчить про те, що процесуальні процедури мають бути чітко прописаними і зрозумілими для всіх учасників процесу з метою запобігання зловживанням учасниками процесу.

Вважаю, що оцінка ефективності та наслідків запровадження інституту угод у кримінальному процесі повинна враховувати як переваги, так і недоліки цієї процедури, а тому вимагає вивчення й вирішення наявних проблем.

Також потребують удосконалення і процесуальні норми які визначають процедуру отримання зразків для порівняльного дослідження. Так, КПКУ забезпечив змагальність сторін кримінального провадження у контексті процесуальної рівноправності в разі залучення експерта, закріпивши, що сторона захисту здійснює збирання доказів. Існує ряд експертиз, проведення яких може здійснюватись лише з використанням зразків-оригіналів, де сторона захисту не може реалізувати своє залучення експерта, так як захисники не можуть отримати оригінали зразків-документів, а експерти проводити дослідження з копіями документів відмовляються. Це питання можливо було б вирішити якби була передбачена процедура «спільної експертизи сторін», тобто процедура у якій залучений експерт зі сторони захисту та експерт зі сторони обвинувачення.

Проблемні процесуальні питання на цьому не завершилися, є питання що потребують уточнення та вдосконалення норм кримінального процесуального законодавства України.

На сьогоднішній день можна виділити декілька напрямків розвитку криміналістики як науки:

1. Можливості для використання знань з криміналістики на різних етапах кримінального процесу. Питання набуло своєї особливої актуальності через те, що відповідно до міжнародних та Європейських стандартів також функції забезпечення належного балансу між приватними та публічними інтересами, кримінально процесуальний механізм потребує гармонізації. проблеми «судової криміналістики», «методики й тактики судового слідства», «криміналістичної адвокатології» та «криміналістичного забезпечення діяльності п дедалі частіше обговорюються науковцями і, відповідно постало питання пов'язане з зміною суб'єктів, які застосовують криміналістичні знання.

2. Також варто зазначити урахування останніх досягнень фізико-хімічних наук у розробці криміналістичних методик дослідження, об'єктивта пристосування їх до потреб криміналістичної діяльності з метою забезпечення достовірності та надійного зберігання інформації про сліди

3. Поповнення криміналістичних обліків такими новими видами, як фіксація райдужної сітчатки ока, відеокomp'ютерне розпізнавання людини за зображенням її особи, рентгенограма тулуба й геномні портрети. Указані сучасні реєстраційні технології дозволяють не лише обліковувати злочинців за широким колом внутрішніх і зовнішніх ознак, але й використовувати останні в системах контролю та безпеки аеропортів, вокзалів, стадіонів тощо.

4. Подальші наукові дослідження таких криміналістичних понять, як стратегія, тактика й технологія та розмежування їх сутності.

5. Розробка криміналістичних рекомендацій із розслідування окремих видів злочинів. Так, динамічні й масштабні зростання кіберзагроз та кіберзлочинів ставлять перед криміналістикою завдання постійного вдосконалення наявних і розробки нових ефективних методик розслідування кіберзлочинів, зокрема злочинів проти конфіденційності, цілісності та доступності комп'ютерних даних і систем; злочинів, безпосередньо пов'язаних із використанням комп'ютерних і телекомунікаційних засобів;

злочинів, пов'язаних з контентом даних. Потребують також подальших наукових досліджень криміналістичні засоби та методи протидії корупційній і транснаціональній злочинності та злочинам у сфері інтелектуальної власності.

Слід окремо відзначити, що у зв'язку з подіями останніми подіями в Україні перед криміналістами гостро постало завдання щодо розробки ефективних методик розслідування злочинів проти основ національної безпеки України.

Викладене свідчить про те, що науки кримінального процесуального права та криміналістики повинні своєчасно відгукуватися на потреби слідчої та судової практики, постійно вдосконалювати свої засоби та методи задля забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування й судового розгляду кримінальних проваджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Редакція від 01.01.2020 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Кримінально процесуальний кодекс України. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/a>.

Сидоренко А.М., студентка групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Мохнатюк В.Р., асистент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПРАВОВА ОСВІТА ГРОМАДЯН З ДИТИНСТВА

Дитина є повноцінним членом суспільства, має свої права та обов'язки, про які повинна бути обізнана з самого малечку. Для того, щоб в людини був великий рівень правосвідомості вчити її праву потрібно ще з дитинства. Правове виховання це виховна діяльність школи, сім'ї, правоохоронних органів, спрямована на формування правової свідомості та звичок правомірної поведінки школярів. Ні для кого не таємниця, що в дитинстві інформація сприймається і вчиться легше, до того ж людина як особистість формується ще з малечку. Кожна людина і кожен громадянин будь якої держави в якій підтримуються такі ж або схожі закони як в Україні набуває правоздатності, з моменту народження і припиняється тільки зі смертю. Правоздатності неможливо позбавити, обмежити її угодами чи актами державних органів.

Отже, якщо людина набуває своїх прав ще з народження то розвиток правосвідомості повинен бути з раннього дитинства. Дитина повинна вчити, знати і усвідомлювати які вона має права і вона повинна розуміти, що вона живе в такий час коли наше життя, думки, моральні цінності та інше повністю захищенні не залежно яка у тебе стать, громадянство, колір шкіри, волосся, релігія чи орієнтація. Тому перед батьками та викладачами стоїть велика відповідальність, тому що саме вони повинні навчити це нове покоління правовим знанням, захисту своїх прав та уміння дотриматись норм, прав та моралі. Не дарма ще у стародавній Русі дітей називали зернятками, адже ця назва говорить сама за себе, діти – зернятка, а зернятка це початок чогось нового. Діти це майбутнє нашої держави і від того як ми їх навчимо думати і розуміти закони і правові норми залежить майбутнє і розвиток нашої країни.

В дошкільнят правове виховання повинне починатись з поваги до себе, своїх особистих кордонів, почуття гідності, людина яка вміє поважати себе свої обов'язки та права може краще поважати і права та інтереси інших людей. Так як діти в такому віці не зовсім розуміють складних юридичних слів, а також вони є дуже вразливими та емоційними то їм потрібно пояснювати все на прикладі добра і зла. Пояснювати які дії можуть бути поганими, а які навпаки. Правове виховання дошкільнят належить в більшості не викладачам, а батькам, тому що діти беруть приклад поведінки своїх батьків. Сім'я - перший осередок виховання людяності, національної свідомості та патріотизму. Батьки повинні донести дитині її важливість в суспільстві, важливість її честі та гідності, повинні виховувати без застосування насильства адже при такому жорсткому підході до виховання дитина в майбутньому може вирости або закомплексованою людиною яка не може відстояти себе і свої права та інтереси або людина яка не поважає права інших та порушує закони.

Далі формування правової свідомості відбувається у школі де дітей починають більше ознайомлювати з правом, його роллю в житті кожного, з нормами, законами та юридичним термінами, навчають цінностей права та свободи людини і громадянина, активна громадянська позиція, ознайомлення з умінням використовувати свої правові знання для свого захисту. Добре відомо, що молодші школярі суворіше, ніж дорослі, дотримуються правил гри дитячого кодексу поведінки (не брешти, не донось, не будь жадібним, не будь боягузом). На ці риси дитячої справедливості і спираються у правовому вихованні молодших школярів педагоги. Уваги заслуговує робота вчителів початкових класів, які проводять ранню діагностику: визначають сім'ї в яких вихованню дітей не приділяється належна увага, знайомляться із сімейними умовами, визначають, яка допомога потрібна батькам у вихованні дитини. Вчитель так як і батьки повинен ставитись до дитини з повагою адже це вже є особистість яка багато чого розуміє та є дуже вразливою, і вбирає всі дії та

слова до себе наче губка та робить подальші висновки які можуть негативно виражатись в її поведінці в подальшому житті. Вчитель повинен в цьому віці доносити до дитини не тільки вже знання про свої права, а вже починати ознайомлювати школяра з знаннями які дають розуміти, що кожна людина несе відповідальність за свої негативні вчинки.

Не зважаючи на те що кримінальну відповідальність діти несуть з 16 років, до цього часу відповідальність за них несуть батьки. Так як посадити у в'язницю дитину це не допустимо то зазвичай батькам дають штраф, або штраф дається дитині якщо вона десь працює, також можуть дати підлітку виправні роботи. Підлітки повинні розуміти, що будь які образи, фізичне насильство несе за собою відповідальність. Нажаль підлітки вважаються найжорстокішими, у них починаються суперечки не тільки з батьками, а й з однолітками. Нерідко можна побачити в Інтернеті жахливі кадри побоїв підлітків один одного, тому виховувати розуміння прав і правил настільки важливе. Убезпечити дитину – означає навчити її не мовчати якщо вона отримує образи, фізичне насильство, одним словом якщо вона жертва булінгу. Потрібно пояснювати підліткам до чого може призвести їхня не поважна поведінка один до одного, пояснювати, що це не приклад «крутості», а знущатися над іншими це жахливо і не допустимо.

В Україні розвивається глобальна боротьба з булінгом, з учнями говорять психологи, правоохоронні органи які проводять дітям роз'яснення правильних і не правильних вчинків. Учням пояснюється, що булінг це не тільки фізичне насильство, а й моральне. Також пояснюють, що говорячи про особисті кордони ми говоримо і про діалоги без словесних образ. Словесні образи і знущання також порушують права іншої людини.

На жаль Україна входить до ТОП – 10 країн із поширеністю дитячої агресії, це вже є тривожним дзвіночком і поштовхом до більшого і поширенішого правового виховання дітей. Потрібно більш детально ознайомлювати дітей з законами, з відповідальністю яку вони понесуть у разі

порушення законів або прав інших та пояснювати дітям межу між добром і злом. Завданням правового виховання є формування активної життєвої позиції у правовій сфері та вироблення вміння протистояти негативним впливам.

Вирішальний вплив на формування світогляду молодої людини чинять, перш за все, соціально-економічні фактори, а саме – безпосередні умови її життя, навчання чи праці, тобто ті, у яких здійснюється життєдіяльність особи. Отже, соціальні фактори впливають на правову поведінку, найчастіше на молодь. Не реалізуючи свої потреби, люди можуть піти на кримінальний злочин. За статистикою найбільше таких порушень зчиняють саме діти з малозабезпечених сімей. Досить значна частина молоді на сьогодні не вміє і не бажає жити за правом, а живе «за поняттями». Загальновизнаним є факт «омолодження» злочинності, для підтвердження чого достатньо сказати, що приблизно половина усіх злочинів в Україні здійснюється особами у віці до 30 років. Саме молодь є тим джерелом, звідки кримінальні структури черпають ресурси. Отже, для зниження злочинності потрібно більше проводити розмов на тему порушення законів, та посилити покарання і надавати корисні знання щодо правової освідченості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Філософія правового виховання: [Навч. посіб.] / А. П. Гетьман, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. - Х. : Право, 2012. - 248 с.
2. Федосєєва С. В. Поняття, ознаки та структура механізму правового виховання: [Навч. посіб.] / Федосєєва С. В. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. -2014.- №11. том 1. с. 62-64.
3. Бех І.Д. Законопростір сучасного виховного процесу: [Навч. посіб.] / І.Д. Бех // Вища освіта України. - 2004. - № 1. - С. 10-13.

4. Демичева В.В. Правова культура як феномен сучасної правової дійсності: [Підручник] / В.В. Демичева // Держава і право. -2008. - № 40. - С. 21-26.

Стецюк Д.А., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

РОЛЬ БАНКІВ У ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Сутність банківської діяльності розкривається через виконання низки функцій, ефективне виконання яких є основою функціонування окремих банків та банківської системи в цілому, які взаємопов'язані між собою для створення ефективного механізму розвитку національної економіки. Досвід розвинених країн свідчить, що лише банківська система з розвиненим ринком банківських та фінансових послуг може ефективно концентрувати фінансові ресурси та спрямовувати їх в інвестиційний процес для розвитку економіки.

Банківські установи виконують свою функцію в суспільному відтворенні шляхом здійснення певних видів діяльності. Економічна сутність банків проявляється у функціях трансформації та емісії. Поєднання цих функцій дає змогу банківським установам ефективно виконувати свою посередницьку місію, здійснюючи три основні види діяльності: акумуляцію капіталу, розміщення капіталу, розрахунково-касове обслуговування учасників відтворювального процесу, що, в свою чергу, уможливорює сам відтворювальний процес. Забезпечення розподілу та управління. У процесі нагромадження капіталу ефективність банківської діяльності також визначає ефективність процесу нагромадження капіталу в системі суспільного відтворення, тобто рівень заощаджень. Створюючи попит на грошовий капітал на фінансовому ринку, банки повинні не тільки мобілізувати вільний капітал, наявний в економіці, але й створити ефективні стимули нагромадження для подальшого спрямування грошового капіталу в реальні інвестиції. Такі стимули включають ціну коштів, правові гарантії та захист вкладників від

потенційних втрат у разі банкрутства банку. Кошти інвестуються через кредити, купівлю цінних паперів та прямі інвестиції в компанії. Особливістю припливу капіталу є те, що кошти не тільки потрібні, але й спрямовуються в ті сфери економічної діяльності, де позичковий капітал може бути використаний більш ефективно [1, с. 96].

Банки є важливими суб'єктами господарювання в будь-якій розвинутій економіці. Основні характеристики банків як суб'єктів господарювання можуть бути наступні:

1. Фінансова стійкість: банки є суб'єктами господарювання, які мають стійку фінансову базу, тому що їхнім основним джерелом прибутку є різні види операцій з грошима, такі як кредитування, інвестування, обмін валют тощо.

2. Ризиковість діяльності: банки є суб'єктами господарювання, які зазвичай виконують ризикові операції з грошима, такі як кредитування, інвестування тощо. Тому вони повинні мати ефективну систему управління ризиками.

3. Регулювання: банки є суб'єктами господарювання, які підпорядковані регулюючим органам, таким як національні банки, які встановлюють правила їх діяльності та забезпечують дотримання встановлених правил.

4. Відповідальність перед клієнтами: банки є суб'єктами господарювання, які мають відповідальність перед своїми клієнтами, зокрема, за безпеку їхніх грошей та конфіденційність інформації про них.

5. Інновації: банки є суб'єктами господарювання, які активно впроваджують нові технології та інновації в свою діяльність, щоб забезпечити більш ефективну та зручну обслуговування своїх клієнтів.

6. Суспільна відповідальність: банки, як суб'єкти господарювання, мають велику суспільну відповідальність перед своїми клієнтами, співробітниками, державою та суспільством загалом. Суспільна відповідальність банків полягає в забезпеченні економічної стабільності

країни, збільшенні доступності фінансових послуг для населення та підприємств, дотриманні високих стандартів етики та поведінки.

Одним з важливих напрямків суспільної відповідальності банків є забезпечення фінансової стабільності країни. Банки зобов'язані дотримуватися законодавства, регулювати свою діяльність та забезпечувати стабільність банківської системи в цілому. Вони повинні мати ефективну систему контролю та ризик-менеджменту, щоб зменшити ризики фінансових криз та недобросовісної поведінки.

Другим напрямком соціальної відповідальності банків є забезпечення доступності фінансових послуг для всіх верств населення, включаючи ті, що мають низький рівень доходів або перебувають у складних життєвих обставинах [2, с. 167].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуляєва Л. П. Роль банків у системі розширеного відтворення ВВП // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. – Науково-дослідний економічний інститут. – 2008. – № 11(90). – С.96 – 101.
2. Заверуха І. Б. Банківське право / І. Б. Заверуха. – Львів : Астролябія, 2002. – 222 с.

Чумак А.В., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ЕФЕКТИВНІСТЬ КОНТРОЛЮ І РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Виходячи з гіпотези економічної людини, індивідуальні інтереси, представлені підприємствами, природно не узгоджуються з соціальними інтересами, і їхні конфлікти є постійними. Будь-який бізнес, який хоче виробляти високоякісні товари, покращувати умови праці працівників або керувати навколишнім середовищем, повинен витратити гроші на дотримання корпоративної етики, але багато компаній вважають за краще цього не робити, оскільки це значно дешевше, ніж дотримання етичного кодексу. Стороною контролю виступає держава, що як створює певні правила у вигляді нормативно-правових актів, так і впроваджує відповідальність за їх порушення та забезпечує притягнення порушників до неї.

У 2014 році Україна та Європейський Союз підписали Угоду про асоціацію, що сприяла реформуванню усіх сфер суспільного життя. Реформа сучасної системи нагляду була супроводжена організаційно-правовими новаціями, такими як створення Державної служби України з питань праці, запровадження системного підходу до проведення планових заходів контролю та переорієнтація заходів державного нагляду на запобігання правопорушенням. Крім того, було створено інтегровану автоматизовану систему державного нагляду та розширено сферу дії Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Права суб'єктів господарювання були розширені, а здійснення заходів нагляду переорієнтовано на основі принципу оцінки ризиків та

доцільності. Зменшення періодичності та тривалості заходів державного нагляду також було реалізовано [1,2].

Однією з головних функцій Державної служби України з питань праці (далі - Держпраці) є здійснення контролю з боку держави за дотриманням законодавства про працю. Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" (№ 877-V) та Постанова Кабінету Міністрів України № 823 від 21 серпня 2019 р. (надалі - Постанова № 823) визначають правові та організаційні принципи ефективного здійснення заходів державного нагляду (контролю) Держпраці щодо дотримання законодавства про працю[3].

Види та форми державного нагляду (контролю) визначені законодавством. Перевірки, ревізії, огляди, обстеження та інші форми заходів можуть бути плановими та позаплановими згідно із законом. Однак, дослідження матеріалів судової практики показує неефективність проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері праці через порушення процедури їх проведення. Більшість адміністративних позовів, які суб'єкти господарювання подають до Територіальних управлінь Держпраці з метою оскарження постанов, вирішуються на користь суб'єктів господарювання, як свідчать результати більшості судових розглядів цих справ [4].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2017 року була затверджена стратегія реформування системи державного нагляду (контролю), метою якої є забезпечення переходу системи з карально-репресивної на превентивну та ризик-орієнтовану на першому етапі (протягом трьох років). Також на першому етапі передбачалося визначення засад модернізації та удосконалення системи державного нагляду (контролю). На другому етапі (протягом двох років) передбачалося створення системи державного нагляду (контролю), яка сприятиме господарській діяльності та балансовано захистить інтереси громадян, суб'єктів господарювання та держави [5].

Під час правового режиму воєнного стану в Україні виникає проблема оптимального законодавчого врегулювання трудових відносин. Адже є дві сторони медалі: перша - вимагає якнайбільшого вкладення ресурсів в оборону країни, друга – вимагає забезпечення мінімізації та, за можливості, усунення негативних наслідків війни: різкий стрибок безробіття, розширення зони тіньової зайнятості, трудова міграція обидвох видів, зменшення попиту на робочу силу і водночас збільшення її пропозиції. Ну і зрештою зниженням фактичного рівня оплати праці(адже купівельна спроможність споживачів знизилася через інфляцію, викликану в тому числі значним падінням гривні)[6].

Розглянемо відповідальність за тіньову трудову зайнятість(неоформлені трудові відносини) в контексті роботодавців-фізичних-осіб підприємців(далі-ФОП).

Санкціями, що будуть застосовані до ФОП у випадку виявлення такого порушення будуть: перший штраф - попередження, якщо вже повторно (протягом 2х років) – штраф 30 мінімальних зарплат ($6700 * 30 = 201\ 000$ грн за кожну особу) - ст. 265 КЗпП:

- неоформлення (або перекваліфікування договорів цивільно-правового характеру(далі- ЦПХ) в трудові);

- оформлення на неповний день, коли працює по факту повний;

- виплата зарплати без сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне страхування («зарплата в конверті»).

На час воєнного стану, якщо усунути порушення, то штрафів не буде згідно із Законом України №2136-IX від 15.03.2022.

З практики, найчастіше виявляють приховані трудові відносини так:

- Скарги - працівників, покупців, конкурентів
- Опитування в рамках перевірки
- Дані з відкритих інтернет-ресурсів - сайт, соцмережі

- Дані з реєстрів чи первинних документів - ТТН, дані з митниці, ПРРО
- Декілька ФОПів на один бізнес, в одному приміщенні - співставлення документів,
- фактичні перевірки, опитування, дані ПРРО
- Невдало складені договора ЦПХ - легко перекваліфікуються в трудові відносини

Як правило, в цих випадках виникало питання відносно виду діяльності та обороту – чи можна було так вести бізнес без трудових ресурсів [7,8].

Аналогічна відповідальність покладається і на роботодавців-юридичних осіб. Кейс, що ілюструє серйозність наслідків такого порушення: суд постановив, що на підприємство правомірно накладено штраф у розмірі 5 584 500 грн за порушення вимог законодавства про працю. Рішення Черкаського окружного адміністративного суду, прийняте 5 грудня 2018 року, відхилило позов підприємства в повному обсязі. Суд визнав правомірною постанову про нарахування штрафу на підприємство і вирішив, що її не можна оскаржувати.

Згідно з думкою суду, головною відмінністю підрядних відносин від трудових є те, що процес організації трудової діяльності регулюється трудовим законодавством. Підрядник, який працює згідно з цивільно-правовим договором, на відміну від працівника, який виконує роботу відповідно до трудового договору, не підпорядковується правилам внутрішнього трудового розпорядку, він сам організовує свою роботу і виконує її на власний ризик. З аналізу норм випливає, що трудовий договір - це угода про здійснення трудової функції. За трудовим договором працівник зобов'язаний виконувати роботу з визначених професій, спеціальностей та посад з відповідною кваліфікацією, а після виконання цієї роботи трудова діяльність не припиняється. Предметом трудового

договору є праця працівника в процесі виробництва, тоді як предметом договору цивільно-правового характеру є виконання певного обсягу робіт [9,10].

В цьому конкретному випадку, предметом цивільно-правових угод, укладених підприємством із фізичними особами, було виконання робіт охоронника, прибиральника, маляра, слюсаря, столяра, електромонтера та інших.

Виконання цих робіт було процесом праці, а не кінцевим результатом, оскільки фізичні особи систематично виконували визначені трудові функції протягом встановленого строку.

Роботодавці в гонитві за зменшенням податкового навантаження часто нехтують трудовими правами працівників. Проте, як було описано, за такі порушення передбачена значна фінансова відповідальність, що є позитивним. Актуальним залишається питання розробки системи стимулювання працівників, роботодавців і населення загалом в Україні, щоб запобігти поширенню прихованих трудових відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади (2014). Постанова Кабінету Міністрів України № 442. 10.09.2014. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#Text>

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження втручання у діяльність суб'єктів господарювання (2014). Закон України № 1600-VII. 22.07.2014. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1600-18#Text>

3. Про внесення змін до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» щодо лібералізації системи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності

(2016). Закон України № 1726-VIII. 03.11.2016. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1726-19#Text>

4. Кайло І.Ю. Види функцій нагляду і контролю за дотриманням трудового законодавства України. С. 324. DOI: 10.32844/2222-5374-2020-108-6-1.39УДК: 349.2

5. Про схвалення Стратегії реформування системи державного нагляду (контролю) (2017). Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1020-р. 18.12.2017. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1020-2017-%D1%80#Text>

6. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану (2022). Закон України № 2136-IX. 15.03.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>

7. Терела, Г.В (2022). Тенденції та перспективи удосконалення правового регулювання нагляду і контролю за дотриманням трудового законодавства. ScienceRise: Juridical Science, 4 (22), 28-29. doi: <http://doi.org/10.15587/2523-4153.2022.269019>

8. Сучик. Т., Шемяткін.О. Приховані трудові відносини. URL: <https://kmp.ua/uk/analytics/press/the-hidden-labor-relations/>

9. Держслужба України з питань праці. URL: <http://dsp.gov.ua/sud-na-pidpryiemstvo-pravomirno-nakladeno-shtraf-u-rozmiri-5-584-500-hrn-za-porushennia-vymoh-zakonodavstva-pro-pratsiu/>

10. Справа № 2340/3415/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78525962>

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ КОНСТИТУЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.

Бондарчук В.В., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Платонова Г.В., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ІНТЕРПОЛУ В УКРАЇНІ

З відновленням у 1946 р. була відновлена діяльність Міжнародної комісії кримінальної поліції, яку в 1956 р. було перейменовано в Міжнародну організацію кримінальної поліції, Інтерпол розпочав активний процес інтернаціоналізації поліцейського співробітництва. До складу входять 190 країн світу, які фінансують організацію на суму \$59 мільйонів шляхом щорічних внесків. За розміром друга міжнародна міжурядова організація після ООН. Штаб-квартира Інтерполу знаходиться в місті Ліон, Франція. Конкретніше, вона знаходиться за адресою 200, Quai Charles de Gaulle, 69006 Lyon, France. Це міжнародний центр, де працюють спеціалісти з різних країн, які координують зусилля для боротьби зі злочинністю та забезпечення міжнародної безпеки. Штаб-квартира Інтерполу також включає центр підготовки та навчання для поліцейських органів різних країн, який надає різноманітні курси з підвищення кваліфікації для фахівців в галузі боротьби зі злочинністю. В 1956 р. був прийнятий статут Інтерполу, який визначив основну мету цієї організації та напрямки її діяльності. Згідно із статутом «Інтерполу» (ст. 2) його метою є:

1) Забезпечення мирної взаємодії всіх органів (установ) кримінальної поліції в межах існуючого законодавства країн в дусі вимог Загальної Декларації прав людини.

2) Створення та розвиток інститутів, які можуть сприяти успішному попередженню кримінальної злочинності та боротьбі з нею.

При цьому в статуті чітко вказано на заборону будь-якого втручання у внутрішні справи держав-членів та здійснення діяльності політичного, військового, релігійного, чи іншого характеру. Усі держави, що входять до Інтерполу мають рівні права незалежно від розмірів їх фінансових внесків. Потрібно підкреслити, що Інтерпол не можна розглядати як організацію, що орієнтована на потреби лише поліцейських апаратів. У співробітництві з Інтерполом беруть участь крім поліції і інші державні органи, які здійснюють функцію кримінального переслідування.

Об'єктами кримінального впливу Інтерполу є так звані «транснаціональні» (міжнародні) злочинці та злочини. Разом з тим, виходячи з аналізу наукових досліджень та висловлювань спеціалістів можна стверджувати, що до категорії «транснаціональних» відносяться такі злочини: окремі стадії та епізоди злочинів, скоєні на території різних держав; наслідки злочинів спостерігаються за межами країн де вони були скоєні; скоєні злочини становлять небезпеку для внутрішніх справ більше ніж однієї країни. До числа «транснаціональних» злочинців, користуючись подібними критеріями відносять злочинців:

- 1) які після скоєння злочину переходять від покарання в іншій країні;
- 2) належать до членів міжнародних злочинних угруповань, які скоювали та скоюють злочини, що зачіпають інтереси декількох держав.

В Інтерполі існує список найбільш небезпечних злочинців світу, які знаходяться у розшуку. Наприклад, до нього входять: Інге Віатт, 1944 р. н., (учасниця декількох терористичних актів, пограбувань, вбивств та викрадення відомих політичних діячів); Френк Терпілл, 1948 р. н., колишній працівник ЦРУ, втік після винесення вироку – 53 роки позбавлення волі за торгівлю зброєю повстанцям Латинської Америки; Личьо Джели, 1929 р. н.,

розшукується за вимагання, хабарів та інші злочини на загальну суму в 70 млн. фунтів стерлінгів; Альберт Спагжарі – втік з в'язниці, де мав відбувати покарання за крадіжку 1 млн. фунтів стерлінгів з банку міста Ніцца та ін.

Інтерпол є міжнародною організацією, яка займається координацією зусиль поліційних органів різних країн у боротьбі зі злочинністю та забезпеченням міжнародної правопорядку. Україна є членом Інтерполу з 1991 року, і діє на території країни Національне бюро Інтерполу. Українське Національне бюро Інтерполу співпрацює зі спеціальними службами інших країн у попередженні злочинів, пов'язаних з тероризмом, зброєю, наркотиками та іншими видами злочинності. Бюро може також запитувати допомогу від інших країн у забезпеченні безпеки під час проведення в Україні масових заходів. Національне бюро Інтерполу України співпрацює з національними поліцейськими органами, щоб підтримувати правопорядок в країні. Це включає попередження злочинів, розслідування злочинів та допомогу в екстрадиції злочинців. Українське бюро Інтерполу є частиною міжнародної організації Інтерполу та є офіційним національним контактним пунктом Інтерполу в Україні. Його місія полягає у забезпеченні національної безпеки, підтримці правопорядку та боротьбі зі злочинністю в межах своєї компетенції. Українське бюро Інтерполу було створене у 1993 році та розташовується у Києві. Українське бюро Інтерполу забезпечує обмін інформацією з іншими бюро Інтерполу та національними поліцейськими органами з метою розкриття злочинів та забезпечення національної безпеки. Бюро веде розшук злочинців, які переховуються в Україні або за її межами. Для цього використовуються бази даних Інтерполу, які містять інформацію про підозрюваних та злочини, вчинені в різних країнах. Бюро співпрацює з національними поліцейськими органами України для забезпечення правопорядку та боротьби зі злочинністю. Після оголошення незалежності в Україні, МВС України уклало багато двохсторонніх угод про співробітництво у сфері боротьби зі злочинністю та правопорушеннями з сусідніми державами, а також з державами «далекого»

зарубіжжя. З багатьма країнами укладено угоди про екстрадицію, які зараз активно використовуються в питаннях затримання та видачі злочинців.

Інтерпол та СБУ (Служба безпеки України) співпрацюють у рамках боротьби зі злочинністю та забезпечення національної та міжнародної безпеки. Співпраця здійснюється через українське бюро Інтерполу та спеціально уповноважені підрозділи СБУ. У рамках співпраці між СБУ та Інтерполом здійснюється обмін інформацією про злочини та злочинців, що перебувають на території України або за її межами. Це дозволяє вести розшук злочинців, які переховуються в Україні, а також виявляти злочини, що мають міжнародний характер. Інтерпол та СБУ можуть брати участь у спільних операціях з боротьби зі злочинністю, включаючи операції з розкриття транснаціональних злочинних груп. Інтерпол та СБУ співпрацюють з іншими країнами для координації зусиль з боротьби зі злочинністю та забезпечення міжнародної безпеки. В рамках такої співпраці здійснюється обмін інформацією та проводяться спільні операції.

У період війни в Україні Інтерпол зосереджував свої зусилля на боротьбі зі злочинністю, що має міжнародний характер, та сприянні міжнародній безпеці. Інтерпол допомагав українським правоохоронним органам в розшуку та затриманні осіб, які вчинили злочини на території України, а також у міжнародному розшуку злочинців, які переховуються за кордоном. Забезпечення міжнародної безпеки. Інтерпол сприяв українським правоохоронним органам у забезпеченні міжнародної безпеки, зокрема в області боротьби з тероризмом та організованою злочинністю.

Забезпечення міжнародної безпеки. Інтерпол сприяв українським правоохоронним органам у забезпеченні міжнародної безпеки, зокрема в області боротьби з тероризмом та організованою злочинністю. Він надавав підтримку українському бюро Інтерполу, зокрема у плані надання технічної та інформаційної підтримки. Співпрацював з українськими правоохоронними органами у проведенні спільних операцій з боротьби зі злочинністю, зокрема

з організованою злочинністю та тероризмом. Інтерпол сприяв розвитку співпраці між Україною та іншими країнами у плані боротьби зі злочинністю та забезпечення міжнародної безпеки.

Така служба як Інтерпол грає важливу роль у боротьбі зі злочинністю та забезпеченні міжнародної безпеки в Україні. Його діяльність спрямована на сприяння українським правоохоронним органам у боротьбі зі злочинністю, зокрема в області боротьби з організованою злочинністю та тероризмом, а також на надання підтримки у розшуку та затриманні злочинців, які переховуються за кордоном.

Під час війни в Україні Інтерпол активно співпрацював з українськими правоохоронними органами та надавав підтримку українському бюро Інтерполу. Також Інтерпол сприяв розвитку співпраці між Україною та іншими країнами у плані боротьби зі злочинністю та забезпечення міжнародної безпеки. Тому, діяльність Інтерполу в Україні є дуже важливою для забезпечення безпеки та боротьби зі злочинністю в країні, тому співпраця з цією міжнародною організацією є важливою складовою державної політики України у цих питаннях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Римаренко Ю.І. Міжнародно – правові стандарти поведінки працівників правоохоронних органів при підтриманні правопорядку, НАВСУ, РС, інститут держави і права ім. Корецького, НАН України [Підручник] / Римаренко Ю.І. - К.: Атіка 2011 р. 245 с.

2. Радіонов К.С. Інтерпол, вчора, сьогодні, завтра [підручник] / Радіонов К.С. – К.: 2010 р. 190 с.

3. Савченко А.В. Кримінально – правова боротьба з тероризмом: міжнародні, національні та порівняльні аспекти. [Навч. Посібник] / Савченко А.В. – К.: НАВСУ – 2010 - №2. 285 с.

4. Конвенція про Інтерпол: з додатками та змінами. Міжнародний кримінальний поліцейський союз // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 1. - Ст. 1.

5. Дерев'янка О. Особливості взаємодії України з Інтерполом / О. Дерев'янка // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2006. - № 5. - С. 98-107.

6. Коробчук А. Інтерпол: міжнародна співпраця в боротьбі зі злочинністю / А. Коробчук, І. Степаненко // Вісник Академії правових наук України. - 2011. - № 1. - С. 143-154.

Заболотний О.О., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Безносюк А.М., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ВАЖЛИВІСТЬ РОЛІ ЮРИСТА НА МІЖНАРОДНІ АРЕНІ

Сьогодні, в умовах глобалізації економіки та зростання міжнародних відносин, роль юриста на міжнародній арені стає все більш актуальною.

Міжнародне право відіграє важливу роль в забезпеченні міжнародного миру та безпеки. Це система правових норм, що регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями, компаніями та громадянами.

Юристи на міжнародній арені грають ключову роль у забезпеченні дотримання цих норм, розв'язанні спорів та вирішенні різноманітних юридичних питань. Юристи відіграють важливу роль у забезпеченні дотримання прав та інтересів компаній та держав на міжнародному рівні. Юристи на міжнародній арені займаються різноманітними завданнями, які включають в себе визначення правових проблем, укладення міжнародних договорів, забезпечення дотримання прав та інтересів клієнтів на міжнародному рівні, а також розв'язання міжнародних спорів.

Однією з ключових ролей юриста на міжнародній арені є забезпечення дотримання прав та інтересів клієнтів на міжнародному рівні. Юристи допомагають компаніям та державам розуміти та дотримуватись міжнародного права та стандартів. Вони також допомагають клієнтам укладати міжнародні договори, що забезпечує їхню захищеність та інтереси у міжнародних відносинах.

Юристи на міжнародній арені грають важливу роль у забезпеченні дотримання правових норм, вирішенні спорів та розв'язанні юридичних питань, пов'язаних з міжнародними відносинами. Їх діяльність безпосередньо пов'язана у представництві інтересів клієнтів в міжнародних спорах та

переговорах. Юристи допомагають клієнтам зрозуміти їх права та обов'язки відповідно до міжнародного права, та використовують свої навички для захисту їх інтересів. Також їх діяльність пов'язана з розробкою міжнародних угод та договорів. Дуже важливу роль вони відіграють на міжнародній арені, коли допомагають компаніям та організаціям складати угоди, що відповідають вимогам міжнародного права.

Правовики на міжнародній арені досліджують міжнародне право та розробляють стратегії для його застосування в конкретних ситуаціях. Також здійснюють представництво перед міжнародними судами та трибуналами. На міжнародній арені можуть представляти клієнтів перед міжнародними судами та трибуналами, які вирішують спори між державами, компаніями та іншими суб'єктами міжнародного права. Допомога у вирішенні міжнародних конфліктів є особливо цінною під час вирішення міжнародних конфліктів шляхом мирного переговорів та медіації.

Українські юристи займають важливу позицію на міжнародній арені. Вони працюють як у міжнародних юридичних фірмах, так і в державних органах, які займаються зовнішньополітичною діяльністю. Українські юристи, які працюють в міжнародних юридичних фірмах, надають клієнтам юридичні послуги в різних сферах міжнародного права. Це може включати юридичну консультацію з питань міжнародної торгівлі, інвестицій, корпоративного права та інших галузей міжнародного права. Вони також можуть представляти клієнтів в міжнародних арбітражних судах та розробляти стратегії для вирішення міжнародних спорів.

Державні органи України також мають відділи з міжнародного права, де працюють висококваліфіковані юристи. Ці органи відповідають за здійснення зовнішньополітичної діяльності України та захист її інтересів на міжнародній арені. Юристи в цих органах працюють з міжнародними угодами, участю України в міжнародних організаціях та розробляють стратегії для відстоювання прав України в міжнародних спорах. Українські юристи також

активно беруть участь у міжнародних конференціях та семінарах з міжнародного права, щоб підвищити свій рівень професійної підготовки та набути нових знань та досвіду. Тому, українські юристи демонструють високий рівень професіоналізму серед інших своїх колег на міжнародному рівні.

Робота іноземних юристів в світі має свої особливості, які визначаються різноманітністю культур, традицій та правових систем. Іноземні юристи повинні мати глибокі знання міжнародного права та міжнародних стандартів, а також бути здатними ефективно спілкуватися з колегами та клієнтами з інших країн. Важливим елементом є те що вони повинні розуміти різноманітність правових систем та культур, зокрема, різні підходи до законодавства, права власності, контрактів, захисту прав людини тощо. Повинні володіти мовами, які є домінуючими в міжнародній юридичній спільноті, такими як англійська, французька та іспанська. Іноземні юристи повинні постійно бути готові до глобальної мобільності та переїздів до різних країн у залежності від потреб своїх клієнтів та проектів. Часто працюють в міжкультурних командах, що вимагає вміння співпрацювати з колегами з різних країн та культур, повинні бути здатні розвивати мережу зв'язків та підтримувати стосунки з колегами та клієнтами в різних країнах.

У юриста є декілька шляхів для становлення учасниками міжнародної діяльності.

По-перше це навчання та стажування за кордоном. Багато університетів та юридичних факультетів пропонують студентам та випускникам можливість вивчати законодавство та практику інших країн через міжнародні програми обміну або стажування. Це може допомогти зрозуміти різницю в правових системах та законах різних країн, а також дозволити знайти контакти та розширити мережу професійних зв'язків.

Практична діяльність та працевлаштування в міжнародних компаніях або організаціях це ще одна обов'язкова умова щоб стати професіоналом у цій

сфері. Багато юристів працюють в компаніях та організаціях, які здійснюють діяльність в різних країнах. Це може включати міжнародні компанії з права, міжнародні адвокатські фірми, міжнародні громадські організації, міжнародні правозахисні організації та інші. Робота в таких компаніях дозволяє отримати досвід роботи з різними правовими системами та законами різних країн.

Участь в міжнародних правових конференціях та семінарах дає змогу майбутнім правовикам, покращити власний багаж знань, стосовно правових відносин. Багато міжнародних правових конференцій та семінарів проводяться в різних країнах. Участь у таких заходах дозволяє знайти нових контактів, отримати нові знання про правову практику різних країн, а також презентувати власні дослідження та роботу.

Тому підбиваючи підсумки, потрібно зазначити що юристи відіграють важливу роль у світі, оскільки вони допомагають забезпечувати правову охорону та регулювання суспільних відносин. Основні обов'язки юристів полягають у консультуванні клієнтів з питань правових проблем, підготовці документів, представленні клієнтів в судах і на переговорах, захисті прав і інтересів осіб у судових процесах та врегулюванні спорів. Крім того, юристи готують проекти законів та інших правових документів, вивчають юридичну документацію та документи з інших галузей знань.

Юристи також допомагають забезпечувати додержання законодавства в різних сферах діяльності, включаючи бізнес, медицину, науку, мас-медіа та інші. Крім того, юристи допомагають забезпечувати права та свободи громадян, відстоюють інтереси менш захищених верств населення, захищають права та інтереси людей від дискримінації, насильства, зловживання владою та інших незаконних дій. Таким чином, юристи відіграють важливу роль у забезпеченні правопорядку та захисті прав і свобод людей у світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародне публічне право: [Підручник] 2-ге вид. / за ред. В.М. Репецького. К., 2012. 437 с.
2. Дмитрієв А.І. Муравьов В.І Міжнародне публічне право: [Навч. посіб.] / Відп. редактори Ю.С.Шемшученко, Л.В.Губерский - К.: Юрінком Інтер, 2000. – 640 с.
3. Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 6 листопада 2020 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (голова) та ін. – Одеса, 2020. – 720 с
4. Гвоздій В.А.Фінансовий моніторинг в адвокатській діяльності. URL: [https:// unba.org.ua/publications/3342-finansovij-monitoring-v-advokats -kij-diyalnosti.html](https://unba.org.ua/publications/3342-finansovij-monitoring-v-advokats-kij-diyalnosti.html).

Мисак О.І., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

Мельник М.О., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У КОНСТИТУЦІЙНІЙ СИСТЕМІ КРАЇНИ

В сучасному світі, де взаємодія між країнами стає все більш інтенсивною і складною, роль міжнародного права в конституційній системі країни набуває все більшого значення. Міжнародне право визнається як набір правил, які регулюють стосунки між країнами та їх суб'єктами, і воно може мати вплив на конституційну систему країни. Міжнародне право і національне право є двома основними галузями права, які регулюють відносини між державами та внутрішні справи окремих країн відповідно.

Міжнародне право – це система правових норм, яка регулює взаємовідносини між державами та іншими міжнародними суб'єктами, такими як міжнародні організації та окремі особи. Воно встановлює правила, які держави повинні дотримуватися в своїх взаємодіях, включаючи відносини торгівлі, дипломатії, воєнного конфлікту та інші. Одна з головних відмінностей міжнародного права від національного права полягає у його джерелах. Національне право встановлюється окремою державою і має свої внутрішні джерела, такі як конституція, закони, судова практика та інші внутрішні нормативні акти. З іншого боку, міжнародне право базується на міжнародних договорах, звичаєвому праву, загальних принципах права та судовій практиці міжнародних судів. Інша важлива відмінність полягає в суб'єктах права. У національному праві суб'єктами є окремі особи та юридичні особи в межах держави. У міжнародному праві суб'єктами є держави та міжнародні організації, але також іноді окремі особи можуть мати обмежені права в рамках міжнародного права, наприклад, у сфері прав людини.

Взаємодія між міжнародним правом та конституційною системою країни є складною та багатогранною проблемою, яка вимагає уважного аналізу та розуміння. Міжнародне право і конституційна система країни представляють два різні рівні правового регулювання, але вони можуть взаємодіяти та впливати один на одного. Конституційна система країни визначає основні принципи, структуру та функціонування внутрішнього правового порядку країни. Вона встановлює конституційні принципи, права та свободи громадян, владні структури та їх повноваження, процедури прийняття рішень та інші аспекти управління країною.

З іншого боку, міжнародне право складається з норм, договорів та принципів, які регулюють відносини між країнами. Воно встановлює правила поведінки держав у міжнародному просторі та забезпечує вирішення спорів між ними. Міжнародне право включає також принципи, що стосуються захисту прав людини, розвитку міжнародної торгівлі, охорони навколишнього середовища та багато інших сфер.

Зв'язок між цими двома рівнями правового регулювання може мати декілька аспектів. По-перше, деякі положення міжнародного права можуть бути втілені у конституційних законах країни. Наприклад, конституція країни може визнати універсальні права людини, встановлені міжнародними договорами, як невід'ємну частину своєї конституційної системи. По-друге, конституційні норми країни можуть впливати на інтерпретацію та застосування міжнародного права внутрішніми судами. Суди можуть використовувати конституційні принципи та стандарти для визначення змісту міжнародних норм у внутрішньому контексті. По-третє, країна може бути зобов'язана дотримуватися зобов'язань, випливаючих як з її конституційних норм, так і з міжнародного права. У разі конфлікту між ними можуть застосовуватися різні методи врегулювання, такі як пріоритет конституції перед міжнародним правом або зворотний пріоритет.

Остаточний вплив взаємодії між міжнародним правом та конституційною системою країни залежить від конкретних положень конституції, внутрішнього законодавства, міжнародних договорів та способу їх реалізації. Вирішення спорів та забезпечення гармонії між цими двома рівнями правового регулювання є викликом для країни та вимагає уважного аналізу, діалогу та дотримання принципів правової держави.

Вплив міжнародного права на права людини в конституційній системі може бути значним і має важливі наслідки для захисту та забезпечення прав людини на національному рівні. Основні аспекти цього впливу можна розглядати з двох позицій: прямого впливу міжнародних правових норм на конституцію та внутрішню політику держави, а також непрямого впливу через впровадження міжнародних стандартів прав людини у внутрішнє законодавство.

Прямий вплив міжнародного права на права людини в конституційній системі проявляється через прийняття, ратифікацію та імплементацію міжнародних документів з прав людини. Багато держав включають принципи та стандарти міжнародного права в свої конституції, що надає їм пряму юридичну силу і дозволяє громадянам виходити на міжнародний рівень для захисту своїх прав. Наприклад, Конституція деяких країн визнає Всесвітню Декларацію прав людини, Європейську Конвенцію з прав людини або інші міжнародні документи як основу для визначення та захисту прав громадян. Крім того, внутрішнє законодавство держави може бути зобов'язане враховувати міжнародні норми та рішення міжнародних органів, таких як Міжнародний Суд, в разі суперечності з внутрішнім законом. Це означає, що міжнародні стандарти прав людини можуть мати пріоритет перед внутрішнім законом, якщо виникає конфлікт між ними.

Непрямий вплив міжнародного права на права людини в конституційній системі здійснюється через процес впровадження міжнародних стандартів прав людини у внутрішнє законодавство. Це може включати прийняття нових

законів або зміну існуючих, щоб забезпечити відповідність міжнародним стандартам. Такий процес може бути ініційований як добровільно, так і під тиском міжнародних органів, які здійснюють моніторинг дотримання прав людини. Крім того, міжнародні механізми захисту прав людини, такі як Європейський Суд з прав людини або Орган з практики прав людини ООН, можуть розглядати скарги громадян на порушення їх прав державою. Рішення таких органів можуть мати примусовий характер для держави, що порушує права людини, і можуть вимагати змін у внутрішньому законодавстві.

Міжнародне право відіграє важливу роль у конституційній системі країни, забезпечуючи правовий фундамент для міжнародних відносин та захист прав людини. Міжнародне право надає правила та процедури для взаємодії держав на міжнародній арені. Це включає укладання та виконання договорів, регулювання торгівлі, урегулювання конфліктів, співпрацю в глобальних питаннях, таких як зміна клімату чи міжнародний тероризм. Конституційні системи держав зазвичай визнають важливість міжнародного права та зобов'язуються дотримуватися його норм. Міжнародне право є основним джерелом стандартів та принципів щодо захисту прав людини. Відомі документи, такі як Всесвітня Декларація прав людини та Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, встановлюють універсальні норми, які мають застосовуватися в усіх країнах. Конституції багатьох держав включають принципи та права, викладені у міжнародних документах з прав людини, забезпечуючи їх захист на національному рівні.

Взаємодія міжнародного права та конституційної системи може мати значний вплив на правовий порядок та захист конституційних прав громадян. У деяких конституційних системах міжнародні правові норми можуть мати пріоритет перед внутрішнім законодавством. Це означає, що у випадку конфлікту між конституційними положеннями та міжнародними зобов'язаннями, міжнародне право може мати перевагу. Такий пріоритет визнає значення і дотримання міжнародних стандартів прав людини та

зобов'язань перед міжнародним співтовариством. Деякі конституції прямо передбачають інкорпорацію міжнародних правових норм у своє законодавство. Це означає, що міжнародні договори або документи з прав людини автоматично стають частиною внутрішнього правового порядку країни. Це забезпечує захист і застосування міжнародних стандартів на національному рівні.

Однак, існують виклики та перешкоди, які потребують уваги та додаткових зусиль для ефективної реалізації міжнародного права в контексті конституційної системи країни. Навіть якщо міжнародні норми включені до конституції або національного законодавства, їх імплементація може бути викликана різними факторами. Це можуть бути недостатні ресурси, відсутність політичної волі, недостатність свідомості щодо міжнародного права, недостатність здатності до ефективного моніторингу та звітності. У деяких випадках може виникати конфлікт між нормами міжнародного права та конституційними положеннями. Це може бути наслідком різних тлумачень, відмінностей у структурі та пріоритетах правових систем, а також політичних обставин. Розробка механізмів врегулювання конфліктів та забезпечення взаємодії між міжнародним і національним правом є важливим завданням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буткевич О.В. Історія міжнародного права : підручник / О.В. Буткевич. – 2-ге вид., стер. – Київ: Ліра-К, 2016. – 412 с.
2. Буткевич В.Г. Міжнародне право: основи теорії: підручник / В.Г. Буткевич, В.В. Мицик, О.В. Задорожній. – Київ: Либідь, 2002. – 608 с.
3. Конституціоналізація міжнародного права як зовнішній чинник конституціоналізації правових систем країн світу / Н. В. Бочарова // Юридична Україна. - 2018. - № 1/2. - С. 28-34

4. Міжнародне право ХХІ століття: сучасний стан та перспективи розвитку: [колект. моногр.] / [М. М. Микієвич та ін.; за ред. М. М. Микієвича]. - Л.: Піраміда, 2013. - 319 с.

Мохнатюк В.Р., асистент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Порохня Л.А., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРЛАМЕНТІВ У ФОРМУВАННІ СУБ'ЄКТНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Національні парламенти - це законодавчі органи управління країнами, що визначають і приймають закони, регулюють політику та здійснюють нагляд за виконанням законодавства. Вони є ключовими установами у демократичних країнах, де вони представляють інтереси громадян і приймають рішення з питань, що стосуються суспільства в цілому. Міжнародне право - це система правил і принципів, які регулюють відносини між державами та іншими міжнародними суб'єктами, такими як міжнародні організації та індивіди. Воно встановлює правила поведінки, які держави повинні дотримуватися, і визначає їх права та обов'язки.

Національні парламенти та міжнародне право взаємодіють, оскільки багато міжнародних договорів, які регулюються міжнародним правом, потребують ратифікації або прийняття національними парламентами. Національні парламенти також можуть вносити закони, що втілюють міжнародні зобов'язання внутрішнього права країни. Однак, важливо зазначити, що національні парламенти залишаються суверенними органами і мають владу визначати власні правові норми в межах своєї юрисдикції. Міжнародне право може впливати на національне законодавство, але його впровадження і здійснення залежить від політичної волі та внутрішнього законодавства кожної держави. Національні парламенти виконують різноманітні функції, які можуть варіюватися в залежності від конкретної країни та її політичної системи. Основні функції національних парламентів включають:

- Законодавча функція: Парламенти приймають закони, які стають основою правової системи країни. Вони розглядають законопроекти, вносять зміни до існуючого законодавства, а також контролюють процес їх виконання. Ця функція парламенту дозволяє впливати на правове поле, забезпечувати права та інтереси громадян.

- Представницька функція: Національний парламент є форумом, де обрані представники народу здійснюють представництво інтересів громадян. Вони виражають думки та позиції своїх виборців, виконують їхні мандати і діють в їх інтересах. Це створює можливість для громадян впливати на прийняття рішень та визначати курс держави.

- Контрольна функція: Парламент здійснює контроль за виконанням законів та діяльністю виконавчої влади. Він перевіряє роботу уряду, контролює витрати бюджету, проводить слухання та допити по різних питаннях. Ця функція допомагає забезпечувати прозорість, відповідальність та ефективність управління.

- Політична функція: Парламент є політичною ареною, де відбуваються дискусії, формується політична воля та приймаються стратегічні рішення. Він сприяє консолідації політичних сил, вирішенню конфліктів, формуванню уряду та стабільності політичної системи.

- Представництво на міжнародній арені: Національні парламенти можуть відігравати роль в представництві країни на міжнародній сцені. Вони можуть брати участь у міжпарламентських організаціях, розглядати та ратифікувати міжнародні договори, а також сприяти впровадженню зобов'язань, що впливають з міжнародного права.

Парламентарна ратифікація міжнародних договорів є одним зі способів, за допомогою якого країна здійснює свої зобов'язання за міжнародним правом. Цей процес відбувається через залучення національного парламенту або його підрозділу до процедури ратифікації. Ратифікація - це офіційне підтвердження з боку країни, що вона зобов'язується виконувати міжнародний договір. Вона

може мати різні форми в різних країнах, але зазвичай вимагається прийняття закону або рішення парламенту. Це дає договору сили внутрішнього законодавства та забезпечує його виконання національними органами влади.

Контроль за додержанням міжнародного права є важливим аспектом міжнародних відносин. Існує кілька механізмів і структур, які сприяють контролю та забезпечують виконання міжнародних правових норм. Держави можуть укласти міжнародні договори та угоди, в яких вони зобов'язуються додержуватися певних правил та норм. Ці угоди можуть передбачати механізми моніторингу, включаючи звіти, інспекції, регулярні перегляди тощо. Країни також можуть утворювати міжнародні організації для спільного контролю та виконання договорів. Існують різні міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН), Міжнародний Кримінальний Суд (МКС), Міжнародна Агенція з Атомної Енергії (МАГАТЕ) та багато інших, які відіграють роль у контролі та забезпеченні дотримання міжнародного права. Ці організації можуть проводити розслідування, контролювати виконання договорів, розглядати скарги, вживати санкцій тощо.

Легітимізація міжнародного права через парламентський процес є одним зі способів надання правової сили міжнародним нормам. Парламентський процес включає участь представників народу у прийнятті рішень, що стосуються участі держави в міжнародних договорах та зобов'язаннях. Одним з ефективних механізмів легітимізації міжнародного права через парламентський процес є ратифікація міжнародних договорів. Коли парламент держави ратифікує міжнародний договір, це відображає політичну волю народу і підтверджує згоду держави бути зв'язаною зобов'язаннями, передбаченими цим договором. Ратифікація міжнародних договорів дозволяє впроваджувати стандарти міжнародного права у внутрішні закони та політику держави, надаючи їм юридичну силу.

Крім того, парламенти можуть приймати закони та резолюції, які втілюють норми міжнародного права у внутрішнє законодавство. Це може

включати прийняття нових законів або зміну існуючих для відповідності зобов'язанням, що випливають з міжнародних договорів, а також впровадження міжнародних стандартів у законодавство, що стосується конкретних сфер, таких як права людини, торгівля, екологія та інші.

Залучення парламентів у процес розробки та прийняття міжнародного права також може підвищити його легітимізацію. Парламенти можуть брати участь у міжнародних конференціях та зустрічах, де обговорюються проекти договорів або міжнародних норм. Їхні внески, дебати та прийняття рішень можуть забезпечити представництво громадян та включеність різноманітних поглядів у процес формування міжнародного права. Варто зауважити, що легітимізація міжнародного права через парламентський процес може варіюватися залежно від конкретних політичних, правових та інституційних умов кожної держави. Рівень впливу та участі парламентів у прийнятті міжнародного права може відрізнятись від країни до країни.

Національні парламенти відіграють важливу роль у формуванні суб'єктності міжнародного права. Вони є основною інстанцією прийняття національних законів та ратифікації міжнародних договорів, що дає їм великий вплив на розвиток та визначення міжнародних норм та стандартів. Крім того, національні парламенти здійснюють контроль за дотриманням міжнародних зобов'язань держав, включаючи виконання укладених договорів та реалізацію міжнародних стандартів у національне законодавство. Їхні рішення і дії впливають на становлення та розвиток міжнародних норм та практики. Завдяки взаємодії між національними парламентами, міжнародними організаціями та іншими акторами, формується спільна воля й згода, які визначають суб'єктність міжнародного права. Усунення розбіжностей та підтримка спільних підходів між національними парламентами сприяє розвитку міжнародних стандартів, реалізації прав людини, забезпеченню міжнародного миру та безпеки. Таким чином, національні парламенти

виступають важливими акторами у формуванні та розвитку суб'єктності міжнародного права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Довгань В. М. Європейський Парламент. Правовий статус і компетенція в системі органів Європейського Союзу: Монографія / В. М. Довгань. – К. : КНТ, 2007. – 204 с.
2. Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право / А. І. Дмитрієв. К.: Юрінком Інтер, 2001. С. 485.
3. Кернз В. Вступ до права Європейського Союзу: Навч. посіб. / В. Кернз. Пер. з англ. – К. : «Знання», 2002. – 381 с.
4. Міжнародне публічне право : у 2 т. : підручник / за ред. В.В. Мицика ; авт. кол.: В.В. Мицик, М.В. Буроменський, О.В. Буткевич [та ін.]. – Харків : Право, 2020. – Т. 1. Основи теорії. – 416 с.

Надольний О.В., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОЦІНКИ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ

Все частіше ми стикаємося з різноманітними операціями, в яких оцінка нерухомості є необхідним елементом. Зокрема це оформлення спадщини, укладення договорів купівлі-продажу, дарування тощо. Оцінка нерухомості, найпоширеніший вид оцінки, який визначає об'єктивну ринкову вартість об'єкта, як правило, залежно від типу нерухомості, місця розташування об'єкта нерухомості, вартості будівництва подібних об'єктів, загального рівня ціни, та ринкові умови. Оцінка нерухомості, оцінка майна або оцінка землі – це встановлення офіційної ціни на нерухомість з видачою відповідного сертифіката. Офіційні ціни зазвичай близькі до ринкових. Також оцінка нерухомості є найпоширенішою оцінкою для визначення об'єктивної ринкової вартості об'єкта і зазвичай базується на типі нерухомості, місцезнаходженні об'єкта, витратах на будівництво подібних об'єктів, загальному рівні цін і ринкової ситуації.

Оцінка нерухомості може бути виконана для різних цілей, включаючи купівлю та продаж нерухомості, оцінку податків, страхування, розподілу майна в розлученні та інших юридичних процедур. У процесі оцінки нерухомості оцінювач збирає інформацію про властивості нерухомості, такі як розташування, розмір, стан будівель, а також досліджує ринок нерухомості, щоб зрозуміти, які ціни на подібні нерухомості можуть бути на даний момент часу. Після збору інформації оцінювач здійснює розрахунки та визначає ринкову вартість нерухомості. Зазвичай, вартість нерухомості може бути визначена за одним з трьох підходів: за доходом, за порівняльною вартістю та

за вартістю заміщення. Оцінка нерухомості є важливим етапом у багатьох операціях з нерухомістю, тому важливо звернутися до професіоналів з відповідним досвідом для виконання оцінки.

Процес оцінки нерухомості може відрізнятись в залежності від країни, але загалом процес оцінки нерухомості за кордоном має багато спільного з процесом оцінки нерухомості в Україні. Оцінка нерухомості за кордоном також виконується оцінювачами, які мають відповідну кваліфікацію та досвід в оцінці нерухомості. Для здійснення оцінки вони збирають необхідну інформацію про нерухомість, включаючи характеристики будівель, розташування, доступність до інфраструктури та інші фактори, які можуть вплинути на ринкову вартість нерухомості. У деяких країнах, наприклад, у США, є національні організації, які регулюють професію оцінювача та встановлюють стандарти оцінки нерухомості. Організації, такі як American Society of Appraisers та Appraisal Institute, проводять навчання та сертифікаційні програми для оцінювачів, щоб забезпечити високу якість оцінки. У деяких країнах процес оцінки нерухомості може відрізнятись від українського відносно документації та процедур, але загальні принципи оцінки залишаються незмінними. В будь-якому випадку, перед замовленням оцінки нерухомості за кордоном, важливо перевірити кваліфікації та досвід оцінювача, щоб забезпечити точність та достовірність оцінки.

В Великобританії процес оцінки нерухомості в основному залежить від того, для якої мети проводиться оцінка. Наприклад, оцінка для продажу, оцінка для забезпечення іпотеки, оцінка для страхування, оцінка для спадщини або податковій декларації можуть мати різні вимоги та стандарти оцінки. В основі оцінки нерухомості в Великобританії лежить порівняльний аналіз. Оцінювач порівнює нерухомість з іншими схожими об'єктами, що були продані в тому ж районі, в тому ж часі та за схожою ціною. Він також бере до уваги інші фактори, такі як розташування, вік будівлі, стан об'єкта, розмір та площу, та інші характеристики. Для оцінки нерухомості в Великобританії

часто використовують стандарти, такі як Red Book RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors), які містять вимоги до якості та методології оцінки нерухомості. Оцінювачі повинні мати відповідну кваліфікацію та досвід в оцінці нерухомості, а також враховувати будь-які правові та регуляторні вимоги. У Великобританії існує багато організацій, які надають послуги оцінювання нерухомості, такі як RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors), Savills, Knight Frank, CBRE та інші. Клієнти можуть звернутися до цих організацій або до окремих оцінювачів, які мають відповідні кваліфікації та досвід в оцінці нерухомості, для отримання послуг оцінки нерухомості.

В Німеччині процес оцінки нерухомості в основному залежить від того, для якої мети проводиться оцінка. Оцінка для продажу, оцінка для забезпечення іпотеки, оцінка для страхування, оцінка для спадщини або податкової декларації можуть мати різні вимоги та стандарти оцінки. Здійснення оцінки нерухомості в Німеччині зазвичай здійснюється незалежними експертами, які мають спеціальні кваліфікації. Оцінювачі використовують різні методи оцінки, такі як порівняльна оцінка, доходна оцінка та вартісна оцінка. Часто використовуються стандарти оцінки, такі як WertR та ImmoWertV. Оцінювачі враховують різні фактори, такі як розташування, стан будівлі, розмір та площу, вік будівлі та інші характеристики. Для оцінки нерухомості в Німеччині також важливо враховувати законодавство та регуляторні вимоги щодо оцінки. У Німеччині існує багато організацій, які надають послуги оцінювання нерухомості, такі як TÜV, DEKRA, HupZert та інші. Клієнти можуть звернутися до цих організацій або до окремих оцінювачів, які мають відповідні кваліфікації та досвід в оцінці нерухомості, для отримання послуг оцінки нерухомості. Вартість послуг залежить від складності оцінки та інших факторів, таких як місцезнаходження та розмір нерухомості.

Оцінка нерухомості в Україні має свої особливості, які варто враховувати. Особливість нормативної бази стосовно оцінки нерухомості в

Україні регулюється законами та постановами, зокрема Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Положенням про оцінку майна в Україні та іншими нормативно-правовими актами. Чіткі професійні вимоги оцінки нерухомості в Україні дають цим займатись тільки професійним оцінювачам, які мають відповідні кваліфікації та ліцензії, які видаються Національною асоціацією оцінювачів України. Формування ціни є важливим аспектом оцінки нерухомості в Україні яка базується на формуванні ціни відповідно до методології та рекомендацій, що передбачені нормативно-правовими актами. Ціна формується з урахуванням таких факторів, як розташування, технічний стан, вік, характеристики будівель та землі, ринкові умови та інші чинники. Об'єктивність оцінки нерухомості в Україні повинна бути об'єктивною та надійною, з урахуванням всіх необхідних факторів. Оцінювачі повинні мати достовірну інформацію про об'єкт оцінки, а також здійснювати оцінку на основі методів, що відповідають нормам та стандартам.

Не менш важливим фактором також є ринкові умови. Україна є країною з розвиненим ринком нерухомості. Ринкові умови та ціни на нерухомість можуть змінюватися в залежності від регіону, типу нерухомості, її стану та рівня попиту. Нерухомість в Україні може бути дуже різноманітною за типом, станом та місцем розташування. Це може вплинути на вартість нерухомості та складність її оцінки. Корупція є серйозною проблемою в Україні та може впливати на результати оцінки нерухомості. Наприклад, оцінювач може бути змушений занижувати вартість нерухомості, щоб задовольнити інтереси клієнта або органів влади. Але сьогодні, Україна дедалі більше стає прозорішою щодо ринку нерухомості та професійної оціночної діяльності. Наприклад, в Україні існує реєстр оціночних організацій та високоосвічених оцінювачів, який дозволяє забезпечити якість та надійність оцінки нерухомості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс України [прийнято Верховною Радою України від 16.01.2003 № 435-IV]. Редакція від 01.01.2023, підстава - 2465-IX, 2811-IX Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

2. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України [прийнято Верховною Радою України від 12.07.2001 № 2658-III] Редакція від 10.10.2022, підстава - 2518-IX Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>

3. Калінеску Т. В., Романовська Ю. А., Кирилов О. Д. Оцінювання майна. [Навч. посіб.] – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.

4. Пазинич В.І. Оцінка об'єктів нерухомості: [Навч. посіб.] (для студ.вищ.навч.закл) / В.І.Пазинич, Л.А. Свистун. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 434 с.

5. Пузенко С.А. «Основи теорії оцінювання. Порядок проведення незалежної оцінки в Україні»: [Підручник] – К.: ФАДА, ЛТД, 2007. - 192 с.

Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

Полторак О.М., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

НЕПРИЗНАНІ ДЕРЖАВИ ЯК СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Непризані держави - це політичні сутності, які оголосили свою незалежність, але не отримали широкого міжнародного визнання як суб'єкти міжнародного права. Визнання держави іншими суб'єктами міжнародного права, зокрема іншими державами, є важливим юридичним і політичним актом, оскільки воно надає правову легітимність та міжнародний статус цій державі. Хоча існує велика кількість непризнаних держав, найбільш відомими серед них є Палестина, Косово, Абхазія, Південна Осетія, Східний Тимор та Західна Сахара. У багатьох випадках, непризані держави з'явилися внаслідок конфліктів, революцій, війн або деколонізації.

Правовий статус непризнаних держав є складним питанням в міжнародному праві. Без визнання іншими державами, непризані держави мають обмежений доступ до міжнародних організацій, договорів та інших механізмів міжнародного співробітництва. Це може впливати на їхню економічну, політичну та соціальну стабільність. У міжнародному праві існують різні підходи до статусу непризнаних держав. Одні держави вважають, що непризані держави мають право на самовизначення та мають бути повними суб'єктами міжнародного права. Інші держави можуть вважати, що питання визнання є виключно політичним і повинне базуватися на практичних обставинах та міжнародних відносинах.

Проблема непризнаних держав часто стає причиною конфліктів та складних політичних ситуацій. Рішення щодо статусу непризнаних держав може мати важливі наслідки для міжнародної безпеки, стабільності та прав людини. У світі існує постійна дискусія щодо визнання непризнаних держав,

та як це може вплинути на принципи міжнародного права та політичну географію світу. Розуміння цього питання є важливим для розгляду глобальних політичних та правових тенденцій, а також для пошуку мирних та стійких рішень в конфліктах, пов'язаних з непризнаними державами.

Загальноприйнятим принципом міжнародного права є принцип суверенітету, згідно з яким кожна держава має право на самовизначення і встановлення своєї політичної системи. Це означає, що непризанні держави мають право існувати та здійснювати свої політичні, економічні та соціальні функції незалежно від свого статусу. Принципи міжнародного права, такі як недоторканість територіальної цілісності, взаємне визнання та невтручання внутрішніх справ інших держав, також застосовуються до непризнаних держав. Це означає, що інші держави повинні поважати їхню територіальну цілісність і не втручатися у їхні внутрішні справи без їхньої згоди. Проте, непризанні держави зазвичай не мають повного доступу до всіх міжнародних структур і механізмів. Наприклад, вони не можуть стати членами Організації Об'єднаних Націй (ООН) або інших міжнародних організацій. Це обмежує їхню можливість брати участь у прийнятті рішень, які безпосередньо стосуються їхніх інтересів.

Дослідження непризнаних держав як суб'єктів міжнародного права має велику важливість з декількох причин. Розуміння статусу непризнаних держав є ключовим для визначення їх правового положення в міжнародному співтоваристві. Непризанні держави можуть мати власні конституції, уряди, території та населення, і їх існування може мати важливі наслідки для міжнародного правопорядку. Дослідження їх статусу допомагає зрозуміти, як міжнародне право застосовується до цих суб'єктів і як вони можуть співпрацювати з іншими державами та міжнародними організаціями.

Дослідження непризнаних держав може мати важливі наслідки для міжнародних конфліктів та процесів врегулювання. Знання про політичну, економічну та соціальну ситуацію в непризнаних державах допомагає

розуміти корінні причини конфліктів і шукати мирні шляхи їх врегулювання. Також це може сприяти забезпеченню гуманітарної допомоги та розвитку в цих регіонах. Також, дослідження непризнаних держав може мати значення для розвитку міжнародного права. Вивчення особливостей їх статусу допомагає ідентифікувати можливі прогалини або неоднозначності в міжнародних правових інструментах, які регулюють взаємодію з державами. Це може привести до розробки нових або удосконалення існуючих правових норм, які враховуватимуть специфіку непризнаних держав.

Концепція де-факто та де-юре визнання держави є ключовими поняттями в міжнародному визнанні держав і відображають два різних аспекти визнання. Де-юре визнання держави означає офіційне визнання іншими суверенними державами відповідно до міжнародного права. Це формальний акт визнання, коли держава отримує статус суб'єкта міжнародного права. Де-юре визнання базується на виконанні певних критеріїв, таких як контроль над визначеною територією, наявність населення, ефективність управління та здатність укласти міжнародні договори. Воно передбачає активне визнання державою інших держав і встановлює повноправну участь у міжнародних відносинах.

Натомість, де-факто визнання держави відноситься до фактичного контролю держави над територією та існування усталених політичних, економічних та адміністративних структур, незалежно від офіційного визнання іншими державами. Це може включати ситуації, коли держава контролює територію, але не має широкого дипломатичного визнання. Де-факто визнання може бути результатом практичних обставин, геополітичних інтересів чи інших факторів, що впливають на рішення інших держав у визнанні.

Важливість розуміння концепцій де-факто та де-юре визнання полягає у тому, що вони відображають реалії міжнародних відносин і можуть мати великий вплив на дипломатичну практику та вирішення конфліктів. Визнання

держави де-юре надає їй легітимність у міжнародному співтоваристві та правовий статус, що впливає на її права та обов'язки. З іншого боку, де-факто визнання може мати практичні наслідки у взаємодії з іншими державами, такими як торгівля, дипломатичні відносини та політичні угоди. Враховуючи ці дві концепції, важливо зрозуміти, що де-юре визнання має більшу юридичну силу та підтримку, але де-факто визнання може мати значення у практичній реальності та визначати динаміку міжнародних відносин.

Визнання непризнаних держав іншими суб'єктами міжнародного права є складним процесом і має важливі наслідки для міжнародних відносин та правового порядку. Існує два основних підходи до цього питання: підходи, які підтримують визнання непризнаних держав, і підходи, які заперечують таке визнання. Західні країни та багато країн Європи ставляться до визнання непризнаних держав з обережністю. Вони часто приймають реалістичний підхід і визнають державу, якщо вона відповідає певним критеріям, таким як контроль над територією, населенням та ефективним управлінням. Ці країни переважно орієнтуються на де-факто визнання, тобто на фактичний контроль над територією і існування стабільних структур. З іншого боку, країни, які мають спірні територіальні питання або прагнуть зберегти єдність свого державного територіального цілісності, часто не визнають непризані держави. Ці країни можуть посилатися на принципи міжнародного права, такі як недоторканність територіальної цілісності та нерозповсюдження визнання нових держав, щоб не заохочувати подібні процеси.

Важливо зазначити, що визнання непризнаних держав є суверенним вирішенням кожної окремої держави, яка приймає рішення про встановлення дипломатичних відносин або іншої форми визнання. Міжнародне право не накладає обов'язку визнання або невизнання держави на інші країни. Загалом, визнання непризнаних держав є складним питанням, яке вимагає врахування політичних, геополітичних, правових та моральних аспектів. Відношення

країн до визнання непризнаних держав може змінюватись залежно від конкретної ситуації та інтересів кожної держави.

Отже, непризанні держави являються однією з складних тем, пов'язаних з міжнародним правом. Непризанні держави - це територіальні одиниці, які проголосили незалежність, але не отримали широкого міжнародного визнання. Це може бути внаслідок різних причин, включаючи територіальні конфлікти, політичні суперечки або відсутність згоди серед міжнародної спільноти. З точки зору міжнародного права, непризанні держави не мають того ж правового статусу, що і повноправні суб'єкти міжнародного права, такі як суверенні держави. Вони не можуть брати участь у міжнародних організаціях, голосувати на міжнародних форумах або входити в дипломатичні відносини з іншими країнами. Також, непризанні держави не підлягають тим самим міжнародним правилам та обов'язкам, що і повноправні суб'єкти.

Проте, варто відмітити, що непризанні держави можуть мати певні права на основі загальних принципів міжнародного права, таких як право на самовизначення народів. Це право визнається, наприклад, в Конституції Організації Об'єднаних Націй. Відповідно, народи, що проживають на територіях непризнаних держав, можуть мати право визначати свій політичний статус та прагнути до незалежності. У практиці вирішення конфліктів, пов'язаних з непризнаними державами, можуть застосовуватися інші механізми, такі як миротворчі операції, міжнародні посередництва або тимчасові адміністрації. Водночас, дипломатичні зусилля спрямовані на пошук політичних рішень, які враховують інтереси всіх сторін та забезпечують стабільність та мирне співіснування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галан В.О. Міжнародне правонаступництво держав у практиці Співдружності Незалежних Держав [Текст]: дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Галан Вікторія Олександрівна ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2006. - 224 арк.

2. Далявська Т. П. Невизнані держави в контексті державотворчих процесів та міжнародного визнання / Т. П. Далявська // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2014. - Вип. 66. - С. 345-353.

3. Перевезенцев О.Ю. Міжнародно-правове регулювання інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів [Текст] / О. Ю. Перевезенцев. - К. : Знання, 2007. - 262 с.

4. Хмельова І. Є. Визнання та імунітет держав у міжнародному праві / І. Є. Хмельова // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 3. - С. 410-413.

Пашенко А.Е., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

Шевченко В.С., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

КОНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ: ПРОЦЕДУРИ РАТИФІКАЦІЇ ТА ВТІЛЕННЯ В НАЦІОНАЛЬНЕ ПРАВО

Міжнародні договори - це угоди, які укладаються між двома або більше країнами з метою регулювання спільних питань та забезпечення співпраці між ними. Вони можуть охоплювати різні сфери, включаючи політику, торгівлю, права людини, екологію, військові питання та інші аспекти відносин між державами. Конституційне регулювання міжнародних договорів, зокрема процедури ратифікації та втілення їх в національне право, є важливим аспектом взаємовідносин держав у міжнародному праві. Ратифікація міжнародного договору підтверджує згоду держави стати його учасником та зобов'язує державу дотримуватися положень цього договору. Втілення міжнародних договорів в національне право передбачає їх переклад у внутрішньодержавні норми і механізми, що забезпечують їх реалізацію та дотримання в рамках внутрішнього правового порядку.

У багатьох країнах процедура ратифікації міжнародних договорів підлягає конституційним вимогам і регламентується національним законодавством. Зазвичай, ратифікацію міжнародного договору здійснює виконавча влада за погодженням з законодавчим органом чи парламентом. Процедура може передбачати обговорення та затвердження договору в парламенті, можливість публічного обговорення, діалогу з громадськістю, а також участь конституційних органів у затвердженні договору.

Крім того, конституційне регулювання міжнародних договорів визначає статус таких договорів у внутрішньому правовому порядку. Відповідно до

конституційних норм, міжнародні договори можуть мати пряму або непряму дію в національному правовому просторі. Пряма дія означає, що міжнародні норми безпосередньо застосовуються внутрішніми судами та мають пріоритет перед національним законодавством. Непряма дія передбачає необхідність прийняття внутрішніх законів або рішень, які б забезпечували виконання зобов'язань, випливаючих з міжнародних договорів. Крім того, конституційні норми можуть встановлювати процедури для забезпечення дотримання міжнародних зобов'язань. Це може включати засади внутрішнього контролю, механізми вирішення спорів або відповідальності за порушення договорів. Конституційні положення також можуть передбачати права та обов'язки держави щодо виконання міжнародних договорів, забезпечуючи належний процес ратифікації та виконання договорів.

Після ратифікації міжнародного договору він повинен бути втілений в національне право. Цей процес може включати прийняття нових законів або змін до існуючих, створення виконавчих механізмів та інших необхідних заходів для забезпечення виконання зобов'язань, передбачених у договорі. Втілення міжнародного договору в національне право зазвичай здійснюється на основі принципу юридичної законності, дотримуючись процедур, визначених відповідними конституційними та правовими нормами. Один з можливих способів втілення міжнародного договору в національне право - це прийняття нових законів або внесення змін до існуючих законодавчих актів. Це може стосуватися різних сфер, які потребують регулювання для забезпечення виконання зобов'язань, включених у договір. Наприклад, якщо міжнародний договір передбачає заходи щодо охорони навколишнього середовища, країна може прийняти нові закони про екологічний захист або внести зміни до існуючих нормативно-правових актів, які регулюють цю сферу.

Крім прийняття законів, втілення міжнародного договору в національне право може включати створення виконавчих механізмів та інших необхідних

структур для ефективного виконання зобов'язань, передбачених у договорі. Це може включати призначення відповідальних органів або установ, розробку процедур моніторингу та звітності, а також встановлення механізмів вирішення спорів або санкцій за порушення договору. Узгодження міжнародних договорів з національним правом є важливим етапом, який дозволяє країнам забезпечити виконання своїх зобов'язань та забезпечити юридичну стабільність. Це також сприяє підтримці міжнародної легітимності та довіри до договорів, які були укладені.

Процедури ратифікації та втілення міжнародних договорів в національне право мають велике значення для забезпечення юридичної стабільності, виконання зобов'язань державами та збереження міжнародного порядку. Ці процеси сприяють інтеграції міжнародного права во внутрішню правову систему держави, забезпечуючи його ефективну реалізацію та захист прав та інтересів держави в міжнародних відносинах.

Існує складна взаємодія між міжнародними договорами та внутрішнім правом країни, і питання про ієрархію між ними часто стає предметом обговорення та тлумачення. Відносини між цими двома рівнями права можуть варіюватись залежно від конституційної та правової системи країни, а також від специфічних умов та контексту конкретного договору. Багатонаціональні договори, такі як угоди Організації Об'єднаних Націй, можуть мати загальносвітову силу та визнання. Вони створюють норми та стандарти, які мають обов'язковий характер для всіх держав-учасниць. У цьому контексті, якщо існує конфлікт між положеннями міжнародного договору та внутрішнім правом країни, міжнародні норми можуть мати пріоритет.

В багатьох юрисдикціях, внутрішні закони і конституція країни мають важливе значення і є вищими за міжнародні договори. Це означає, що, незважаючи на ратифікацію договору, якщо внутрішні закони не узгоджуються з положеннями договору, внутрішні правила можуть мати перевагу. Однак, це залежить від конституційної системи та правової практики

країни. В деяких випадках, коли держава ратифікує міжнародний договір, вона може бути зобов'язана прийняти або змінити свої внутрішні закони, щоб забезпечити виконання зобов'язань, випливаючих з договору. Цей процес відомий як "гармонізація" або "втілення" міжнародного права в національне законодавство.

Загалом, ієрархія міжнародних договорів та внутрішнього права є складним питанням, яке може розглядатися з різних юридичних та конституційних підходів. Роль та значення міжнародних договорів у внутрішній правовій системі країни визначаються конституційними нормами, прецедентами судової практики та політичною волею країни.

Конституційне регулювання міжнародних договорів, зокрема процедури їх ратифікації та втілення в національне право, є важливим елементом в управлінні зовнішньополітичними зобов'язаннями країни. Цей процес відображає взаємодію між міжнародним правом та внутрішнім правом, забезпечуючи юридичну стабільність, легітимність та конституційність міжнародних зобов'язань. Процедура ратифікації міжнародного договору включає затвердження договору країною згідно з її внутрішнім правом, часто через прийняття закону або рішення парламенту. Це підтверджує волю держави бути зв'язаною положеннями договору. Ратифікація підтверджує правовий зв'язок країни з міжнародними зобов'язаннями та її зобов'язання дотримуватися положень договору.

Після ратифікації міжнародного договору, для його виконання та застосування на внутрішньому рівні, він повинен бути втілений в національне право. Цей процес включає адаптацію законодавства та створення виконавчих механізмів, необхідних для забезпечення виконання зобов'язань, передбачених у договорі. Прийняття нових законів або внесення змін до існуючих законодавчих актів можуть бути необхідними для відповідності національного права положенням договору. Відповідне втілення міжнародних договорів в національне право є необхідним для забезпечення ефективного

виконання зобов'язань країни та врегулювання їх внутрішніх відносин. Це допомагає забезпечити юридичну стабільність, правову дисципліну та довіру до договорів, які були укладені. Конституційне регулювання міжнародних договорів є важливим кроком у забезпеченні відповідності державних дій принципам правової держави та міжнародним зобов'язанням країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнатівський, М. М. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для юристів громадських приймалень [Текст] / М. М. Гнатівський, Т. Р. Короткий. - Одеса : Фенікс, 2015. - 92 с.
2. Дмитрієв А. І., Муравйов В. І. Міжнародне публічне право: навч. посіб.; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 638 с.
3. Міжнародне право: навч. посіб.; за ред. М. В. Буроменського. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 336 с.
4. Міжнародне право. Основи теорії: підручник; за ред. В. Г. Буткевича. Київ: Либідь, 2002. 608 с.

Пригоцький В.А., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Ратошнюк Є.О., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА КОРПОРАЦІЇ: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ПРАВОВИЙ СТАТУС

Міжнародне право визначається як система правил та принципів, які регулюють взаємодію держав та інших суб'єктів міжнародного співтовариства. Воно є ключовим інструментом для регулювання відносин між країнами, а також міжнародних організацій, недержавних суб'єктів, таких як корпорації, та інших акторів міжнародної сцени. Міжнародне право встановлює правила щодо поведінки держав у міжнародних відносинах та вирішення спорів між ними. Воно визначає права та обов'язки держав, зокрема в галузях таких як територіальний суверенітет, права людини, міжнародна безпека, міжнародна торгівля та інвестиції, охорона навколишнього середовища, гуманітарне право та багато інших.

У міжнародному праві корпорації також визнаються як важливі суб'єкти. Вони мають права та обов'язки, що впливають з міжнародного права, і їх діяльність підпорядкована визначеним правилам та стандартам. Корпорації можуть виконувати роль іноземного інвестора, учасника міжнародної торгівлі, організатора виробництва чи надавача послуг. Міжнародне право надає корпораціям права на захист своїх інтересів та власності, але також накладає на них обов'язки, зокрема щодо додержання прав людини, охорони навколишнього середовища та додержання принципів справедливої конкуренції. Корпорації можуть брати участь у міжнародних спорах та розглядати свої правові претензії перед міжнародними судами або арбітражними трибуналами.

Зростання впливу корпорацій у сучасному світі є помітним явищем, яке має великий вплив на економіку, політику та суспільство загалом. Це тренд, що проявляється в багатьох аспектах і має як позитивні, так і негативні наслідки. Однією з причин зростання впливу корпорацій є процес глобалізації. Завдяки зростаючій світовій торгівлі, технологічному розвитку та злиттям компаній, багато корпорацій стають міжнародними гравцями зі значними ресурсами та глобальним впливом. Вони можуть впливати на політичні рішення, законодавство та міжнародні угоди.

Корпорації також здатні маніпулювати громадською думкою і спонсорувати політичні кампанії, що може забезпечувати їм певну владу та вплив на прийняття рішень у свою користь. Це підкреслює важливість прозорості, етичного управління та механізмів контролю над корпоративними діями.

З іншого боку, зростання впливу корпорацій також може мати позитивні аспекти. Вони створюють робочі місця, забезпечують економічний розвиток і здатні інвестувати у наукові дослідження та інновації. Корпорації часто виступають ініціаторами соціально відповідальних проєктів, сприяючи зростанню благополуччя та покращенню якості життя в спільнотах, де вони працюють.

Для ефективного управління впливом корпорацій у сучасному світі необхідні ефективні механізми регулювання та контролю. Правильне законодавство, міжнародні угоди та етичні стандарти можуть забезпечити баланс між корпоративними інтересами та загальними інтересами суспільства. Врешті-решт, зростання впливу корпорацій у сучасному світі є складним явищем, що має багато різних аспектів. Важливо забезпечити, щоб цей вплив був збалансованим та сприяв сталому розвитку, справедливості та добробуту як на рівні корпорацій, так і на рівні суспільства в цілому.

Правовий статус корпорацій у міжнародному праві визначається системою норм та принципів, що регулюють їх діяльність в міжнародному

співтоваристві. Основними аспектами правового статусу корпорацій у міжнародному праві є їх визнання як суб'єктів міжнародного права та надання їм прав та обов'язків. У міжнародному праві корпорації можуть бути визнані суб'єктами, але це не означає, що вони мають такий же статус, як держави. Корпорації виступають як недержавні суб'єкти міжнародного права і їх статус базується на визнанні їх правової особи, що має відокремлену юридичну існуваність від своїх засновників та членів. У міжнародному праві корпорації мають ряд прав, таких як право на власність, право на захист, право на участь у міжнародних спорах та право на укладання контрактів. Одночасно, на корпорації покладаються обов'язки, включаючи дотримання принципів міжнародного права, включаючи права людини, міжнародного гуманітарного права та принципів справедливої конкуренції.

Відповідальність корпорацій у міжнародному праві є важливим питанням, що наразі активно обговорюється на рівні міжнародних відносин. У контексті глобалізації та посилення впливу корпорацій на економіку, соціальну сферу та навколишнє середовище, зростає необхідність встановлення правових механізмів, які б регулювали поведінку корпорацій і забезпечували їх відповідальність за можливі негативні наслідки їхньої діяльності. У міжнародному праві існують кілька основних засад, які встановлюють відповідальність корпорацій. Перша засада полягає в тому, що корпорації повинні дотримуватися всіх міжнародних договорів та конвенцій, які стосуються їхньої діяльності. Наприклад, щодо прав праці, ведення бізнесу, екологічних стандартів тощо. Це означає, що корпорації несуть відповідальність за порушення таких норм і можуть бути притягнуті до відповідних судових процедур та механізмів врегулювання спорів.

Друга засада полягає в тому, що корпорації мають додержуватися загальноприйнятих норм міжнародного права, таких як заборона на геноцид, злочини проти людяності, військові злочини тощо. Якщо корпорація вчиняє або сприяє вчиненню таких злочинів, вона може бути притягнута до

кримінальної відповідальності відповідно до міжнародного права. Третя засада полягає в тому, що корпорації повинні дотримуватися принципу соціальної відповідальності. Це означає, що вони мають враховувати соціальні, екологічні та етичні наслідки своєї діяльності. Цей принцип передбачає, зокрема, забезпечення безпечних та справедливих умов праці, захист прав людини, уникнення дискримінації та недопущення екологічної шкоди. В разі порушення цих принципів, корпорації можуть бути піддані різноманітним санкціям, таким як штрафи, заборона на виконання певних видів діяльності, втрата репутації тощо.

Відповідальність корпорацій у міжнародному праві стикається з рядом викликів і має перспективи для подальшого розвитку. Існуючі правові механізми в міжнародному праві щодо відповідальності корпорацій можуть виявлятися недостатньо ефективними або неадекватними. Перспектива полягає у вдосконаленні цих механізмів, встановленні більш жорстких норм та забезпеченні їх ефективної реалізації. Багато з міжнародних норм і механізмів відповідальності корпорацій спрямовані на мультинаціональні компанії. Однак, національні корпорації також мають великий вплив на соціальні та екологічні питання. Подальший розвиток права повинен забезпечити відповідальність усіх корпорацій, незалежно від їхньої міжнародної або національної приналежності. абезпечення відповідальності корпорацій вимагає співпраці міжнародних організацій, держав, громадських організацій та самими корпораціями. Перспективи полягають у зміцненні цієї співпраці, обміні інформацією та кращому координації зусиль для забезпечення відповідальної діяльності корпорацій.

Зростаюча свідомість і активність громадськості щодо відповідальності корпорацій має значний вплив на розвиток міжнародного права. Громадські рухи, неприбуткові організації та активісти вимагають більш жорсткого регулювання корпорацій та відповідальності за їхні дії. Це стимулює держави та міжнародні організації до подальших кроків у цьому напрямку. Усі ці

виклики та перспективи свідчать про необхідність подальшого розвитку і вдосконалення правових норм та механізмів відповідальності корпорацій у міжнародному праві. Важливо забезпечити баланс між інтересами корпорацій і загальносуспільними цілями, зокрема захистом прав людини, збереженням довкілля та сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кучик О.С. Україна в міжнародних організаціях [Текст] : підручник / О. С. Кучик ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - 411 с.
2. Міжнародні організації: Навч. Посібник / За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Кутайні З. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 440 с.
3. Міжнародне право: навч. посібник / за ред. М.В. Буроменського. К., 2006. 336 с.
4. Міжнародне публічне право: Підручник. 2-ге вид. / за ред. В.М. Репецького. К., 2012. 437 с.

Сарабун О.В., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Шевченко В.С., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

КОНЦЕПЦІЯ ТЕРИТОРІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ І ВИЗНАЧЕННЯ

Концепція території має велику важливість в міжнародному праві, оскільки вона визначає суверенітет та юрисдикцію країни над її власною територією. Відносини між державами, зокрема їх правові статуси, територіальні претензії, розмежування кордонів, визнання або окупація територій, розташування військових баз та договірні зобов'язання, базуються на концепції території. Згідно з міжнародним правом, територія держави включає сушу, води територіального моря, повітряний простір, а також підземні ресурси та інші природні ресурси, що знаходяться на її території. Держава має право встановлювати закони, здійснювати суверенні дії та захищати свою територію від будь-яких порушень або незаконних дій інших держав.

Концепція території також визначає взаємини між державами щодо суверенітету, невтручання та розвитку. Наприклад, порушення територіальної цілісності однієї держави іншою може мати серйозні наслідки, такі як війна або міжнародна споруда. Визнання територіальних прав держав є важливим для підтримання стабільності та миру в міжнародних відносинах. Крім того, концепція території також впливає на права та обов'язки держав в рамках міжнародних договорів і угод. Наприклад, визначення межових ліній та розташування кордонів може бути основою для укладання територіальних договорів між державами.

Суверенітет є ключовим поняттям в політичній теорії та міжнародному праві, і воно означає, що кожна держава має повну владу та контроль над

своєю власною територією, без зовнішнього втручання чи домінування інших суб'єктів. Це означає, що кожна держава має право приймати власні закони, встановлювати політичні та економічні системи, здійснювати внутрішні та зовнішні рішення без примусу або втручання з боку інших держав. Суверенітет над територією означає повну владу та контроль держави над її власною територією, без зовнішнього втручання чи домінування інших суб'єктів. Це один з основних принципів міжнародного права, який визнається та захищається міжнародними нормами та угодами. Суверенітет над територією означає, що держава має право встановлювати свої закони, здійснювати внутрішні та зовнішні політичні дії, економічно розвиватися, здійснювати контроль над своїми кордонами, приймати рішення щодо вступу до міжнародних організацій та укладати договори з іншими державами. Суверенітет є невід'ємною частиною поняття держави і є основою для визнання її міжнародного правового статусу. Принцип недоторканості територіальної цілісності держави, який впливає з суверенітету, має велике значення в міжнародних відносинах та забезпечує мир, стабільність та незалежність держав.

Захист територіальної цілісності є важливою складовою міжнародного права та міжнародних відносин. Він означає захист права держави на недоторканість своєї території та запобігання будь-якому незаконному втручання, окупації або анексії її території іншою державою чи суб'єктом. Міжнародне право визнає принцип недоторканості територіальної цілісності держави, який відображений в Карті Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних документах. Згідно з цим принципом, жодна держава не має права втручатися у внутрішні справи і територіальну цілісність іншої держави.

Захист територіальної цілісності може бути здійснений різними шляхами, включаючи політичні, дипломатичні та юридичні засоби. Держава може використовувати дипломатичний тиск, переговори та міжнародні спільноти для підтримки своєї територіальної цілісності. У разі загрози або

фактичного порушення територіальної цілісності, держава може використовувати право на самозахист відповідно до міжнародного права. Важливо зазначити, що захист територіальної цілісності повинен здійснюватися відповідно до принципів міжнародного права, зокрема засад недискримінації, пропорційності та відсутності використання сили, крім випадків самозахисту. Міжнародні спільноті та міжнародні організації, такі як ООН, можуть виконувати роль посередників та сприяти розв'язанню спорів, що стосуються територіальної цілісності. Захист територіальної цілісності є важливою передумовою для збереження міжнародного порядку, стабільності та миру.

Міжнародні спори про кордони виникають, коли держави не мають однозначних угод чи домовленостей щодо своїх територіальних меж. Такі спори можуть виникати з різних причин, таких як історичні конфлікти, колоніальне минуле, національні амбіції, доступ до ресурсів або етнічні чи культурні розбіжності. Міжнародні спори про кордони зазвичай вирішуються за допомогою дипломатичних зусиль та міжнародних правових процедур. Основними засобами вирішення таких спорів є переговори, посередництво, мирні угоди та рішення міжнародних судів.

У деяких випадках спірні території можуть бути передані на розгляд міжнародним судам чи арбітражним установам, таким як Міжнародний Суд ООН або Міжнародний Судовий Організації Об'єднаних Націй. Ці органи можуть розглянути докази, аргументи сторін та застосувати міжнародне право для вирішення спору та встановлення кордонів. Існують також приклади, коли спорні території стають предметом міжнародних конфліктів або навіть збройних конфліктів. В таких ситуаціях міжнародне співтовариство може сприяти мирному врегулюванню та примиренню сторін через медіацію, встановлення перемир'я, санкції або відправку миротворчих сил.

Концепція території в міжнародному праві включає в себе правові аспекти і визначення, які регулюють відносини між державами щодо їх

територіальних меж. Територія визнається основою суверенітету держави та має велике значення для визначення її політичних, економічних та соціальних рамок. У міжнародному праві територія держави включає територіальну поверхню, атмосферу, простір над землею та підземний простір, а також прилеглі акваторії та їх ресурси. Держави мають суверенне право на володіння, користування та розпорядження своєю територією, а також право встановлювати та контролювати свої кордони.

Принцип недоторканості територіальної цілісності є важливим аспектом концепції території в міжнародному праві. Він передбачає, що кожна держава має право на недоторканість своєї території та незалежність в управлінні ним. Інші держави повинні поважати це право і утримуватися від будь-якого незаконного втручання або агресії. Однак, важливо враховувати, що суверенітет над територією може бути обмежений певними зобов'язаннями, які держава приймає відповідно до міжнародних договорів та норм міжнародного права. Деякі обмеження можуть включати дотримання прав людини, збереження міжнародного миру та безпеки, боротьбу з тероризмом та незаконною торгівлею.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гарькавченко К.Г. Територіально-політичний поділ світу в 90-х рр. ХХ – початку ХХІ століття: боротьба за Арктику: дис. ... канд. іст. наук: спец. 07.00.02 «Всесвітня історія» / наук. кер. О.В. Набока; ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2017. 196 с. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/2302>.

2. Войціховський А.В. Міжнародне право : підручник. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 544 с.

3. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. – Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. – 252 с.

4. Мицик В. В., Буроменський М.В., Гнатовський М.М. Міжнародне публічне право : підручник / під ред. В.В. Мицика. Харків: Право. Т. 2. Основні галузі. 2018. 624 с.

Чанковський Ф.В., студент групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Мохнатюк В.Р., асистент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА У ПРАВОТВОРЧОСТІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Дослідження права і політики свідчить про прихильність до використання методів політичних наук - ретельних, прозорих емпіричних досліджень, що підлягають експертній оцінці та критиці - для розуміння того, як працює право як інститут: сукупність впізнаних, шаблонних процесів і культурних прагнень. Сучасні політично-правові дослідження, повертаються до витоків політології, де право було центральним поняттям у фундаментальних працях Еміля Дюркгейма та Макса Вебера. Концепція права в ранній політології, однак, була більш ємною, ніж виключно дії держави. Дюркгейм, наприклад, стверджував, що право стало втіленням колективної політичної культури в епоху функціональної взаємозалежності. У суспільствах з розвиненим поділом праці право витіснило традиційну роль релігії, створивши підґрунтя для нової громадянської етики. Для Е. Дюркгейма, «право є... видимим символом усього того, що по суті є політичним».

Жак Коммайль і Стефані Лакур вважають, що дослідження політичної культури юриста, яку Патриція Евік і Сьюзен Сілбі визначають як участь юристів у виробництві законності (соціально-політична структура), є позитивним втручанням у французьку політологію права. Цей науковий напрям поєднує традиційну французьку концепцію ролі права як інструменту держави з прихильністю французької політології до «політичної інженерії на службі вдосконалення права». Прагнучи присвятити себе, як пише С. Лакур, «проявам права в їх надзвичайній різноманітності по відношенню до самого політичного суспільства» - бачення політології як науки, а не як державної

політики – французькі політологи почали досліджувати американську науку про право і політику. Будучи спочатку американською галуззю наукових досліджень, заснованою на поєднанні американського політично-правового реалізму початку двадцятого століття і політичних наук після Другої світової війни, "Право і політика" стало процвітаючою міжнародною галуззю наукових досліджень.

Також сучасне суспільство характеризується зростаючим домінуванням формально-юридичної раціональності і паралельним занепадом патріархального, а також релігійного авторитету. Однак рух до формальної правової раціональності приніс із собою унікальну напругу між процедурним формалізмом правової раціональності та дедалі політичнішими вимогами до змістовної справедливості. Значна частина політично-правових досліджень досліджує цю напругу в її незліченних варіаціях. У цих фундаментальних політичних теоріях право - це не просто озброєне вмістилище цінностей і пріоритетів, визначених деінде, і не просто обмежений інструмент сучасної держави. Воно продукується і виплітається в політичній культурі, на вулицях і в магазинах, а також у законодавчих органах і суддівських кабінетах.

Американські правові реалісти і прагматики початку ХХ століття поділяли таке розуміння того, що можна було б назвати політично-культурною конституцією права. О. Холмс, наприклад, наполягав на тому, що право є великим антропологічним документом, який втілює не тільки загальні норми, але й переконливі особисті розповіді про те, як громадяни живуть і працюють. У своєму часто цитованому вступі до книги "Загальне право" Олівер Венделл Холмс, Загальне право, Бостон: він написав те, що стало канонічним реалістичним викладом: "Політичне життя закону - це не логіка, а досвід". Як і його молодший шанувальник, Джон Дьюї, Олівер Холмс використовував слово "досвід" як назву політичної культури.

Луї Менанд, Метафізичний клуб, Нью-Йорк: Farrar Straus... Зміщуючи фокус юриспруденції в бік дослідження політичної культури, і О. Холмс, і Д.

Дьюї прагнули вирішити вічні дилеми щодо легітимності правового примусу в рамках прагнення до свободи і демократії, створюючи таким чином специфічно американську версію напруженості Е. Дюркгейма і М. Вебера. Дюркгейма та М. Вебера.

Ключ до прагматичних, емпіричних, демократичних і політико-культурних орієнтацій О. Холмса і Д. Дьюї полягав у розумінні самого життя як експерименту. Політичні зміни є постійними, суспільні відносини вічно відкриті для перегляду, причому не обов'язково вперед або вгору, але вперед, до майбутнього, яке завжди перебуває у процесі творення. У своїх рекомендаціях вони стверджували, що державна політика, або те, що вони називали «політичною реконструкцією», для того, щоб бути ефективною і обґрунтованою, повинна вироблятися за допомогою відкритих процесів, що передбачають широку участь громадськості. Центральним епістемологічним і методологічним висновком, однак, було визнання того, що ймовірнісні міркування можуть виявити закономірності в індивідуальній поведінці юриста, позначеній як свободою дій, так і невизначеністю. Іншими словами, модерністський раціоналізм може бути примирений з демократичною участю та ефективністю прийняття рішень, які іноді можуть здаватися ірраціональними масами, і навіть може посилити їх. О. Холмс, Д. Дьюї та їхні колеги-прагматики прийняли ідею біологів і фізиків: випадкові зміни на індивідуальному рівні юристів породжують закономірності на суспільному рівні. Розширюючи участь - збільшуючи розмір вибірки - ми отримаємо більш широкі, інклюзивні та надійні репрезентації, і, як наслідок, більш сприятливу політику. Замість того, щоб розуміти право як серію конкретних суперечок або обмежений набір загальних правил, ми можемо і повинні, на їхню думку, розуміти право ймовірно як політично-культурну систему. Разом класичні європейські політичні теоретики та американські прагматики і правові реалісти сформулювали мрію про науку про політику, і вони поставили право в її центр. Традиційно проводячи межу між дією права у вигляді політично-

правового впливу та правового регулювання. Політично-правовий вплив розглядається як ціннісно-орієнтований вплив політики та права на свідомість і поведінку людей». В Естонії різні аспекти політичної культури юриста вивчали професор Ільмар Ребане, який помер рік тому, та його учні (П. Нуума, Е. Раска, Л. Аувяерт та інші).

В основному, політична культура юриста існує в суспільстві, соціальній групі та в окремому індивіді-юристі. Можна виокремити мікро- (що складається з кількох осіб) та макрогрупи. Останні можуть відповідати визначенню суспільства. Політична культура юриста - це безпосередній модифікатор поведінки суспільства, групи чи індивіда, який відображає об'єктивну реальність, а також місце і роль суб'єктів свідомості в цій реальності.

Існують різні форми політичної культури юриста (політична, правова, моральна, етнічна, естетична, релігійна тощо), через які правники усвідомлюють навколишній світ. Всі форми політичної культури юриста визначаються соціальним середовищем і самі впливають на процеси, що відбуваються в суспільстві.

Політична культура юриста - це сукупність ідей, поглядів, почуттів і традицій, які відображають ставлення юриста до політично-правових питань у суспільстві. Через політичну культуру юриста відбувається розробка та реалізація законів у суспільстві, оскільки будь-який конкретний закон, що розробляється або реалізується, повинен відповідати принципам розробника та виконавця закону щодо його обґрунтованості та ефективності. Політична культура юриста відіграє важливу роль у формуванні імперативної моделі поведінки. Це здійснюється шляхом всебічного вивчення поглядів правників на комплекс економічних, політичних, етичних, релігійних та інших відносин на рівнях суспільства в цілому, соціальних груп і окремої особистості. Політична культура юриста оцінює чинне право, а також має на увазі образ бажаного або ідеального права. При вивченні структури політичної культури

юриста необхідно враховувати залежність її елементів від ступеня розвитку суспільства, роль і значення цих елементів у суспільстві, види правовідносин, а також суб'єктів права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України [Електронний ресурс]:[прийнято Верховною Радою України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР] Редакція від 01.01.2020, підстава - 27-IX Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України [прийнято Верховною Радою України від 05.07.2012 № 5076-VI] Редакція від 29.12.2022, підстава - 2571-IX Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>

3. Варфоломеева Т. В. Сучасне і майбутнє української адвокатури [Навч. посіб.] – К.: Центр учбової літератури, 1996. – 173 с.

4. Адвокатура України: [Навч. посіб.]: у 2 кн. / за ред. доктора юр. наук, проф. С.Я. Фурси. К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2007. 940 с.

5. Фіолевський Д. П. Адвокатура: [Підручник] 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Алерта, 2014. 624 с.

СЕКЦІЯ 3. ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ ТА ПРАВОПОРУШЕННЯ.

*Безносюк А.М., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

*Шевчук Я.О., студентка групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОМАНДУВАННЯ ЗА ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ: КОНЦЕПЦІЯ КОМАНДНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ

Відповідальність командування за військові злочини є важливою складовою військового права та міжнародного гуманітарного права. Командування військами несе відповідальність за дії своїх підлеглих і за забезпечення дотримання норм і принципів гуманітарного права під час збройних конфліктів. У разі вчинення військового злочину, який має систематичний характер або вчинений за наказом командування, відповідальність може поширюватися не тільки на безпосередніх виконавців, але й на вище розташованих посадових осіб, які могли знати про такі злочини або мали підстави їх передбачити. Згідно з міжнародним гуманітарним правом, командири несуть відповідальність за недотримання правил і законів війни, які включають такі злочини, як злочини проти мирного населення, вбивство, замах на життя, незаконне утримання у полоні, замах на особистість, зґвалтування, насильство, пограбування, насильство над дітьми та інші злочини, що порушують гуманітарні стандарти.

Відповідальність командування може мати різні форми, включаючи кримінальну відповідальність перед національними судами або спеціалізованими міжнародними судами, дисциплінарні заходи, такі як звільнення з військової служби, адміністративні санкції або призначення службових розслідувань. Усунення безкарності є важливим аспектом встановлення відповідальності командування. Міжнародні органи та організації працюють над забезпеченням того, щоб військові злочини не

залишалися безкарними, і сприяють проведенню розслідувань та судового переслідування відповідних осіб. Такі заходи спрямовані на попередження майбутніх порушень та зміцнення принципу відповідальності в контексті воєнних конфліктів.

Концепція командної відповідальності є важливим принципом управління та лідерства, особливо в контексті військових операцій і виконання складних завдань командами. Вона передбачає, що командир несе відповідальність за дії своїх підлеглих, результати їхньої роботи та безпеку всієї команди. Юридичний аспект командної відповідальності може мати два основних напрямки: військове право та міжнародне гуманітарне право. Давайте розглянемо кожен з них окремо.

Військове право визначає норми і принципи, які регулюють поведінку військових осіб, включаючи командирів, під час воєнних дій. Це може включати внутрішні правила та процедури військової організації, військовий кодекс чи військовий кримінальний кодекс країни. Військове право встановлює відповідальність командирів за недотримання встановлених норм і принципів, включаючи порушення внутрішніх правил, наказів, процедур та норм міжнародного гуманітарного права. Командир може бути підданий дисциплінарним заходам, які можуть включати звільнення з військової служби, позбавлення звання або інші адміністративні санкції залежно від вагомості порушень.

Міжнародне гуманітарне право (МГП) регулює поведінку воєнних конфліктів і встановлює обов'язки для всіх сторін конфлікту, включаючи командирів військових сил. Воно містить норми, які обмежують використання сили, захищають цивільне населення та недисциплінованість військових осіб. Згідно з МГП, командири несуть відповідальність за вчинення військових злочинів своїми підлеглими. Це означає, що командир може бути притягнутий до відповідальності за злочини, вчинені його підлеглими, якщо він знав або мав підстави знати про такі злочини, але не здійснив належних заходів для їх

запобігання або розслідування. Міжнародні механізми, такі як Міжнародний кримінальний суд, можуть проводити розслідування та судити командирів за військові злочини, включаючи злочини проти людяності, військові злочини та злочини війни.

Відповідальність командування за військові злочини є важливою складовою військової дисципліни та забезпечення безпеки. Ефективність командної відповідальності залежить від різних факторів, які можна розглянути наступним чином:

1. Командний ланцюжок: Командна структура та ієрархія військового управління відіграють важливу роль у встановленні відповідальності. Чітко визначені ролі та обов'язки командування сприяють створенню ефективного механізму контролю та відповідальності за можливі злочини, що вчиняються військовим персоналом.

2. Тренування та освіта: Військові командири повинні мати належну освіту та тренування, щоб забезпечити адекватне розуміння правил міжнародного гуманітарного права та військового права. Це допомагає їм приймати свідомі рішення, контролювати власних підлеглих та уникати ситуацій, що призводять до військових злочинів.

3. Комунікація та звітність: Ефективна комунікація між командуванням та підлеглими є ключовим фактором для встановлення відповідальності. Командири повинні забезпечити чіткі інструкції, передати правила поведінки та стандарти, а також вимагати звітності від підлеглих щодо їх дій. Це створює систему відповідальності, де ніхто не може ухилитися від своїх дій.

4. Етичні цінності та лідерство: Важливою складовою ефективності командної відповідальності є наявність вищих етичних цінностей у командуванні. Командири, які виявляють високі стандарти етичності, встановлюють приклад для підлеглих та забезпечують, що військові злочини

не будуть терпіти. Лідерство, засноване на справедливості та інтегритеті, є ключовим для підтримки відповідальності.

5. Система нагород та покарань: Ефективна система нагород та покарань відіграє важливу роль у встановленні командної відповідальності. Командування повинно бути готове нагороджувати тих, хто виявляє відповідальність та виконує свої обов'язки належним чином, а також покарати тих, хто порушує закони та вчиняє злочини.

Ці фактори взаємодіють між собою та сприяють створенню ефективної системи командної відповідальності за військові злочини. Важливо пам'ятати, що відповідальність командування несе не лише сам командир, але й всі члени команди, які повинні відповідати за свої дії та дотримуватися встановлених норм і правил.

Отже, підводячи підсумок, можна сказати що відповідальність командування за військові злочини є невід'ємною частиною ефективного функціонування військових сил. Концепція командної відповідальності передбачає, що командири несуть відповідальність за дії своїх підлеглих та за злочини, що вчиняються військовим персоналом під їх керівництвом. Реалізація концепції командної відповідальності залежить від кількох факторів. По-перше, чітка ієрархія та структура командування встановлюють зв'язок між командирами та їх підлеглими, що сприяє ефективному контролю та передачі відповідальності.

По-друге, належне тренування та освіта командирів в галузі міжнародного гуманітарного права та військового права роблять їх свідомими про норми та обов'язки, які вони повинні дотримуватися. Це допомагає їм приймати розсудливі рішення та попереджати військові злочини. По-третє, ефективна комунікація та звітність між командуванням та підлеглими є ключовими для встановлення відповідальності. Чіткі інструкції та передача правил поведінки створюють умови для виконання завдань у межах закону, а

вимога звітності від підлеглих забезпечує контроль та відповідальність за їх дії.

Нарешті, вищі етичні цінності та лідерство в командуванні створюють позитивну культуру, в якій військові злочини не терпляться. Лідери, які проявляють інтегритет та справедливість, встановлюють високі стандарти та приклад для підлеглих. Загалом, ефективна реалізація концепції командної відповідальності за військові злочини потребує взаємодії цих факторів. Чітка командна структура, тренування, комунікація, етичні цінності та лідерство сприяють створенню системи відповідальності, в рамках якої винуватці злочинів притягуються до відповідальності, а невинні особи захищені. Така система сприяє підтримці дисципліни, довіри та інтегритету військових сил.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буткевич В.Г., Мищик В.В., Задорожній О.В. та ін. Міжнародне право. У 2-х т. Том 1: Основи теорії. – К., 2002; Том 2: Основні галузі. – К., 2004.
2. Дзюба, Ю. П. Питання міжнародного співробітництва у сфері боротьби зі злочинністю у низці факторів соціальної обумовленості кримінально-правової заборони [Текст] / Ю. П. Дзюба // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / редкол.: В. І. Борисов (голов. ред.) та ін. – Х. : Кроссрууд, 2009. – Вип. 17. – С. 154–162.
3. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів : Навч. посібник . – Вид.2-ге. – К.: Атіка, 2002. – 640 с.
4. Панов М. І., Касинюк В. І., Харитонов С. О. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (Військові злочини). Харків: Харків юридичний, 2006. 172 с.

Ваколюк Л.М., викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Гурін А.А., студентка групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРИВАТНИХ ВІЙСЬКОВИХ КОМПАНІЙ ТА ЇХ РОЛЬ У ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНАХ

Правовий статус приватних військових компаній (ПВК) може варіюватись в залежності від країни і контексту, а також від угод і міжнародних домовленостей. Загалом, ПВК є приватними підприємствами, які наймають військових фахівців для надання різних послуг, включаючи безпеку, консультації, навчання та підтримку військових операцій.

Щодо їх ролі у військових злочинах, варто зазначити, що ПВК не є державними арміями і зазвичай не підпадають під юрисдикцію військового права, яке застосовується до військових осіб у регулярних військових формуваннях. Однак, це не означає, що ПВК можуть безкарно вчиняти злочини.

Злочини, скоєні працівниками ПВК, можуть бути розглянуті в рамках національного кримінального законодавства або міжнародного гуманітарного права. Якщо злочин скоєний на території конкретної країни, ця країна може розглядати справу і притягати до відповідальності причетних осіб згідно зі своїм законодавством.

Крім того, існують міжнародні домовленості та стандарти, які можуть застосовуватись до приватних військових компаній. Наприклад, Кодекс кондукту для приватних військових і безпекових компаній, розроблений Міжнародною організацією з питань міграції (МОМ), містить набір норм і принципів, що регулюють поведінку ПВК з метою запобігання злочинам та порушенням прав людини. Деякі міжнародні конфлікти можуть мати спеціальні механізми для розгляду злочинів, скоєних ПВК. Наприклад,

Міжнародний кримінальний суд може мати компетенцію розглядати випадки воєнних злочинів, зокрема тих, що вчинені приватними військовими компаніями, якщо даний країна прийняла Римський статут Римського статуту МКС. У будь-якому випадку, важливо встановлювати механізми контролю, регулювання та нагляду за приватними військовими компаніями, щоб запобігти злочинам, захистити права людини та забезпечити відповідальність за порушення закону.

Створення міжнародних механізмів контролю та відповідальності для приватних військових компаній (ПВК) є важливим завданням для забезпечення дотримання міжнародного права та запобігання злочинам. Міжнародні спільноти можуть укладати договори та конвенції, які регулюють діяльність ПВК та встановлюють стандарти їхньої поведінки. Ці документи можуть включати заборону зайняття певних видів діяльності, встановлення етичних стандартів, вимоги до набору та підготовки персоналу, встановлення процедур контролю та нагляду. Міжнародне гуманітарне право може бути розширене, щоб охопити діяльність ПВК. Це може включати встановлення правил і обмежень для їхніх дій під час збройних конфліктів, а також механізмів контролю та відповідальності за порушення цих правил. Важливо, щоб ці механізми були ефективними, адекватними та мали широку підтримку від країн та міжнародних організацій. Потрібна спільна праця всіх зацікавлених сторін для забезпечення відповідальної та етичної діяльності ПВК та запобігання вчиненню військових злочинів.

Приватні військові компанії (ПВК) можуть грати різні ролі у військових злочинах. Хоча не всі ПВК втягуються у такі ситуації, існують випадки, коли приватні військові компанії були пов'язані зі злочинними діями. У багатьох випадках діяльність приватних військових компаній не регулюється належним чином. Це може створювати недостаток нагляду та відповідальності за їхні дії. Відсутність чіткого правового фреймворку і механізмів контролю може стимулювати зловживання та виконання незаконних дій.

Приватні військові компанії наймають працівників з різних країн і залучають військових ветеранів. Однак, при наборі персоналу не завжди проводиться ретельна перевірка їхньої професійності, досвіду та моральних якостей. Це може призвести до наявності в складі ПВК осіб зі схильностями до насильства, бездіяльності або зловживання владою.

Оскільки приватні військові компанії є комерційними підприємствами, вони можуть ставити свої комерційні інтереси вище за дотримання міжнародного гуманітарного права та етичних стандартів. У прагненні до отримання прибутку вони можуть займатися незаконною торгівлею зброєю, розпалювати конфлікти або вчиняти злочини проти людяності. У деяких випадках приватні військові компанії можуть користуватися правовими привілеями та імунітетом, що забезпечує їм відсутність відповідальності за свої дії. Це може створювати безкарність і сприяти вчиненню злочинів.

Приватні військові компанії або приватні військові підрозділи, відрізняються від офіційних військових сил у багатьох аспектах свого правового статусу. Офіційні військові сили діють в рамках закону своєї країни і мають правову легітимність. Вони є офіційними органами держави і діють згідно з міжнародними договорами та національними законами. ПВК, з іншого боку, зазвичай є приватними компаніями, що наймаються для надання послуг безпеки або військового тренінгу на комерційних умовах. Вони не мають такої самої правової легітимності, що і офіційні військові сили. Офіційні військові сили підпорядковуються цивільним державним владі та військовому ланцюжку командування. Вони діють згідно з встановленими процедурами і протоколами. ПВК, натомість, зазвичай мають свої власні ланцюжки командування, які можуть бути незалежними від державної влади. Вони можуть бути найняті для виконання конкретних завдань або операцій і не завжди підпорядковуються тим же правилам і процедурам, що й офіційні військові сили.

Багато країн не мають достатньої регуляторної рамки для контролю діяльності ПВК. Це може призводити до відсутності юридичної відповідальності та накладання покарання за порушення правил або злочини, вчинені ПВК. Необхідно встановити чіткі правові норми, які регулюють їхню діяльність, контроль та відповідальність. Часто ПВК можуть уникати відповідальності за вчинені злочини або порушення прав людини. Це може бути через недосконалість правових механізмів або через імунітет, який їм надається. Важливо створити механізми, які забезпечують належну юридичну відповідальність для ПВК і їхніх працівників за вчинені злочини та порушення.

Приватні військові компанії (ПВК) мають відмінності у своєму правовому статусі порівняно з офіційними військовими силами. Ці розбіжності можуть призводити до проблем, зокрема у сфері контролю та відповідальності за їхні дії. Важливо розробляти міжнародні механізми контролю та встановлення відповідальності для ПВК, які включали б укладання договорів, розширення гуманітарного права, національне законодавство, відповідальність перед міжнародними трибуналами та розробку кодексів поведінки. Це допоможе забезпечити дотримання міжнародного права, запобігання військовим злочинам та захисту прав людини під час діяльності ПВК.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Давидюк, В. (2015). Приватні військові компанії: правовий статус та виклики для національної безпеки. *Військовий правник*, 3(9), 89-95.
2. Забарна, А. (2019). Приватні військові компанії як суб'єкти міжнародного гуманітарного права. *Проблеми законності*, (147), 54-60.
3. Мельничук, А. (2013). Приватні військові компанії: правовий статус та проблеми регулювання. *Юридичний вісник України*, 9, 114-119.

4. Шевченко, О. (2017). Правове регулювання діяльності приватних військових компаній в Україні. Право і безпека, (1), 51-56.

Коновалюк Ю.В., студентка групи Ж-21-2 фмб
Вінницький фаховий коледж Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

РАШИЗМ – ГЕНОЦИД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Росія веде проти України страшну, кровопролитну війну, не дотримуючись правил бойових дій, порушуючи абсолютно всі норми Міжнародного гуманітарного права.

24 лютого 2022 року росіяни пішли повномасштабним наступом, а географією уражень стала вся Україна, історія якої написана кривавими літерами.

Путін у своїй промові на російському телеканалі заперечував війну в нашій державі та назвав свої дії спеціальною операцією, яка спрямована на відвоювання території України, які давно належали росії.

Президент росії ніколи не визнавав українську націю. Подібна риторика притаманна усім дипломатам кремля. Рашисти знищують усю промисловість українських земель, здійснюють сексуальні насильства над молодими жінками та дівчатами, насильницьким методом депортують неповнолітніх українських дітей, розлучаючи цілі сім'ї. На окупованих територіях діти змушені навчатися за російською програмою та співати російський гімн.

Створюються всі умови задля цілковитого знищення української ідентичності. В багатьох містах пошкоджені будинки, лінії електропостачання.

Військовими цілями залишаються лікарні, склади з продуктами харчування та медикаментами.

В Маріуполі люди вимушені по декілька годин стояти в черзі за водою та їжею, яка влітку швидко псується.

В місці зростає епідемія холери через зруйновані системи водопостачання та каналізацію, велику кількість трупів. Майже така сама ситуація спостерігається у інших містах лінії фронту. На сьогоднішній день існує продовольча криза, блокування гуманітарних вантажів, вивезення зерна, знищення аграрної техніки та заборона обробки сільськогосподарських угідь.

За офіційними даними Мінагрополітики та продовольства від початку повномасштабного вторгнення РФ вже вивезла з тимчасово окупованих територій України понад 400 тисяч тон зерна.

Справедливе кримінальне розслідування злочинів росії раз і назавжди поставить крапку щодо дискусії «братніх народів», яку активно нав'язує російська пропаганда.

Найважливіше, що варто відзначити, цивілізований світ веде запеклий діалог щодо реформування системи світової безпеки.

Проте, ані інституції відповідальні за збереження миру та протидії агресії, ані Міжнародне право, виявилися неспроможними в короткий термін зупинити війну з надзвичайно руйнівними наслідками.

Тим більше, з перших днів повномасштабної війни постає питання розробки та застосування дійсно ефективних запобіжників неповторення подібних збройних конфліктів у майбутньому.

Світ побачив злочини, у які неможливо повірити. Рашисти порушили норми Женевських конвенцій. Під час російського вторгнення в березні 2022 р. були скоєні масові вбивства та катування цивільного населення в Бучі, Ірпені, Гостомелі, Бородянці та інших населених пунктах Київщини. Тільки в Бучі внаслідок масованих обстрілів загинуло дуже багато мирних жителів, зокрема жінки та діти. Ці бойові дії назавжди ввійшли в історію під назвою «Бучанська різанина»

Враховуючи зазначене, парламент України затвердив, що вчинені збройними силами РФ грубі порушення законів війни, є спрямовані на знищення самобутності українського народу.

Скоєні звірства мають залишатися в історії персоніфікованими. Так, вони були зроблені за наказом, але їх виконавці – не тільки командування збройних сил росії, але звичайні українські люди, колабораціоністи. Інформація про тих, хто віддавав злочинні накази, буде опублікована в книзі катів, створення якої анонсував Володимир Зеленський.

Варто зазначити, що в цій ситуації найстрашніше - скалічені долі людей, дітей чие дитинство вкрали, сімей загиблих українських захисників.

Згвалтовані жінки та діти в підвалі Маріупольського драматичного театру, падіння гвинтокрила в Дніпрі, всі ці смерті заподіяла російська війна.

Мінімальна відповідальність має настати згідно чинних норм українського законодавства.

Важливим є те, що за злочини, скоєні в Україні, має відповідати командир, керівництво, які видали злочинний наказ, а не вжили відповідних заходів для припинення воєнних дій на території України.

Не виключено, що за масові розстріли військових та цивільних осіб має бути покараний і президент росії – путін.

Проте, доведення самої провини російської верхівки є надзвичайно складним завданням для українських правоохоронців. Слідство зазвичай не може відразу надати прямих матеріальних доказів щодо виду злочину та способу його реалізації.

Окрім активної роботи слідчих органів та прокуратури докази російської агресії документуються на єдиній загальнодержавній платформі Офісу генерального прокурора через заяви потерпілих та свідків.

Відкриваються різні кримінальні, адміністративні провадження, а також ініційовані різні провадження міжнародних інституцій.

Основним політичним чинником є те, що слідчі дії проводяться із залученням зарубіжних експертів, що свідчить про відкритість України та незламну віру в те, що справедливість переможе.

Вочевидь, першочерговим завданням на сьогодні є здолаття агресора та гарантування світової безпеки, не тільки України, але й усієї Європи.

Ігнорування та безкарність породжують нові злочини.

Дуже важливою сьогодні є підтримка та економічна співпраця України та країн ЄС, НАТО. Ціною власного життя українці щодня доводять свою прихильність до Європейських демократичних цінностей та забезпечують мирне життя усієї Європи.

Платонова Г.В., доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

Ткачук В.А., студент групи ЗПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ТРИБУНАЛІВ У РОЗСЛІДУВАННІ ТА ПЕРЕСЛІДУВАННІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ

Міжнародні трибунали грають важливу роль у розслідуванні та переслідуванні військових злочинів. Ці трибунали є механізмами, створеними для притягнення до відповідальності тих, хто порушує міжнародні гуманітарні норми під час воєнних конфліктів. Один з найвідоміших міжнародних трибуналів - Міжнародний кримінальний суд (МКС), який має юрисдикцію над вчиненням важких злочинів, таких як злочини проти людяності, військові злочини та злочини проти миру. Цей трибунал забезпечує незалежне розслідування та судове переслідування осіб, які вчинили серйозні порушення міжнародного гуманітарного права. МКС виступає важливим інструментом для забезпечення справедливості, притягнення до відповідальності злочинців та запобігання безкарності. Він сприяє закріпленню принципів гуманітарного права та зміцненню правопорядку в міжнародному співтоваристві.

Існує кілька видів міжнародних трибуналів, які відіграють важливу роль у розслідуванні та переслідуванні різних категорій злочинів. Основні види міжнародних трибуналів включають:

1. Міжнародний кримінальний суд (МКС): МКС є першим міжнародним постійним трибуналом, створеним для розслідування і переслідування серйозних злочинів, таких як злочини проти людяності, військові злочини, геноцид і злочини агресії. Він має юрисдикцію над діями, що відбуваються після 1 липня 2002 року, а також може вирішувати справи, на які звертаються держави-члени або Рада безпеки ООН.

2. Міжнародний трибунал з прав людини: Це вид трибуналу, який займається порушеннями прав людини. Найвідомішим трибуналом цього виду є Європейський суд з прав людини, який розглядає скарги громадян Європейського Союзу на порушення прав, визначених Європейською конвенцією з прав людини.

3. Міжнародний трибунал з правосуддя: Цей вид трибуналу займається вирішенням спорів міжнародного права. Міжнародний Суд ООН є головним прикладом такого трибуналу і має компетенцію розглядати справи, які виникають з міжнародних договорів та статей Конвенції ООН про запобігання злочину геноциду.

4. Тимчасові трибунали: Ці трибунали створюються для розгляду конкретних конфліктів або періодів в історії. Найвідомішим прикладом такого трибуналу є Міжнародний трибунал з боку колишньої Югославії (МТБКЮ), який був створений для розслідування воєнних злочинів, що сталися під час конфлікту на території колишньої Югославії.

Міжнародні трибунали виконують важливу роль у забезпеченні справедливості, притягненні до відповідальності осіб, які порушують міжнародне право, та сприянні примиренню та мирному врегулюванню конфліктів. Завдання та повноваження таких трибуналів визначаються їхніми статутами або міжнародними угодами, які створюють їх або надають їм компетенцію. Одним із основних завдань міжнародних трибуналів є розгляд справ з порушення міжнародного права. Це можуть бути справи про воєнні злочини, злочини проти людяності, злочини в рамках збройних конфліктів або справи, що стосуються порушення міжнародних прав людини. Трибунали виконують функцію суду, розглядаючи докази, аналізуючи правові аргументи та приймаючи рішення на підставі міжнародного права.

Крім цього, міжнародні трибунали можуть мати повноваження здійснювати розслідування та збирати докази. Вони можуть відправляти слідчі комісії на місце подій, проводити допити свідків, збирати документальні

докази та інші матеріали, необхідні для розгляду справи. Ці повноваження дозволяють трибуналам збирати об'єктивну та достовірну інформацію для прийняття рішень. Трибунали також можуть мати повноваження призначати покарання або рекомендувати заходи щодо відшкодування завданих збитків. Це можуть бути покарання у вигляді позбавлення волі, грошові штрафи або інші заходи, спрямовані на притягнення винних осіб до відповідальності. Також трибунали можуть висувати рекомендації про відшкодування матеріальних або моральних збитків, завданих жертвам порушень міжнародного права. Загалом, міжнародні трибунали грають важливу роль у забезпеченні справедливості та відповідальності в контексті міжнародного права. Вони сприяють примиренню, запобіганню майбутнім порушенням та сприяють встановленню правового порядку у міжнародних відносинах.

Процес розслідування та переслідування військових злочинів є надзвичайно важливим для забезпечення відповідальності за серйозні порушення міжнародного гуманітарного права та забезпечення справедливості для жертв воєнних злочинів. Початковим етапом є розслідування військових злочинів, яке зазвичай здійснюється компетентними органами або міжнародними трибуналами. Розслідування включає збір доказів, інтерв'ю свідків, збору експертних доказів, дослідження місця подій та з'ясування фактів, пов'язаних із злочинами. У процесі розслідування здійснюється збір доказів, який може включати свідчення свідків, фото- та відеоматеріали, медичні документи, письмові свідчення, документи та інші матеріали, які свідчать про вчинення військових злочинів. Після збору доказів проводиться їх аналіз та оцінка. Експерти та юристи вивчають докази, виявляють їх достовірність та значущість для встановлення вини осіб, здійснюють правову кваліфікацію злочинів та приймають рішення про подальші дії. Кщо на підставі зібраних доказів є достатньо підстав для переслідування підозрюваних осіб, вони можуть бути притягнуті до відповідальності перед національними або міжнародними судами. Цей етап

передбачає пред'явлення обвинувачення, організацію судового процесу, вислуховування свідків, представлення доказів та прийняття рішення судом щодо вини чи невинуватості підозрюваних осіб.

Міжнародні трибунали відіграють важливу роль у забезпеченні міжнародної справедливості. Вони є спеціальними судовими органами, створеними для розгляду та вирішення конфліктів та порушень міжнародного права між державами, організаціями чи окремими особами. Одна з важливих ролей міжнародних трибуналів полягає в запобіганні безкарності за серйозні порушення міжнародного права, такі як злочини проти людства, воєнні злочини, геноцид або порушення прав людини. Вони допомагають забезпечити, що винні особи не уникають відповідальності за свої дії, а потерпілі отримують справедливість і реституцію.

Міжнародні трибунали також сприяють зміцненню міжнародного права та його розвитку. Рішення та прецеденти, встановлені трибуналами, використовуються як основа для вирішення подібних справ у майбутньому. Це сприяє узгодженості, стандартизації та прогресивному розвитку міжнародного права. Крім того, міжнародні трибунали можуть виконувати медіаційну та консультаційну роль у вирішенні міжнародних конфліктів. Вони можуть надати форум для діалогу між сторонами конфлікту, сприяючи мирному врегулюванню суперечок та побудові довготривалого миру. Однак, важливо відзначити, що міжнародні трибунали мають свої обмеження. Вони можуть бути залучені до справ, тільки якщо держави або інші сторони погоджуються з підпорядкуванням їх юрисдикції. Це може бути проблематично, особливо коли одна зі сторін конфлікту відмовляється визнавати трибунал або намагається уникнути відповідальності.

Отже, важливість міжнародних трибуналів у контексті міжнародної справедливості полягає в їх здатності досягати справедливості, запобігати безкарності та сприяти мирному вирішенню конфліктів. Вони виступають як важливі механізми, що сприяють розвитку та дотриманню міжнародного

права, прогресивному створенню стандартів і норм у сфері міжнародного правосуддя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васюренко А. О. Роль Міжнародного військового трибуналу в процесі формування концепції індивідуальної кримінальної відповідальності за порушення міжнародно-правової заборони застосування сили // Український часопис міжнародного права. 2013. № 1. С. 85–88.

2. Войтенко О. О., Гнатовський М. М., Короткий Т. Р. та ін. Міжнародне гуманітарне право / За ред. Т. Р. Короткого. Київ; Одеса : Українська гельсінська спілка з прав людини ; Фенікс, 2016–2017. 145 с.

3. Солоненко О. М. Міжнародна кримінальна юстиція: етапи становлення та розвитку. Київ : Ліра-К, 2017. 360 с.

Сауляк А.І., студентка групи ПЗ-19-4-вп
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Олійник О.М., старший викладач кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ ТА ПРАВОПОРУШЕННЯ

Військовий злочин - суспільно небезпечне винне діяння при несенні служби у конкретній армії конкретної країни.

Родовий об'єкт військового злочину — порядок несення військ, служби, який є юридичним вираженням військової служби, відносин, що регламентуються Конституцією України, Законом України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» (1992), військ, статутами, наказами міністра оборони України. Місце вчинення злочинних діянь (військ, частина, лазарет, місце відпочинку) на кваліфікацію не впливає. Скоєння військовослужбовцем злочину, який не передбачений у главі XI (вбивство, крадіжка тощо), кваліфікується за відповідними статтями КК України.

Військові злочини в кожній країні регулюється виключно національним кримінальним законодавством, тому, що воно не має міжнародного аспекту.

За своїм значенням поняття «Військового злочину» має суто внутрішньодержавний сенс, тобто це неправомірні дії проти прийнятого (встановленого) в державі порядку несення військової служби, та всіх інших дотичних з цим поняттям в конкретній країні.

Отже, військовими злочинами, є злочинні діяння передбачені саме Кримінальним кодексом України.

Відповідно до Кримінального кодексу України за військові злочини несуть відповідальність військовослужбовці: Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної

служби спеціального зв'язку та захисту інформації, інші особи, визначені законом. Підлягають відповідальності за статтями про військові злочини (із посиланням на ст. 19 КК) будь-які особи, які є співучасниками (організаторами, підмовниками, пособниками) у вчиненні цих злочинів.

Воєнним злочином за нормами міжнародного права виступають дії, які являють собою свідоме порушення загальноприйнятих звичаїв та правил війни, тобто порушення так званих «Законів війни». Іншими словами це порушення нормативних приписів міжнародних актів

В 6 статті Статуту Міжнародного воєнного трибуналу (Статут Нюрберзького трибуналу) було перелічено конкретні дії, які підпадають під склад воєнного злочину, а саме: вбивство, катування чи взяття у рабство чи для інших цілей цивільного населення окупованої території; вбивство чи катування військовополонених чи осіб, які знаходяться у морі; вбивство заручників; пограбування державної чи приватної власності.

Одним з ключових моментів який відділяє «Воєнні злочини» від інших кримінальних дій є те, що обов'язковою умовою під час їх вчинення є факт наявності збройного конфлікту.

Відповідно до норм Римського статуту «Воєнні злочини» можуть реалізовуватися як під час міжнародного збройного конфлікту, тобто між двома і більше країнами, так і під час збройного конфлікту, який проходить всередині однієї держави, але без зовнішнього іноземного втручання.

Тобто, якщо підсумувати інформацію про «Воєнні злочини» то можна сказати, що ними виступають неправомірні дії (як правило свідомі), які порушують встановленні людством правила, принципи та закони ведення бойових дій, які знаходять своє практичне закріплення у міжнародних-правових актах. Цікавим моментом є той факт, що деякі склади «Військових злочинів», які передбачені Кримінальним кодексом мають всі ознаки «Воєнних злочинів», мається на увазі склади злочинів з 432-434 статтю (мародерство, насильство над населенням у районах бойових дій, погане

поводження з полоненими та незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця).

В деяких країнах світу військово-кримінальне право має деяку самостійність, і відповідно свої джерела, які відокремлені від загальних нормативно-кримінальних джерел права, і «Військові злочини» будуть передбачені саме в них.

Для прикладу у США склади «Військових злочинів» будуть передбачені у «Єдиному кодексі військової юстиції» (який діє ще з 1951 року), у Англії – у «Акті про армію», у Німеччині у Законі «Про військові злочини».

Тобто, якщо узагальнити все, що було перераховане то можна сказати, що поняття «Воєнного» та «Військового злочину» два різні терміни, єдиним спільним моментом є те, що вони обидва являють собою злочинну діяльність.

Про те «Воєнні злочини» стосуються порушення загальних, міжнародно-правових приписів щодо правил та законів ведення бойових дій, а натомість поняття «Військового злочину» має суто внутрішньодержавний характер, і має виключно локальний формат, який проявляється у порушеннях правил несення служби у конкретній армії конкретної країни світу.

Отже, якщо підсумувати всю інформацію яку ми прочитали то можна зробити висновок, що воєні злочини – вчиняються виключно на війні, а військові злочини – вчиняються виключно у війську.

Відповідно до Кримінального кодексу України (розділ XIX) військові кримінальні правопорушення - це кримінальні правопорушення проти встановленого законодавством порядку несення або проходження військової служби, вчинені військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів.

У XIX розділі Кримінального кодексу (статті 402-433) вказано 9 груп військових кримінальних правопорушень:

1. Проти порядку підлеглості та військової честі;
2. Проти проходження військової служби;

3. Проти порядку користування військовим майном та його збереження;
4. Проти порядку експлуатації військової техніки;
5. Проти порядку несення бойового чергування та інших спеціальних служб;
6. Проти встановленого порядку збереження військової таємниці;
7. Військові посадові кримінальні правопорушення;
8. Проти порядку несення служби на полі бою та в районі військових дій;
9. Кримінальні правопорушення, відповідальність за які передбачена міжнародними конвенціями.

Військові правопорушення можуть нести як кримінальну так і адміністративну відповідальність,

Адміністративні порушення — протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на державний або громадський порядок, власність, права і свободи громадян.

Види адміністративних стягнень:

Це штраф та загальні санкції, які визначені Кодексом про адміністративні правопорушення.

Також до військовослужбовців застосовується такий адміністративний захід як гауптвахта.

До військового не можуть застосовуватись виправні роботи, громадські роботи та адміністративний арешт.

Гауптвахта - це спеціально обладнане приміщення для відбування адміністративного покарання, яке знаходиться у ВСП. Термін тримання на гауптвахті може бути більшим ніж 10 днів.

До жінок військовослужбовців гауптвахта не застосовується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII | Кадровий портал «Про військовий обов'язок і військову службу» Режим доступу-
<https://patrul.in.ua/doc/kod/kku/r-19-kku/>
2. Закон України від 12 червня 1991 року № 1932-XX«Про оборону України». Режим доступу-<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
3. Військові злочини // Велика українська юридична енциклопедія. У 20 т. Т. 17. Кримінальне право / В. Я. Тацій (відп. ред.) та ін. — 2017. — С. 88. — ISBN 978-966-937-261-1. Режим доступу-
<https://law.lnu.edu.ua/course/kryminalne-pravo-ukrajiny-osoblyva-chastyna>

Підписано до друку 11.07.2023.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Друк. арк. 11. Умов. друк. арк. 10,23. Обл.-вид. арк. 10,4.

Наклад 100 прим. Зам. № 4255/1.

Віддруковано ФОП Корзун Д.Ю. з оригіналів замовника.

Свідоцтво про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця
серія В02 № 818191 від 31.07.2002 р.

Видавець ТОВ «ТВОРИ».

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.

21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.

Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.

e-mail: info@tvoru.com.ua

<http://www.tvoru.com.ua>